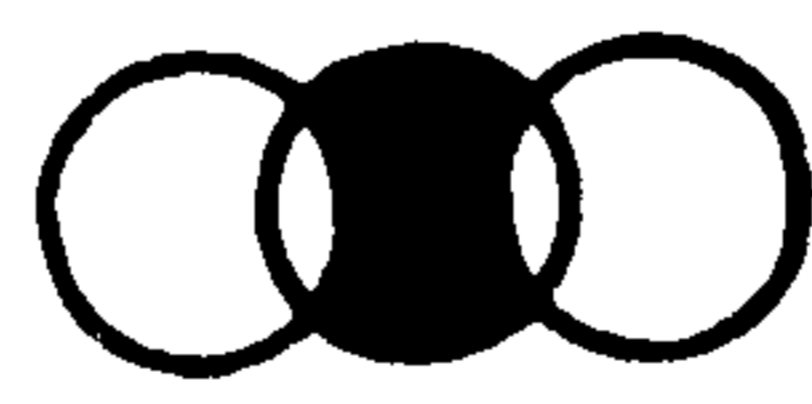

Ketabton.com

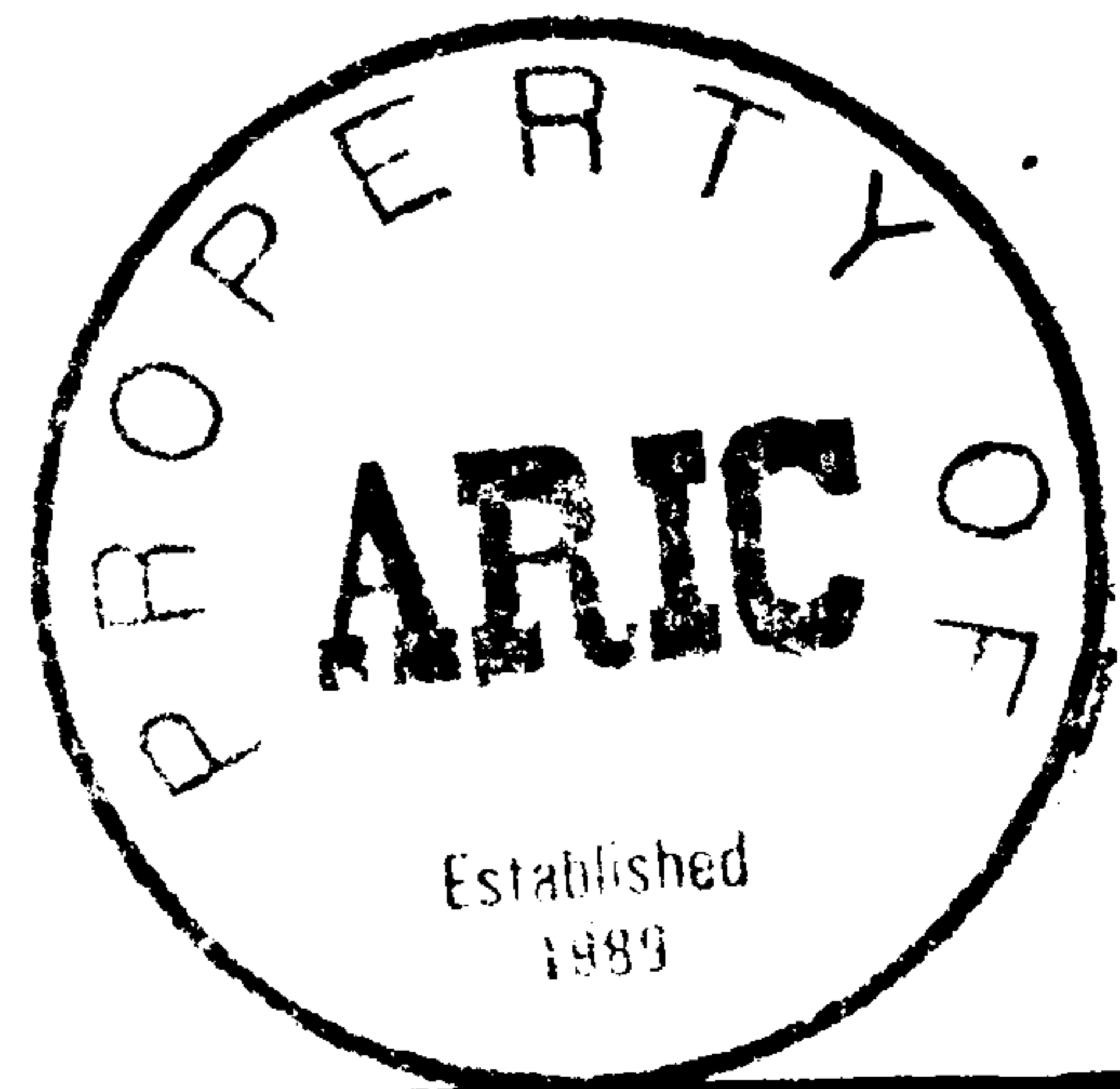
ورپانگه

يوه ورپانگه په لاس ورشي
آدم ولاړشي قدم ورپاندي
بيا پيرې په خای ولاړوي
او تيرې وي لاندي باندي

کوهر رحمن کوهر

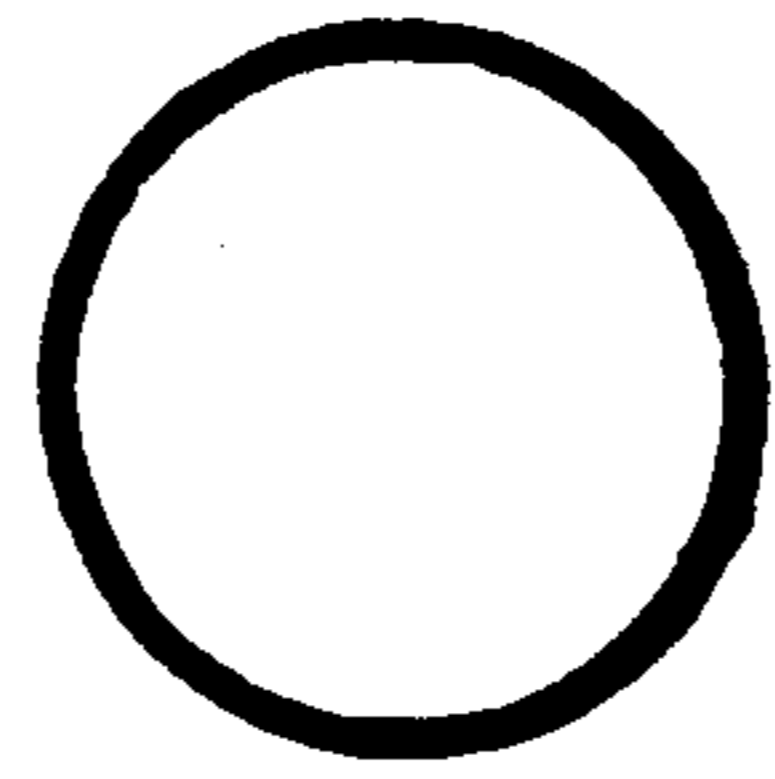
دکتاب نوم : ویرانگه

ویناوال : کوهر جمن کوهر
دچاپ کال : ۱۹۱۹
خطاط : نورالدین هنریان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

په ویکار
دهغه ټولون مریالو
په د بنیاد مود سختونو حنی
تېڅندی د پښو حولا فی او د -
لاسونو ولچکونه پرې کوی او دا
سرنګ آدمزاد خپل قجیر قامت
ته ورچکوی او ژوند نور
غورخانګن کوی.

څوگ پي ولې خپل قسمت کړي

کومه ورځ چې نور پېدی شي

ځان په پنځس ولې لیکه کړي^(۱)

چې په شتو کې اودر پېدی شي

څه په سر آسمانوي پي

که آسمان ځمکه کېدی شي

په مټ څه لره سر په ده

چې په مټ نر رغونېدی شي

په خردک دې ولې سود شي^(۲)

چې په خپز نښتريدی شي

د پړوتل ته ولې پلي^(۳)

له بريالو چې ملېدی شي^(۴)

د باز اډاره نر دې نه نر ده

که نه پي چټي باز پېدی شي

ليت او لارچې د مېړه وي

فطرت ټول ولجه کېدی شي

۱-نور پېدل = بدلېدل، ۲- لیکه = حساب، ۳- خردک = یو بوټی، ۴- سود = مطمئن

۵- پړه = ماتې خوړل، ۶- تل = ډله جمعیت، ۷- پتل = یوځای کېدل، ۸- ملل = مل کېدل

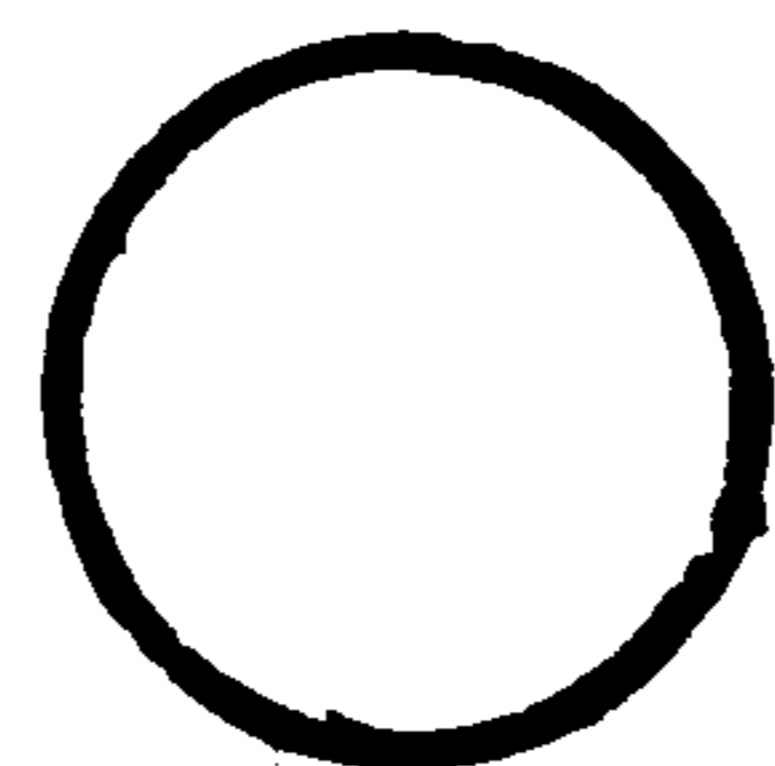
که سواره لوی فرعونان دی
که کلیم شی کونہ پدی شی
دبری لاری بند نہ دی
کہ لہ سرخوک تہر پدی شی

لوی کتاب دمیر بنکارانو
گدیپہ وینہ کی دخان کا
بیادختوگوگوشتان ہول
الوتونکی باتوران کا

دکلیم دودونہ خیل کا
انسکوره زورجھان کا
پرپاسلی اونتلی
دوران قهرمانان کا

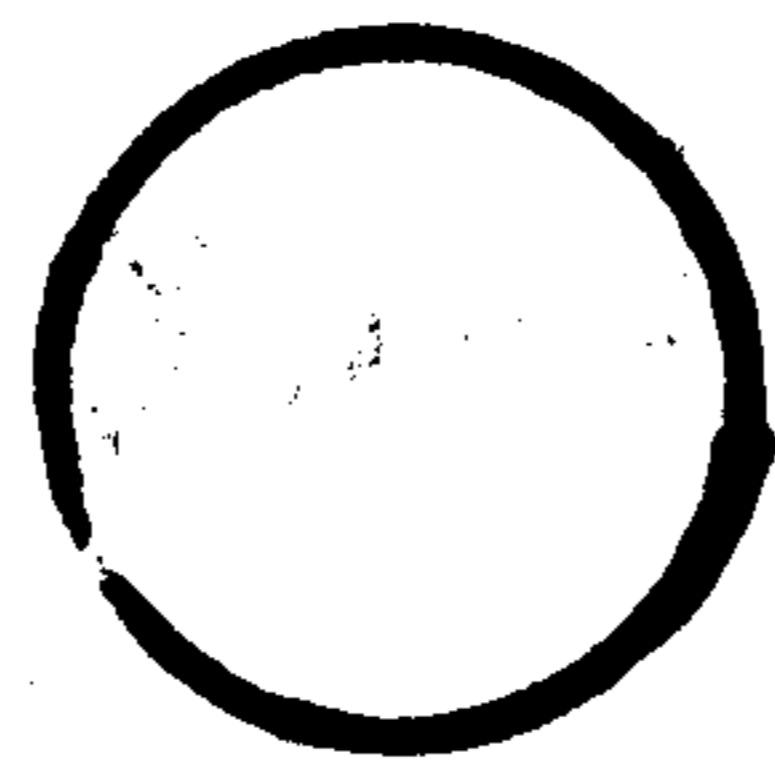
ہندہ شوک چہ مہرہ خیل دی
تہینگ پہ ننگ اوپہ خیل خیل دی
دزہرو مارپی پ ژوند دی
چہ دشنوزمرو دسپل دی

۱-نتلی = ناتار شوی، ۲-خیل = ہوچ، ۳-مارپی = بنکار.

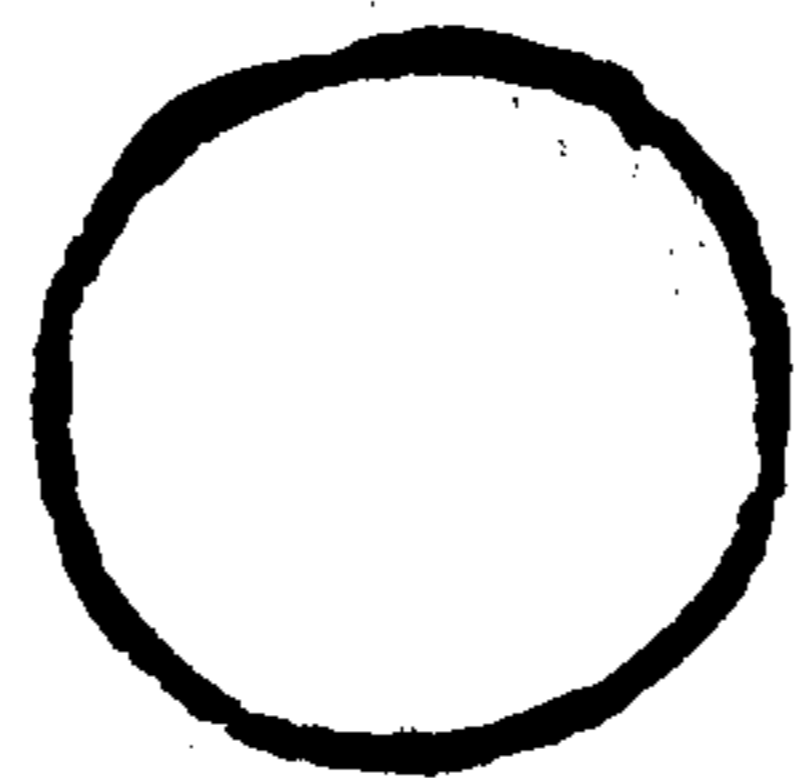
ترهې وينې دى سگروېتې
 ترهې وينې هم رامبيل دى^(۱)
 دخپل تک دى پاتې شوي
 په کولند دى که په بنکېل دى^(۲)
 رشي خنکه بې کوندرې شي^(۳)
 چې خانگي همدرشپېل دى^(۴)
 داطبيب به دې خنک روغ کړي
 چې پي چارې دشا خپل دى^(۵)
 چې د روزي پي تنې وي^(۶)
 په وينو پراته غلبېل دى
 چې جامه پي کاسيري وي^(۷)
 خه په چپل، خه که بې چپل دى^(۸)
 د باتور انگي وروستى ده^(۹)
 مشري که په چارخويل دى^(۱۰)

-
- ۱- رامبيل = يوکل، ۲- کولند = کتخه چې دغويې، خاروي خت ته پي اچوي چې دآزاد
 گر خېدونې منع وساتي، ۳- کوندى = کانه کتې - خليل، ۴- خانگي = درې غاښي
 ۵- وشپېل = چې دغلې رشي پرې بادوي، ۶- شاه خپل = چې شاه خليل کوي يعنې خرمه
 ۷- شيخ تسمه تسمه کوي، ۸- دروزه = دغنودنډر - تيلي، ۹- کاسيري = بدلسي
 ۱۰- چپل = پروښي، ۱۱- انگي = يوه لويه چې وايي انگي انگي - مل دى شوک دى ،
 ۱۱- چارخويل = قرقره

نه ددين، نه دسا^(۱) دين دي
خوار متازه د سوئيل^(۲) دي
شايد بيا خليل^(۳) زرغون كړي
"مومنان" ټول آذر خپل دي

كليمه لويه كيميا ده
لاناپوهه پر دنيا ده
شوند په هر اړيكي وي چي
كليمني ته يې اړتيا ده

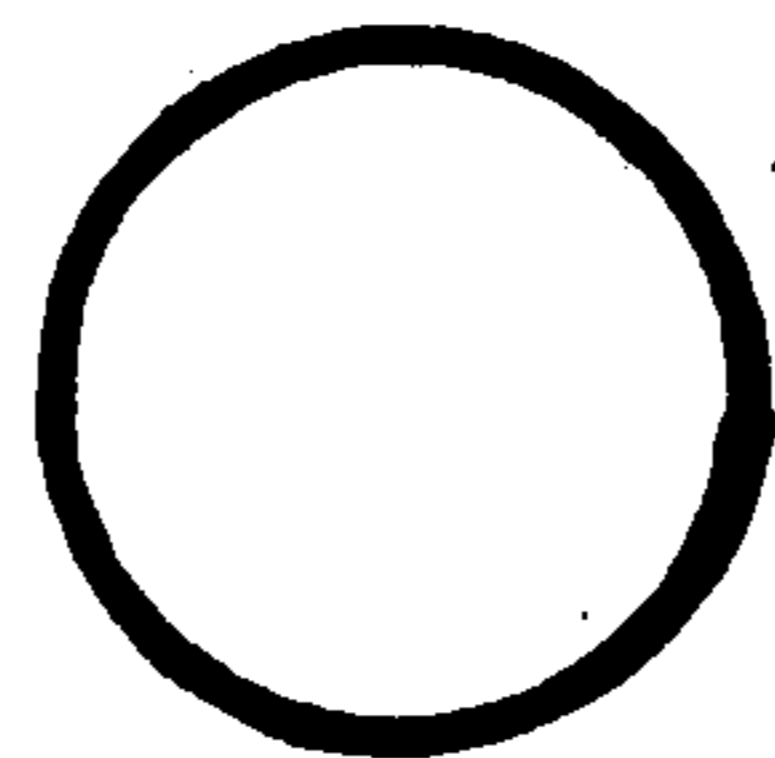
د جهان د سما^(۴) پېټي
وري تندي باندي مېړونه
د ملخي نه كله كېږي
د باتور، د باز كارونه
ننگيالي په دار بر سپره
غوروي خپل منبرونه
په پاخون چي "زه يم" نه كړي
خوشې پوچ هغه مونځونه

۱- سادين = ارولى خلكه، ۲- سوئيل = درېيمه نړۍ، ۳- سما = بندوسين - توزير

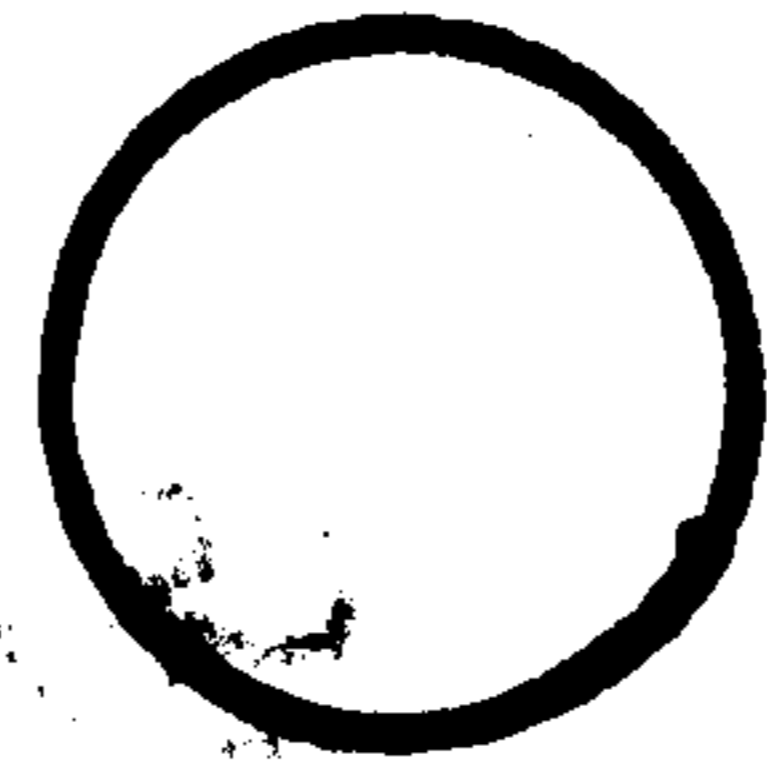
په جوقار چي لرو بر کړي
 بلايي هغه بانگ^(۱) سونه
 چي دا حُصکه دخدای کور کړي
 دي هغه دڅښتن ملونه

ننگيالي دي شاه مېړونه
 لکه حق پي کړ وږه وي
 دننگيال په مت، په توره
 دلته اردڅښتن کړه وي
 خو له ماتې په فرعون کړي
 دننگيال دمزري زړه وي
 تورڅنگلونه خوندي وي
 حق ننکي پي غرين کړه^(۳) وي
 ساه پي واچوي جوښو کي^(۴)
 له پېرو پېرو چي مړه وي
 دناحق وږه^(۵) ټول پړه کړي
 وږه هغه کړي، چي تل پړه وي

۱- بانگونه = آذانونه، ۲- تورڅنگلی = باطل کاره، ۳- غرين کړه = قلا- سنگر
 ۴- جوښه = تنه، ۵- وږه = بريالي.

دکيد په اورپو نه شي

چې په غرمب د شتوزرو شي

په تسپو موسلو نه نشي

چې په تورو، په نپزو شي

په منښتو نه بود پري

چې په وينو په خولو شي

چې د باز شوغې ته اړ وي

هغه څنگ له توتکرو شي!

ننگيالي يې شي کولی

چې په دار، په غرغرو شي

د تاريخ بهير کولی

کله څوک بې هوډ يالو شي؟

د راسمنو چاري کله

د نارامو په لينگو شي

د ژوندون د ميدان گټې

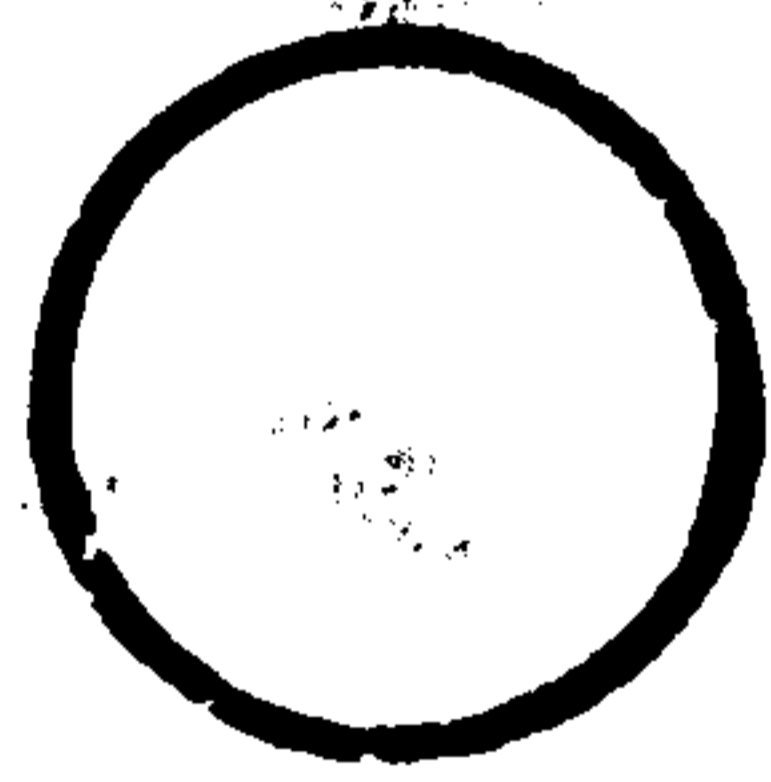
په ډال غاړو تور يالو شي

د څيرک مېرانه کله

له درست کلي درندو شي

۱- منښته = نريار تونو ته دورو دپاره په ځان څه منل، ۲- نارام = ناغېر - ناراست.

چچا رنخود باوڀري وکري
 پوچي هيلي د داروشي
 آدم وکوره اي مار کسه!
 کله جي سود په کورکوشي
 دمانکو د کوچني نمڙي
 پوره خرننگ په حلوشي
 چچا د نمرود روناوي وي
 روڼ په خنک په اورکوشي
 عقل خه خوني آتي دي
 راستوري په خپلوملوشي
 د خيرک سر پوره والي
 د حقي په سپاروشي

چچا له مال خبره واورې
 پت په سرباندي پاله شي
 کائنات چچا په منگل کري
 داسري سري باله شي

۱- باوڀري = بابېري = دناروغی، بیا تانديدل، ۲- نموي = جايي، ۳- اورکي = اوربلكي
 ۴- راستوري کېدل = راگرخېدل - اخلاصېدل - راختل.

لوپتي نه تلي صبا خشوڪ

هم يوه زويم» به تاله شي

بنكلي هغه چي بنپوه يپ

يود» زويم» په پساله شي

زويم هركله حلبي دي

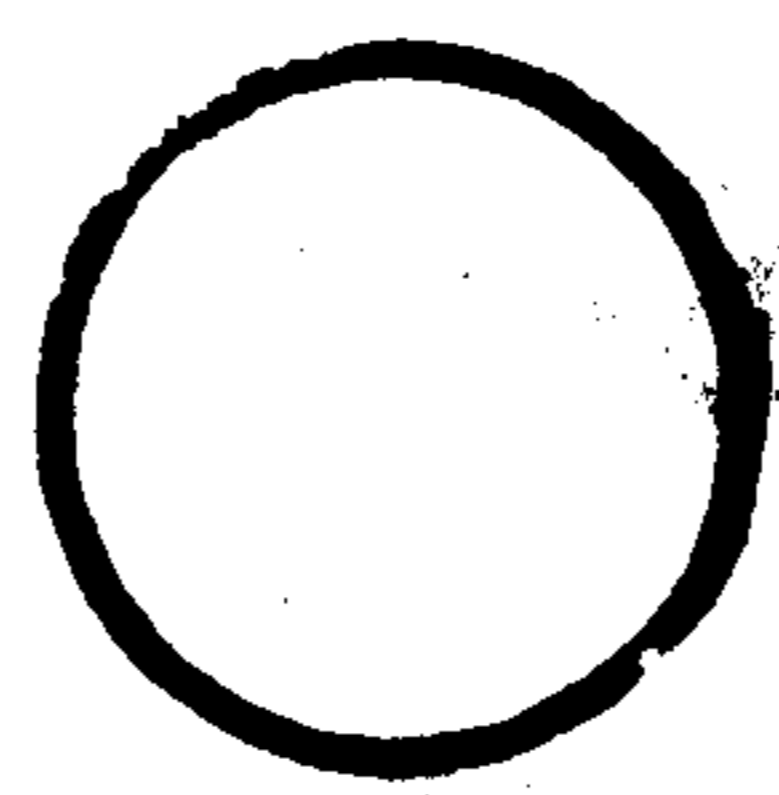
دي وجود چي زور حاله شي

هغه ورځ به ستر سحروي

چي دا خمكه يوكاله شي

په يولوي سين كې غرلي

چري، چري، لپنتي، وياله شي

د كتاب حد ماتي مه شي

هره لاره چي ترپي

چي د ژوند د خيره نه وي

ورانوه لاري زري

حق به هله مېشته وکا

لومړي غير چي وشري

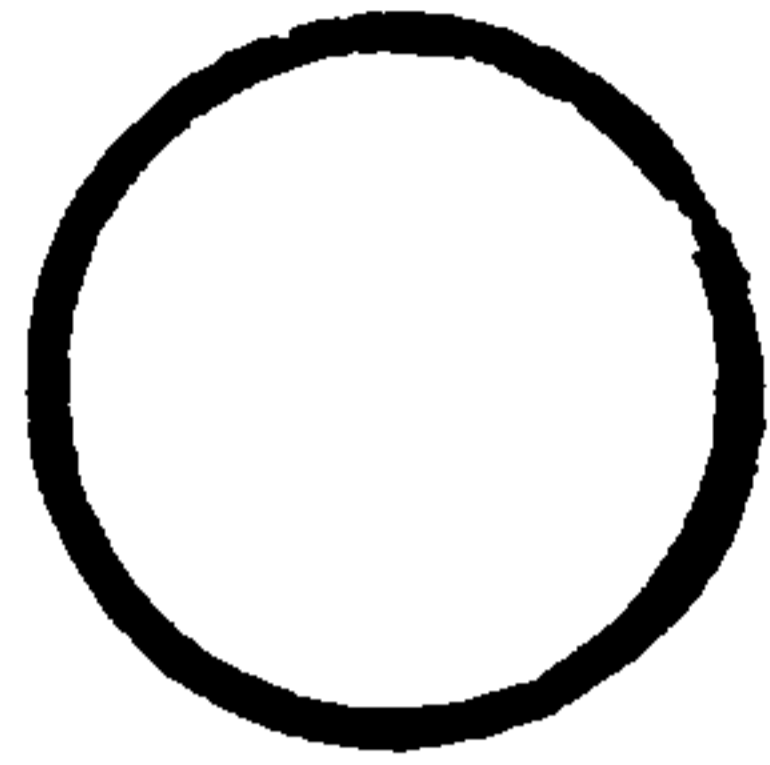
يا سري ياد شري شه

حق ناحق ولپ ولسري

۱- بنپوه = دول - بنايسته والي، ۲- كاله = كور

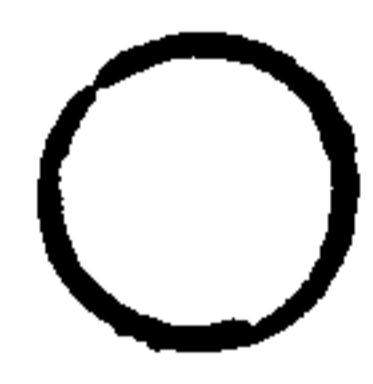
زېښناکيان چې له مينځ ورک شي
پرکني به شي مېرې
لوی آتيان لکه اوگر کړي
د جگ غرتيږې ورې

سترر څارکو د واره کسي
په څارلو کرل تنه کي
نري وټ پي چرته بيا موند
بر دستورو په دنيا کي

له کارونو او له شکو
سره زړه وښکل کيږي کړو
الوول حق و ناحق دي
څنگ تر اوسه سترگورو

د بوذر د کندي خلق
د آږود کندي دي
که هر څومخ په کعبه دي
له بتانو پيوند دي

۱- اوگر د څاروود خوړلوته وروسته پاتې کېدونکي کيا په ياتانته، ۲- کيږي کيږي کيږي

چرروي د بنينو مېني

خیرکان خوشبېبه گروي

د وختونو په ناتار کې

چې بې وگورې د بېر وي

د وجود نېستي بلا ده

پرې له ختو مارکسان ژاري

سر نېستي ده د نيش "زه يم"

دوه نېستي کليمان ژاري

رغانه د توکو توکو

د صورت هسي دور پېري

ولې "زه يم" يو توکيز دی

يو توکيزی نه نر پېري

حيواني وجود څه دی؟

د حجر و الوولتيا ده

او حجرې د خاورين توکو

خپل تر مينځه انډولتيا ده

۱- مېنه، کور، ۲- دېر، سنگسار، ۳- نيش، ناشته، نيشت، ۴- يو توکيز = د يو توکی نه جوړ، چې گډونيزه نه وي، ۵- حجره = Cells - ژوند ينگی.

دا خاورينہ وارہ تہو کي

دہر پيننگور غونہي دي

اوبر پيننگو تہ چي خيوشي

تشي تر قندہ خيبي دي

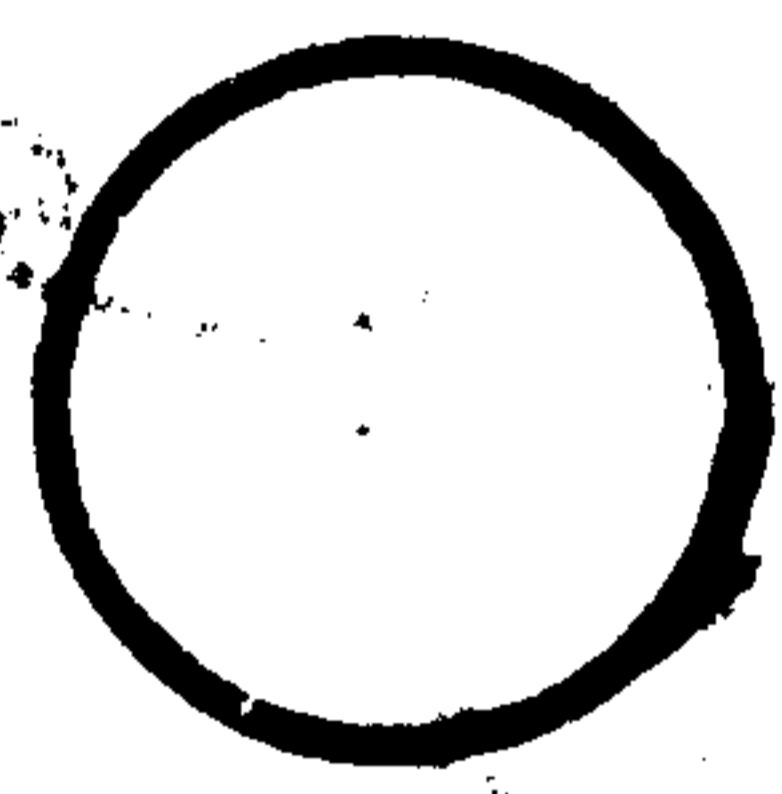

دين ہمہ وارہ سرہ زردی

مذہبونہ بتول زدنہ پخ

دين ژوندون کاندی غور خانگہ

مذہبونہ پچار مبخ

کر لاسی کندوان پی دک شول

چی جب جوب شول پہ خولو کی

خارلہ ہفو توریالیو

چی پہ خیز دی سرخیری وکی

غورہ بتولہ دی پہ خان بده

تش لمن کہ پ پسرلو کی

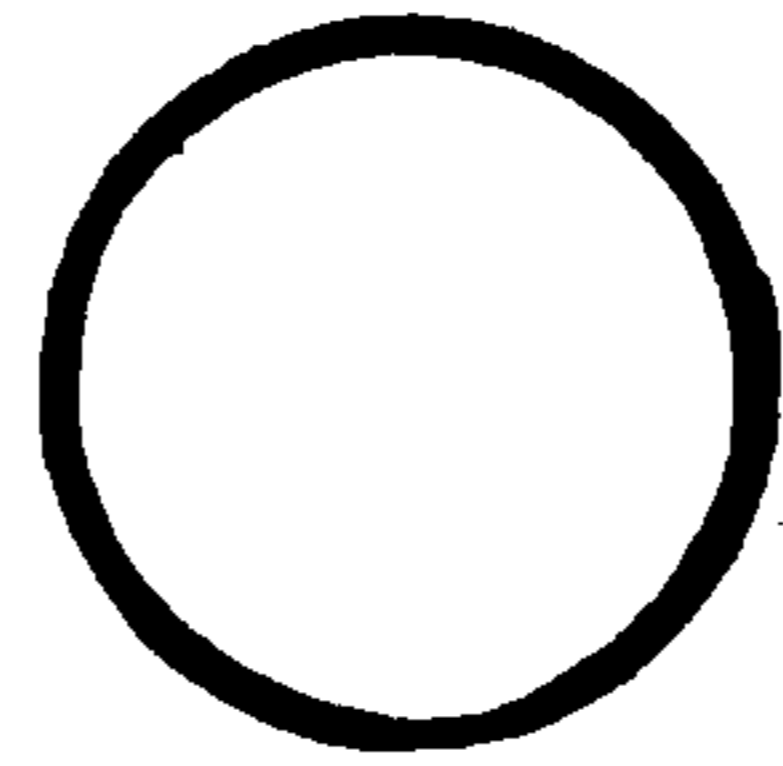
سادہ گوری ملفلری

خسا ہندو کو، خر خور وکی

۱۔ سرخیری = سرپہ ۲۰۔ غورہ = تومت۔ گرم والی - ملامتہ

دا چي گوانښ په ستورو کپري
ته هم لوره شه نېزوکی
شه ناویا ته چاره وکړه
مېرنيه! په تلو تلوکې

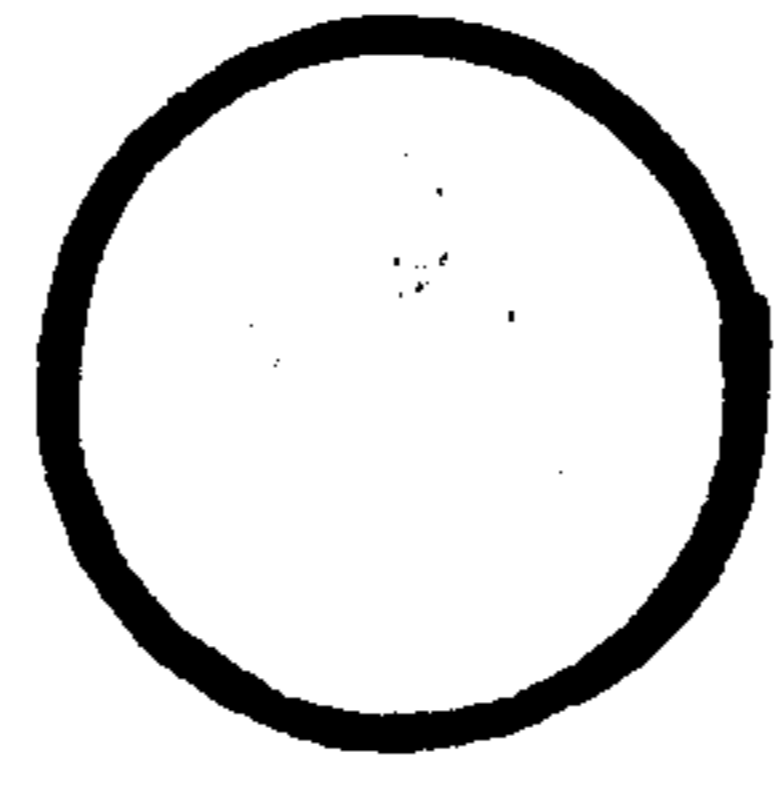

کورپي مارچې د بمبل وو
هغه سر په موندو دی
کرولی چي د باز وي
پدلوکو په شوغو دی
چي د بريد او د غدی و
د تسپو د موسلو دی
چي جرگي پري بنايسته وی
هغه شرم د جرگو دی
چي خښتن دلوی انځور و
اوس د پوچو کښېدو دی
د تيرو تورو بڼو کی و
د بي سترگو د کندو دی

۱- کورپيان = د اتان د مخي په لوبه کې په بمبل (په سر کې) د کورپي (حلقې) د نننګي ویشتونګي
۲- موندو = د مخي په لوبه کې په بت د تپلي خټې نه ښکته وچي کپي لوتی، ۳- کرولی = د ښکار
خیرکولو، څارلو د پاره د باز تاوېدل راتاوېدل، ۴- بور = زمري، ۵- کندي = چم، محلت.

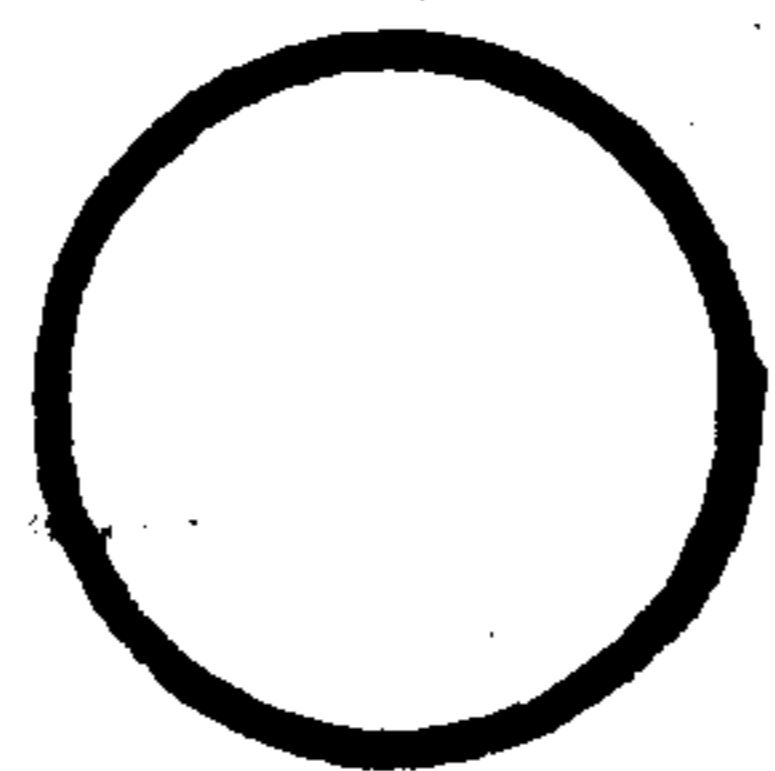
دقرآن حُني ناميـنده
خه دخوشوعقيـدو دی

بازداری یولسوی هنر دی
ته په یوبیله بازداري^(۱)
چتی نه لری جـ ب
په نامه باندې میشکاري^(۲)
تش غر بازو و ته ناستی پی
خه که حُرپی دلوی یلاری
ته میربنکاره کرین غواری
په بنه بنه مرداری
پی په تومنه له ویارلو
خوپه چاروکچ د ویاری^(۳)
له قرآن په غیر هـ اـ ذـ ا
بـ صـ لـ وـ مـ وـ خـ کـ ذـ اـ رـ یـ ی
کله سگره پوان ته کوز کره
چی داو لپ دوسره خواری پی؟

۱- بېله = دشومنی لاسمه چې دباز کبهنولو دپاره یی لاس ته اچوی، ۲- میشکاره = یازوان، ۳- ویار = شرم.

چپ پٽولنه تر آني وي
 داسري به شهسري وي
 داتنزي تاروگي به
 بيا بازونه وهندي وي
 داپربوتي، دانست به
 بيا نيتري آسماني وي
 چي نومري په قام قام دي
 بيا به ټول يو آدمخي وي
 دنن شخولي او کاتي به
 صبا توري او توبري وي
 په وندي خټکي دنن به
 نه حکوال، نه شېخ ملي وي
 نه به پولپ، نه بېلتون وي
 نه زما، نه زماني وي
 يو آدم، يو آدمتاله
 په گن رنگ به يورنگي وي

۱- شهسري = ستړسري، ۲- پرپوتي انست = بوټي دي، ۳- آدمخي = د آدم زامن،
 ۴- شخوله = درسته، ۵- کاتي = ټيکي، ۶- وندي = داسي حلال کړي، خلروي چې پکې خلقو
 برخي (وندي)، ملستي وي، ۷- آمتاله = ټولنه چې پکې د خټکي ټول استوگن (خټکزي) بيا
 آدمزي، د ټولوي يا سره راتاله وي

آدمخونی به یو کوروی
 وړان به کورکې کورکي وي
 درناوی به وي په جسو
 سپکاوي به پي جسي^(۲) وي
 نه مړي نه به خستن وي
 نه به غټا، نه به نري وي
 نه کاواک، نه به بې واک وي
 چې لله به ټولو اکي وي
 ټولنوال به ټول سوال له
 رب، رحيم وي، او ولي وي
 هم به پې کسب خالقي وي
 هم توره^(۳) به پې رانقي وي
 وي پاخون لکه یوتن به
 یوتپاله به مخنگي^(۴) وي
 له ختيخه تر لويديخه
 به یوستره وروړوي وي
 په حدونود کتاب کې
 به د عقل خپل منخي^(۵) وي

۱- آدمخونی = خیمکه، ۲- جسی = وړتیا، اهلیت، ۳- توره = قانون -
 ترو - ترې لاره - لاره، ۴- مخنگی = مخکې تگ، ۵- خپل منخي = خپلواکی - آزادي.

سین، د غارو په درنښت به

تل تر تله غر حنکي وي

يو حار پري به له تولو

ټول له يوه به لـوگي وي

له قبلو دې گډو وډو

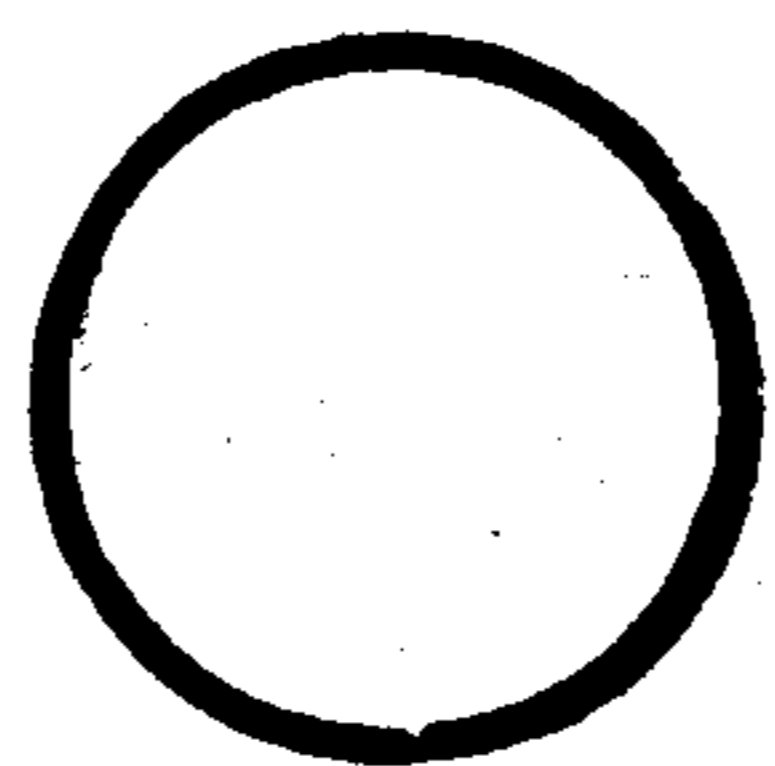
به يوه كعبه موندلې وي

له زرها اور اوركو به

د حري يو رنځايي وي

سړي ټول به سره سيال وي

په فطرت به پي سترواكي وي

ستاخيروي درست كائنات دي

ته لاكو ز په خر خشويپ^(۱۳)

پوپي پوپي ده لا حمكه

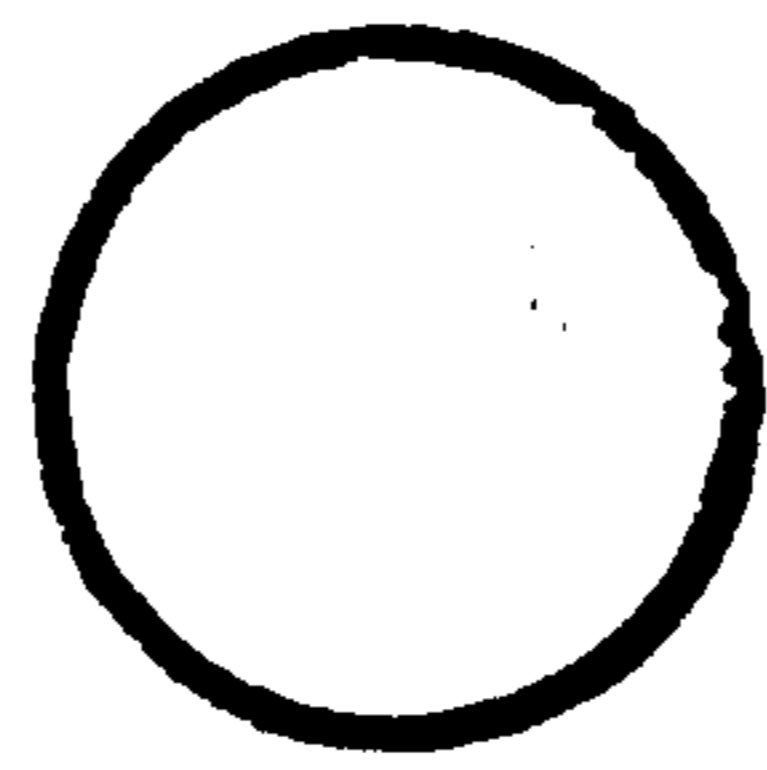
خپل تر مينځه په دښمنويپ^(۱۴)

ژوند له تنه گډو وني زدي^(۱۵)

ته خان حاني به تر خشويپ

۱- موندلې = راكسل - ناوړې - د غوبل د مينځ غويي، ۲- فطرت = پيچر - د بنياد موندلې ته
نور ټول كائنات له خر خشويپ = جگړه، ۳- دښمنه = دښمن، ۴- گډو ونيو په گډه هستيو كې.

حُمکھ یوکررُحکھ نہ شہ
 تہ ترنن دکرکویپ
 یوکررُہہ وارہ آدم دی
 تن پہ قام، پہ قبیلویپ
 دیویپ حجرپ نہریونندہ
 دحجروپہ بیل کلویپ

کرہ بنا یوآدمتالہ
 وران کا پولپ سرحدونہ
 دخیل تن حجرپ کا تپوی
 دا خوارہ وارہ قامونہ
 ستامرام یووروی دہ
 نہ ملگری ملتسونہ
 یوبیرغ پہ حُمکھ جگ کا
 کوز کا وارہ بیرغونہ
 داوسلی دمک لہوکا
 سُر دامن کا تارونہ
 پدی حُمکی - آد محونی
 بیابرسپر کا جنتسونہ

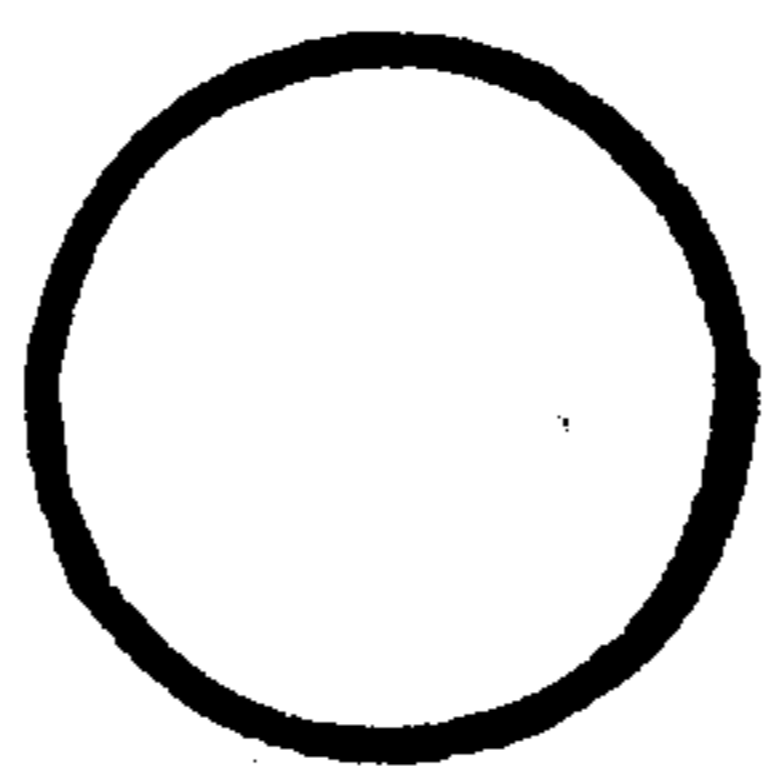
۱۔ کورپہ = کورنی۔

يوڪتاب دى سرتوره ڪا

نور و نفاړه ڪتابونه

بيا آزاد په آدمزاد ڪا

پارچاوشورى نعمتونه

زول چاپوه سورالوزي

دود ويزاره راپرېسوخى

له دې چوقندنا تاربه

هم پاخه بنختې وځي

چې دشرونه حله يې مړه شي

چې يې ساه دلينگو وځي

راخوره شي پرې دلورو

اور په خوله خوځي ماځوځي

دقرآن دعوه خوداده

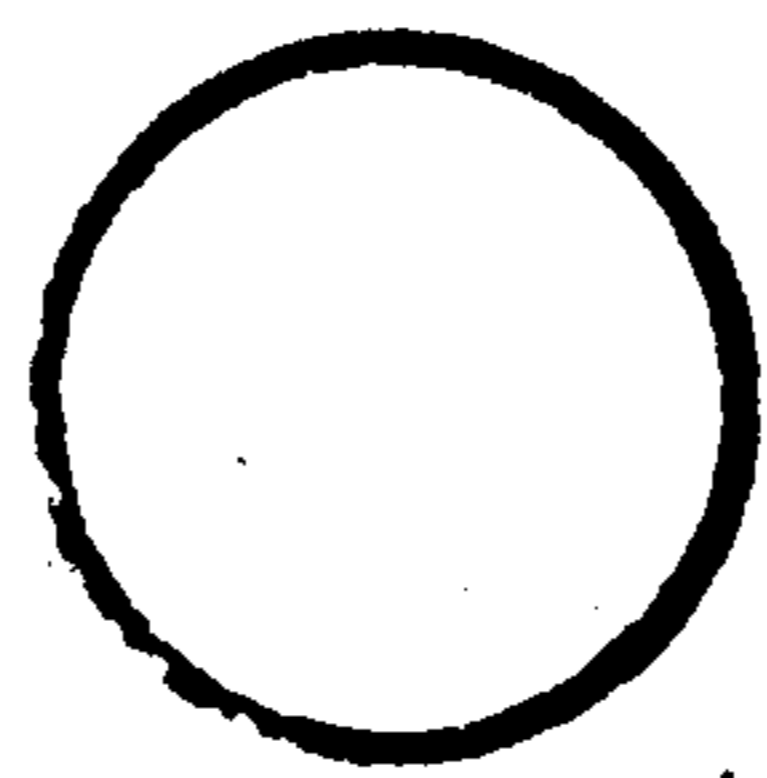
چې مؤمن په هرچا بردى

دعوه گيرد ڪتاب گوره

دهمه قامونولردى

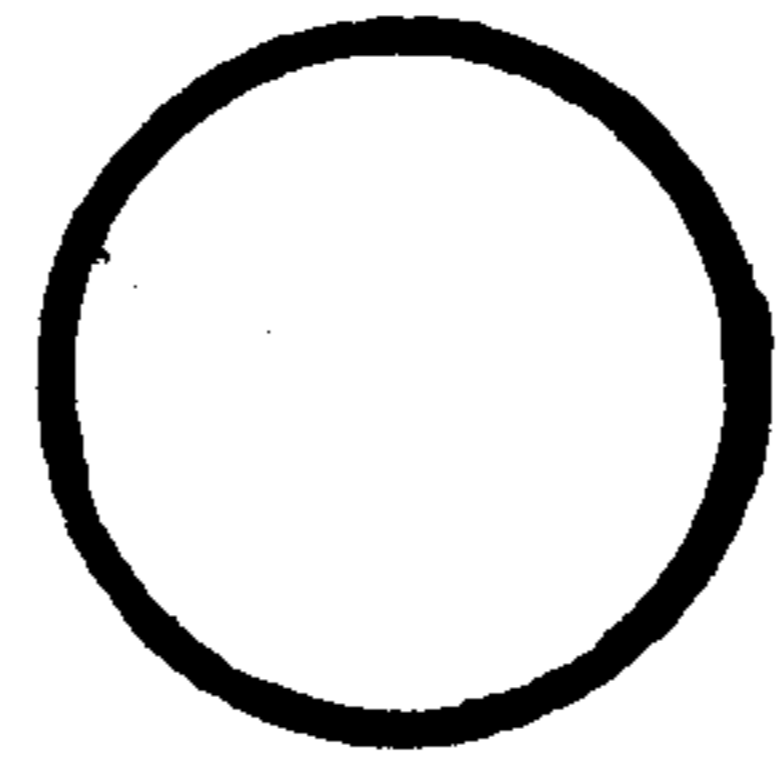
۱- سرتوره = دسر قانون - اساسي قانون - بنسټيز قانون، ۲- پارچاوه = ډب - بند.

د زردارو په تهرلني
 دي کتونکي په بايلسني
 د شته منوشته مني ده
 د نيستمنوله نه بپښني
 د مارو کونبي جورپي
 د تش بانوله خرمني
 د زردار ماڼي ولاړي
 د کارگر په تني پلني
 د دک لاس سپينه جامه ده
 د تش لاسو په ريمني
 بده ورځ د لولنگرو
 دازل نه دي ليکني
 د باطل ټولنه پايي
 د مذهب په سروينحنې

۱- کونبي = پزار، ۲- تش باڼي = نيستمن، ۳- دک لاس = چې لاس يې دک وي
 ۴- ريمنه = خيرنه - خيچنه، ۵- لولنگر = بي حمکې - چې حمک يا دوتر
 نه لري، ۶- سروينخل = ملا ترکول - پلوي کول.

وگړي ټول که آذري غواړي

خښتن له تانه خلیلي غواړي

د فرعونی سپاره کوزولولر

واره وختونه کلیسي غواړي

په تشو تیکو که کتې کپړي

دننگ ډکړا شه حلېسي غواړي

وگړي ټول سررقوي او پایي

حق د مېړه غوندې شرونه غواړي

بنکېلاکي عمر د خارو وډې گوري

شروندي آدم به مخ کښي غواړي

د اباسين خونړي نيزا اوچلي^(۲)

د جاليوانو سره ننگي غواړي

په هسک او تل د حقيقت لټول

تل سر بېري لېوني غواړي

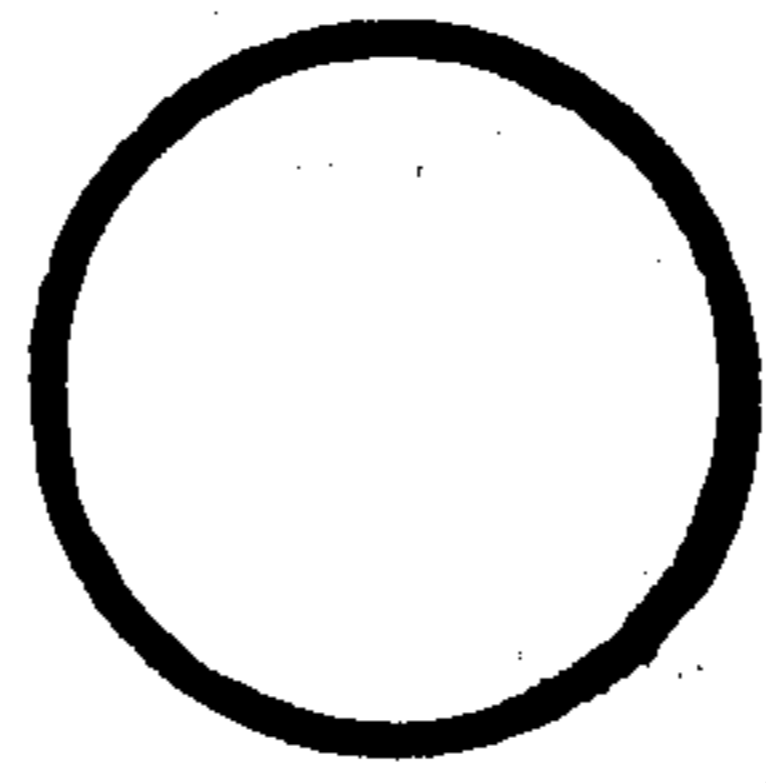
چې د خښتن لاره ډېر کولی شي هم

شرونه داسې زين او هگ سرې غواړي

۱- وگورئ = خبردار ، ۲- نيزا اوچلي = سېلاب اوچپې .

دهگ قامونو په خرخشو کپ

واړه قامونه بې هيڅه دل شي

دميکياولي د شهزادگانو

په ژمنو خپلو کله عمل شي

خپل کند کونډه به پرې ناتار کړي

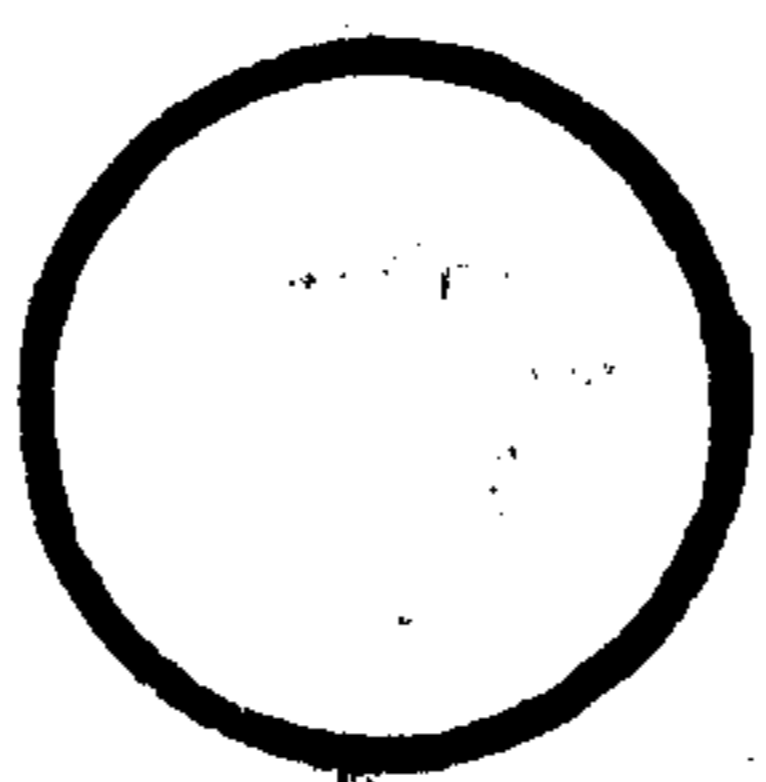
کډې که توب زمري ته تېل شي

غښتلي مېتي د خان کلا ده

کمزوري مېتي د خان اجل شي

که سربېري هوډ يالي پانچي

په ريزکوبه دا هگ بدل شي

چې د حق سره په لار دی

لکه حق هسې بې خار دی

چې د حق د لارې بېل دی

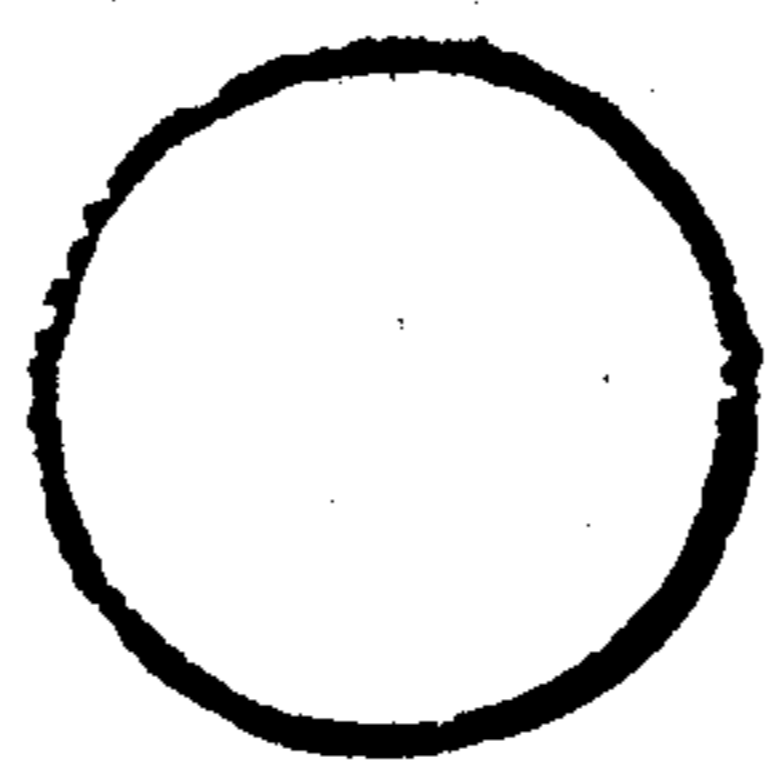
په دنيا په آخر خوار دی

يو وياړلی د حق رنګ دی

بل هر رنګ آخر دوښار دی

۱- رېزکی - کوچنی - وړوکی - ناشی، ۲- وياړ - شرم - پېغور.

چي تيغه کي حق ته و کار دی
 د خدای هغه شوک پکار دی
 د خپل «زیم» نارو زونکی
 خپل خانی په خان ناتاری
 دمپرونو مت که گوری
 گل ورین هم تندر چار دی
 په توله چپ دپول ژوند دی
 حق، اوسنکی هغه کار دی
 چي دخیر د آدمزاد دی
 نو په خدای هغه مخدار دی

چي ناسورپه مخ دجکي
 شېخ ملي وي دا دوستري
 آدمزاد به دوه تپي وي
 لري بري پانوري لري
 دپولنو دلرمون به
 نريزي لوبزي اونهرې

۱- تيغه = برش - کزه وړه - نقش -
 ۲- مخدار = رویدار - دروند.

شي خورلي خلتي به

١٦٦ بي دليتي، يوه خوري

درپه در خاوري په سر به

پرگني وي لولنگري

دټولنولوړ شور دا -

خپلو بدوله اشري

عقوبت په غرغندوشي

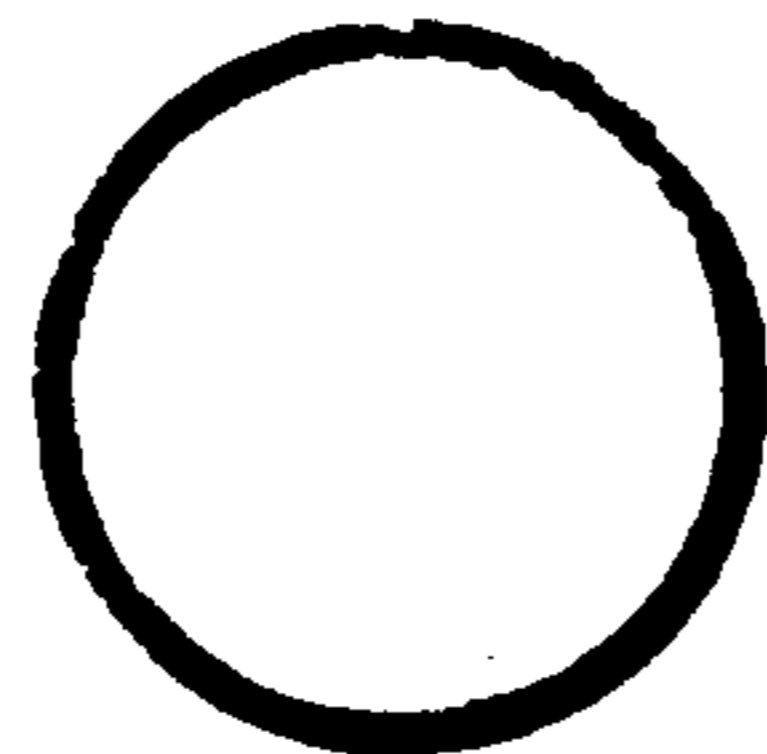
١٦٧ چي دکيا وي اور د سرري

١٦٨ تالهنگ دادم اړدي

١٦٩ په يو ورځ برابرري

١٧٠ چي پرري درومي کائنات ټول

١٧١ ستاهم هغه لارمخبري

١٧٢ دا چي خان خانتوره بولي

١٧٣ دا چي هرچرته شمله دي

١٧٤ نيسمان په کمنه نيسي

١٧٥ وايي سپک دي ارکجه دي

١- بي دليتي = چي دله ندرلي، ٢- يوه خوري = چي يولزي وي، ٣- دکيا = چي لوگي کوي،

٤- مخبري = په برنخ، ٥- خانتوره = خان چي ترل پرانستل کوي چي دتوري خان وي،

٦- کمنه = کم ذات - کم اصل - کم سيال

له ازل، وایې بریال یو
 نورپه برخه شاکنډي
 دوی له مخ دخدايه رڼ دی
 نورله پنبویې زیو نده دي!
 کومه توره یې د ازل ده
 چې شتمن داسې پوره دي؟
 د نېسنوکوم کناه دی
 چې نیکرې، نیم کوره دي؟
 او په هرو یو ټولنه
 پوږ، پرپوتی اورور^(۳) دي!
 که د اصل کرې پوښتنه
 آدمزی ټول یو حجره دي
 له یوې حجرې راغلی
 قام، قبیل، تپه تپه دي
 لوړ ژور دی له زېښاکه
 شته په نیشو^(۴) آلوده دي
 د بې وس د بې وسی نه
 وسنی رازرغونه دي

۱- شاکنده = چې شایې لکېدلی وي، ۲- رڼ = جوړ، ۳- ووره = تپه.
 ۴- شته او نیش = شتمن او نېستن، ۵- الوده = نسبتی - اخته

له شته منو غلچکوبيا

مذهبونہ بدرگه دي

د فرعون دکور دنته
په پاشونو آخر موسیٰ شی
د باطلو بنا ماران تبول
تار پتار پ له امسا شي

عقل لیت دی دیوگی ده

پرې قدم قدم رونه پرې

کلیمه هغه شهلیت دی

چی بول شرونه پرې جو تپري

د آدم د شاه خامنو

توری هرکله شرونه دی

د وختونو په آسمان پي

په خلاستوری سپوږم دی

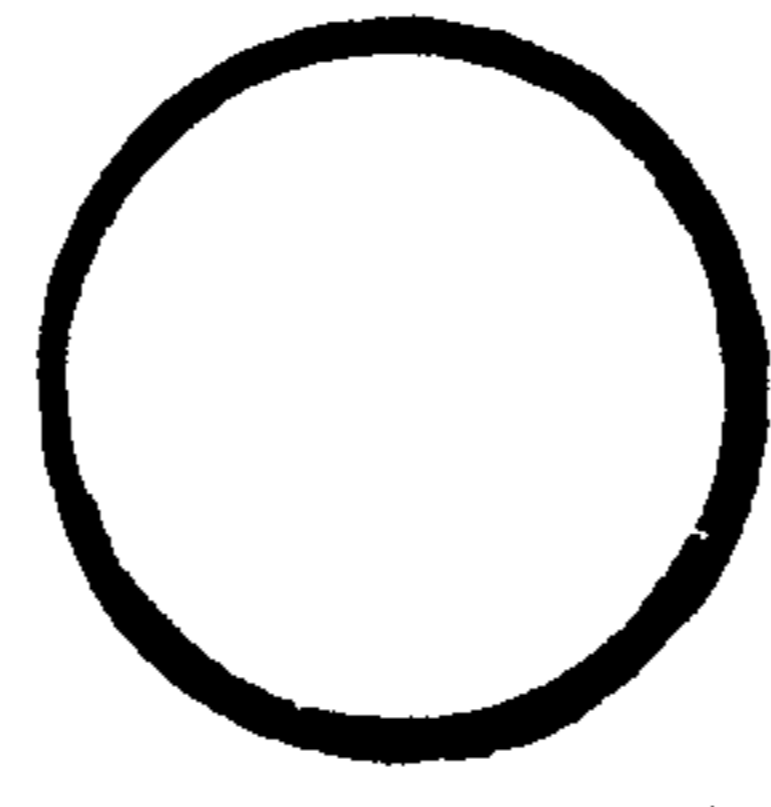
نه مېرونه به بيا بيا کري

د زړو پېړو کارونه

چی پېرې پس پي دنيا کري

شاه مېره کري هغه چاري

۱- شهلیت = شه + لیت = لوی لیت

چچي په خان پلن "سوري نه شي
 ټول جهان په خان واتنگ کړي
 له کوناره چچي دمه شي
 هغه توري نيزي رنگ کړي
 هوډيالي نيزه باز کوره
 چچي په ماته نيزه جنگ کړي
 له يوې بلي پري ته
 د رگي زمري غوڅنگ کړي
 چچي دمرگ په طلب نه شي
 ژوندانه ورمني څنگ کړي
 ننک په حق باندې کوونکی
 لکه خان باندې چچي ننک کړي
 رنگ له حقه حني واخلي
 بيا وري ياخي جهان رنگ کړي

کليمان د ژوندون لاره
 حيرکان يې په لټون کې
 مړې دسترگوې په ډک کړي
 تر عمرو نو سر غونډک کړي

۱- پان سوري = په پساو پلن، ۲- رگي = پرهارثلی.

○
 دی پکار خه رنگ اریکی
 د آدم له بیل آدمه؟
 دغه لویه کشاله ده
 اود ژوند لوی کرپه

○
 آدم دغه قدونه دی
 انجریبجر^(۱) شروندیکی
 یوموندی زیم^(۲) اوده دی
 د بدلون پدی خاندیره^(۳) کی

○
 که آدم بی پوښه زری
 خه پیرمنخی^(۴) مرغانه وی
 په ناتار د مرگ صبابه
 میراث مری هدایره وی

○
 د بدلون پدی ناتار کی
 هم یو زیم^(۲) دی خوندي دی
 که صورت دی یوارپتیا ده
 نورا زیم^(۲) دی موندي دی

۱- انجریبجر = الوول، ۲- موندي = راکس، ناوی، ۳- خاندیره = هیترا، فریم
 سکلیت، ۴- پیرمنخی = پیروخوونکی، بدلېدونکی.

○

پیرخواره یب له پینویوسی

چی مسوندی یی وی او مری

د کچبه «زهیم» آدم وی

خیلو نغو توتو^(۳) باد وری

○

د آدم له «زهیم» پرتو

نور هر خه چپ دی نور پری

له هر زب^(۴) پری د حجری نه

لکه حان هسی ساز پری

○

هم برحق هغه ژوندون دی

چی د «زهیم» په غبرگون دی

که وجرود دی که پتولنه

کار د «زهیم» یب پا خون دی

○

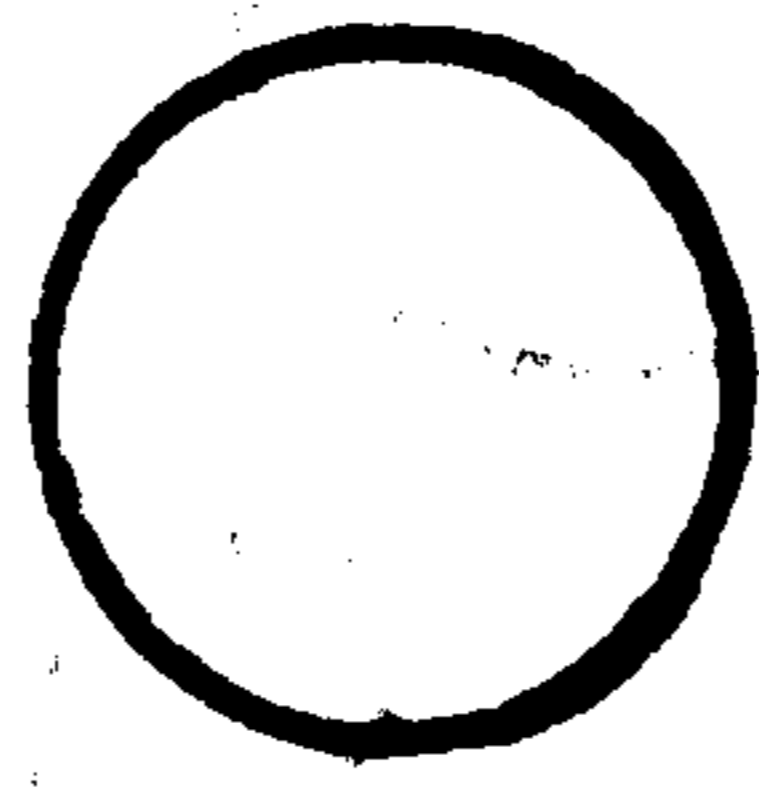
چی د «زهیم» په شرکانه دی روزنگری د بدلون دی

د جورو په کچ کب اوسی اود سترگوتش الون دی

۱- پیرخواره = پیرخورونکی، ۲- او مری = اوم، ۳- لغوتی = جذبات - غریزی .

۴- زبهری = هغه خه چی زیب ول کوی، ۵- روزنگری = روزنه کوونکی - لویونکی .

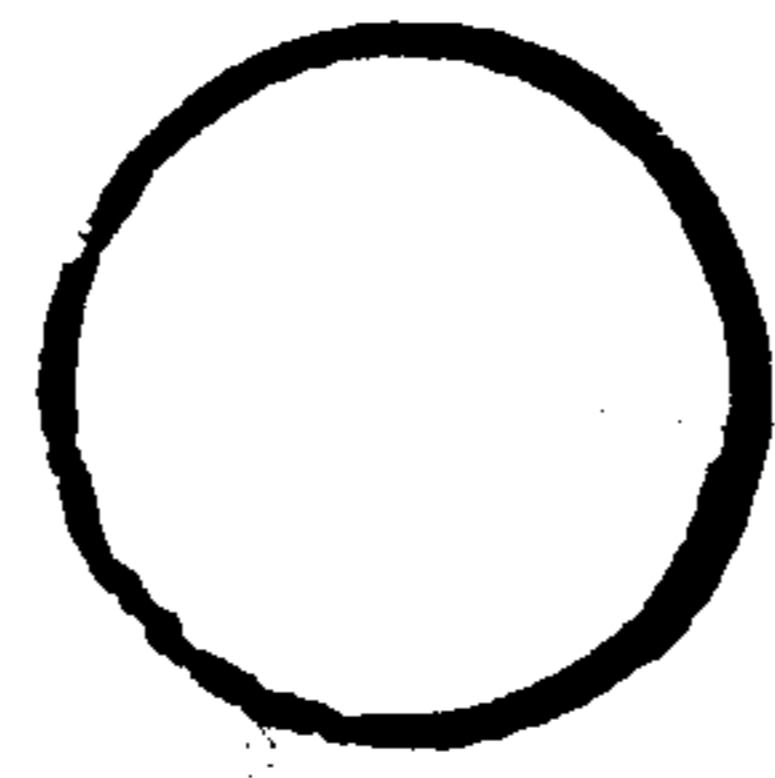

ٻول فطرت يي خوري تاليزه^(۱)
آدم نهی جدا جدا وري
دخانی سود غم خوردونگی
له حق لاري پنبی پشا، وري
چي په نور و خپله ویش کري
خپلي برخي نه سیا وري
چي مثال نورو ته جگ کري
خپلي مخي ته رها وري
شرونه او مرگ يي دواړه بنکلي
د خورلو چپ دعا وري
چي له خپل ميره آگاه وي
د بشر درني په شا وري
اوسنتون^(۲) د شرونه جامه ده
چي شي لت، په هغو واوري

۱- تاليزه = په جمع - تاله .

۲- اوسنتون = انقلاب .

دژوندون په لويه لار كې

مشالونه بسول دي

د تيرو په تور تپونو

لسكرونه خپرون دي

كتابونه د پ رد جمل

سوزول او ب دول دي

د آدم نه د پرياد كړي

د عمرو نو هېرول دي

كه مذهب يې هم سروينجي

چې باطل دى نيش كول دي

كه خوندي دي په كعبه كې

چې بتان دى لړول دي

په هر پيل د پرمختيا كې

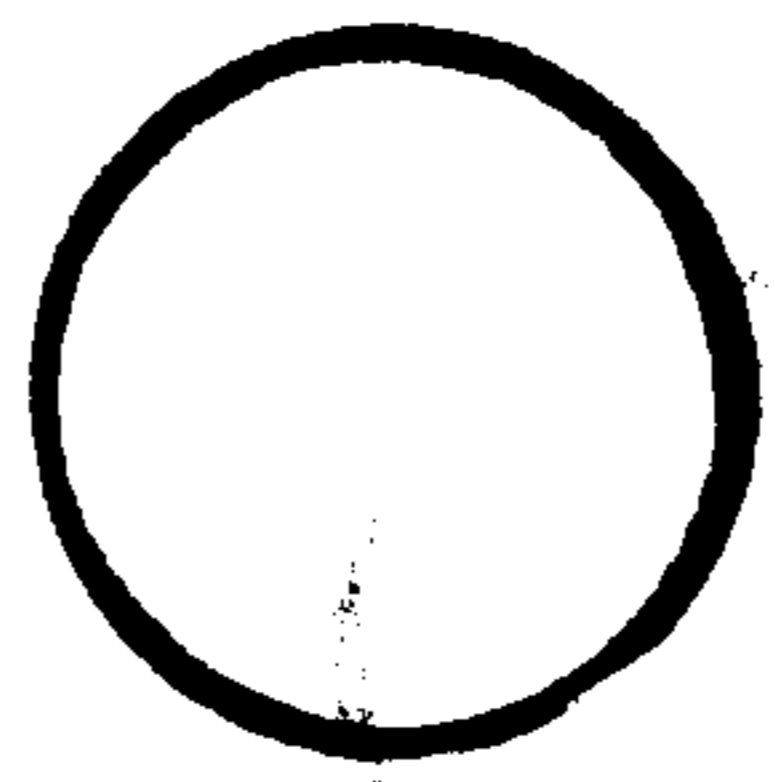
برابرا شوي غورخول دي

چې بنكېل شوي په غورخك شي

بنكېلكونه يې غورخول دي

۱- نيش كول = وركول - په نيش لگول .

۲- برابرا = په پلنو وژر .

د سندان تندي به چري گرو بنجي شي

د درند و پلگونو جوړه پري ناتاروي

د مېړه نېستي يو خو وړخې نېستي وي

نه مېړنو شاعمرې نېسمن او خواروي

درند و عقيد و خلقو کي هميش له

خښتتان د غر پدلو به په دار وي

چې بازونږي په لاس کي چټي کېږي

خان به وپوښتي چې دا خرنگ بازدار وي

چې توره^(۲) د حق^(۳) ملا نو خپلوي شوک

يو قدم پي په چاپه، بل په انگار وي

خپلي سترگي غرو لي وړه بويه

که رنایي لار ليدلوه پکار وي

د رباب خواږه دې نشته آدم خانه!

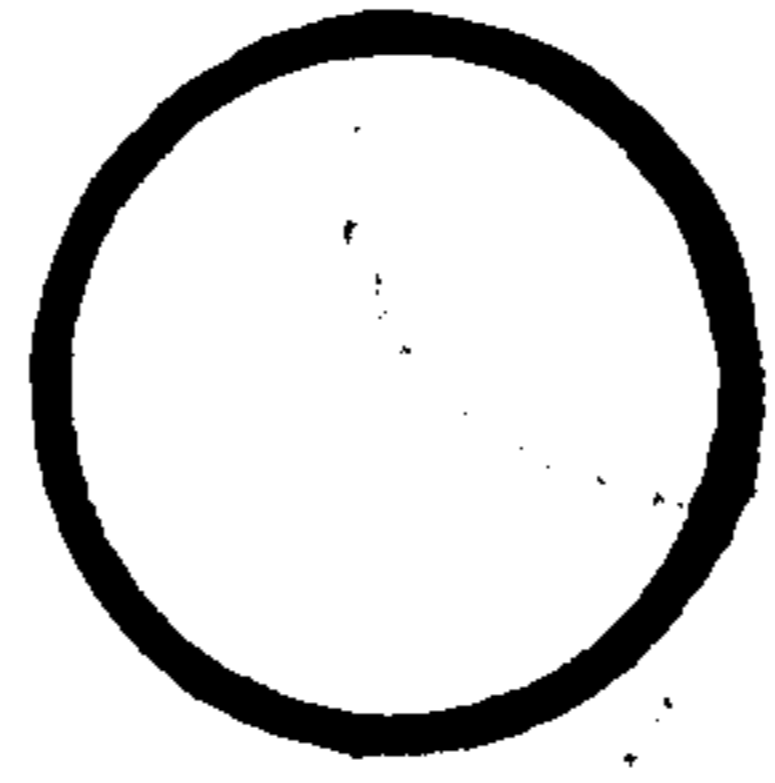
بنايي خلق چې له ميلسه^(۴) دې ويزاروي

۱- چټي = وړکوټي مرغی

۲- توره = قانون - لاره - منډه

۳- حق مل = د حق ملگری

۴- ميلس = مجلس

ننگيالی نه اخلي لاس له خپله ننگه

اباسين کله پښه نيسي له غور ځنگه

چې ترخود ظالمانو نوغی شته دی

حقلان راپستنه شي څنگ له جنګه

پوهگری د بې پوهونه قلنگ خوري

او تپول لاندې دکليو ترقلنگه

چې يې مت د غليمانو وي کتلي

نه وير پيري يې تشه ډنگه ډنگه

د مردی توره ميدان کې لابنه کېري

خلاصه نه وي دکاتې توره له زنګه

پخپل زړې کې زرغون شه او مسور شه

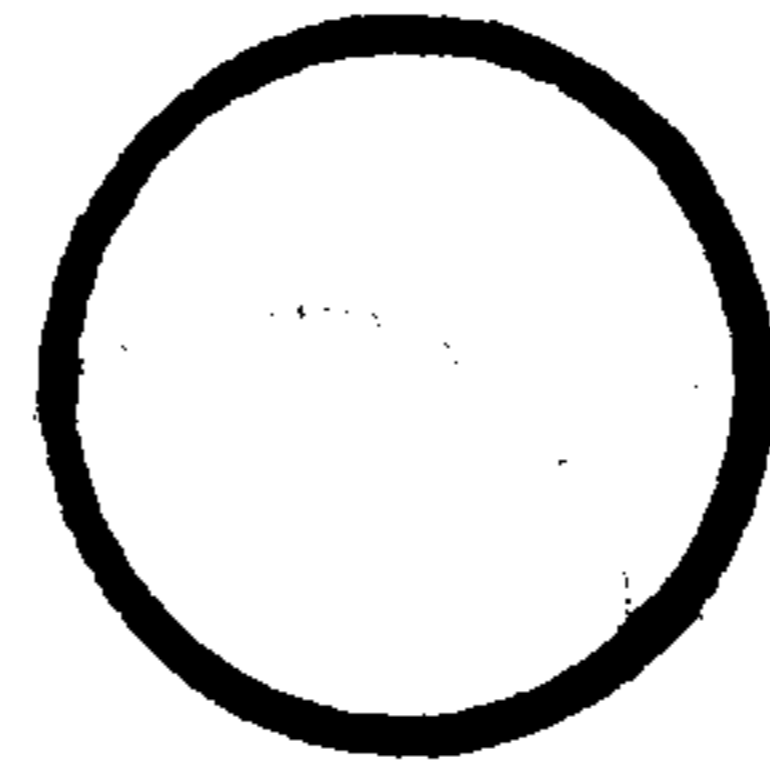
خودې نه ده لاکوتې خواورينه ډنگه

چې يې جس دتن په مور کوي پړواوري

خود هغه ته وي کونې د جهان تنګه

۱- کاتې = تيکی - چرپتون

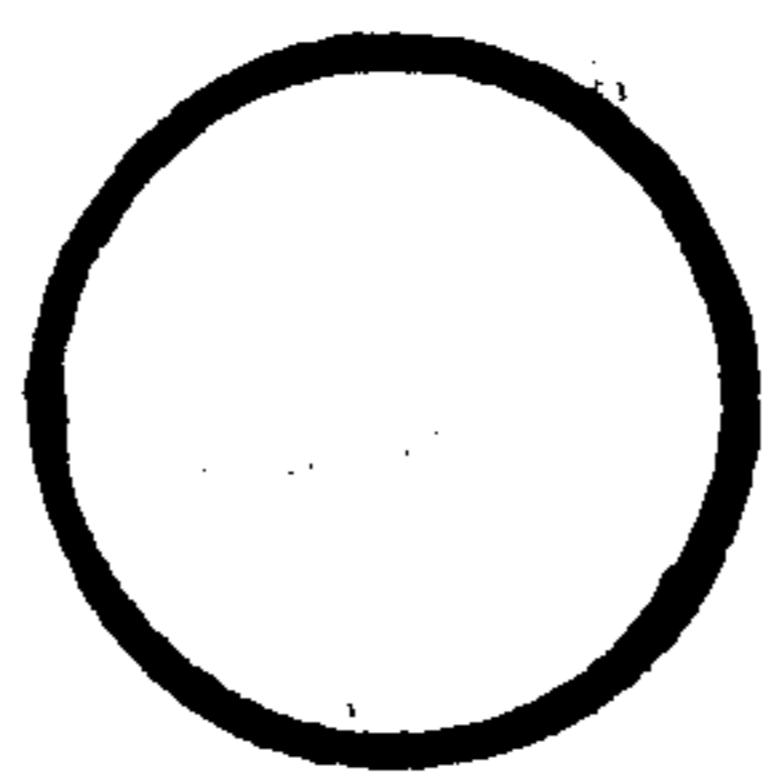
۲- کوتې = د دانې کڅوړه

يوبري ديوجنگ غالي دي خوندي که
بيا په بل ميدان برېښنا اوتالندي که
چې دلوی خښتن د لاسو سره ښايي
شاخلميا! خان په داسې کارېندي که
په حجرو په جماتونو کې تورتم دی
د ديوې غوندي لنبه دې په تندي که
د مېړه د خوی آواز له خلقو بېل وي
خوک به بي خنګه په ټولنه کې کوندي که
چې دخپل عمل لاره ستري ستري کړل
خوک به خنګ هغه وکړي راژوندي که
له غوجلي د څارو به خنګه وځي
چې په مينه مينه خت ته غړوندي که
چې بي وين د زورې له چانه وي
هنې پاڅي بي وسان په ډاک کوندي که

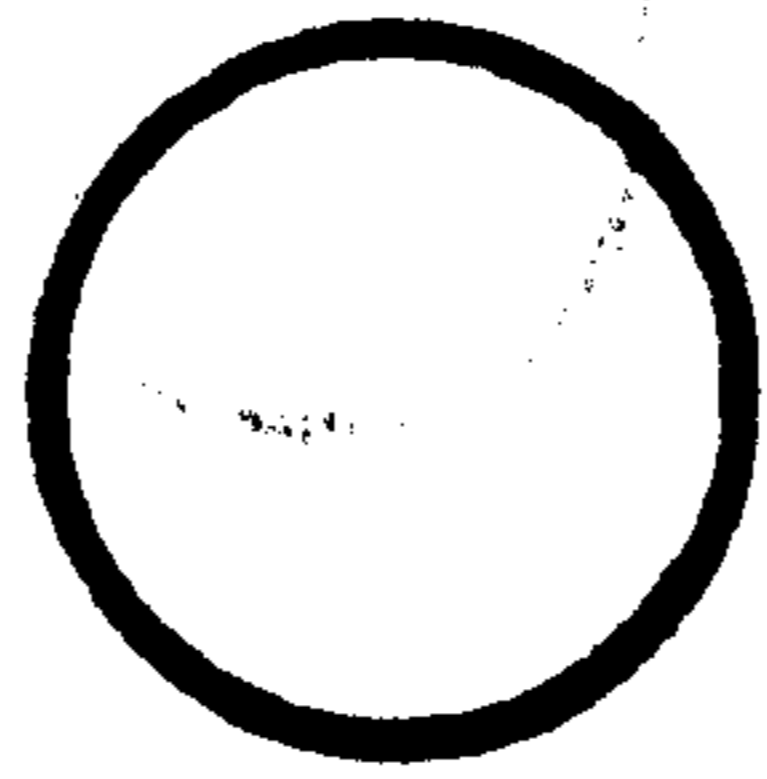
۱- لاره = لور

خپلې غوټې ته د غاړې
له خپل تنه پلوانښه شه
د خپانده ابا سين خپل
لکه غاړې په ساته شه
د کړيز سختی په خان کړه
پسته باز په الواته شه
په خپل خان قیدونه کېږده
زرغونه شه او بيا شته شه
پولې راښک، پانگي کېږده
بيا په زغابنت لکه مېړه شه
د خښتن د لارې مل شه
له خښتن خښي لارغه شه
په ريلوچي ورک نه شي
په لوښه لکه واښه شه
د ختيځ له الا الله -
لا اله د پر پواته شه

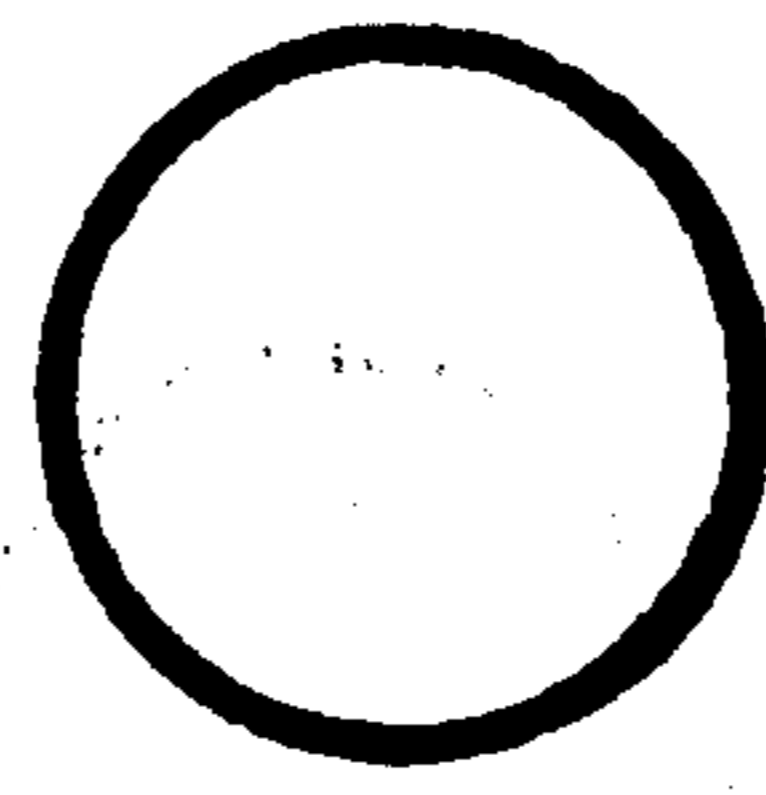

۱- پلوانښه = مروري - پلگواښه، ۲- پانگي = مير- ډک - مرام
۳- لارغه = لرغونې - وړاندې، ۴- لوښه = خصلت - خوی

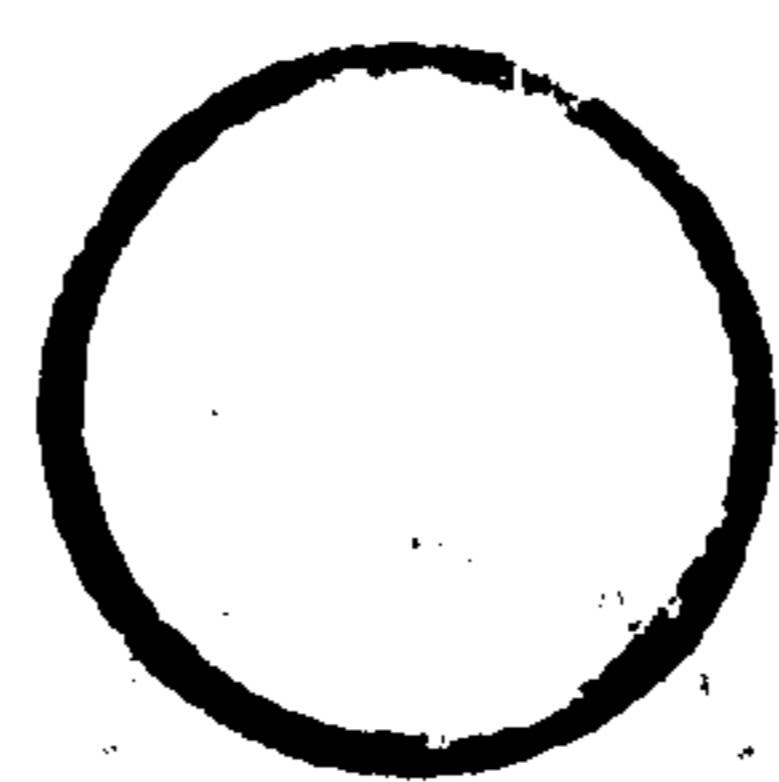
په ټولنو ليوکان گډ دي
 هر وگړي لوي اوکر دی
 لولنکر حکه په نيش دي
 درناوي چچا په دو تر دی
 ټول په تومنه آدم زاد دي
 شوک تاله ، شوک تالانگر دی
 چچا درنه ډله يې مله ده
 دهغوسوي په سر دی
 ډاکندی دی ډبې ننکو
 شوک يې مور شوک يې نهر دی
 هر ټولنه پانگه واله
 د خان بدوله اشر دی
 عقوبت به غرغنده شي
 ډاچي نن ډکيا سوسر دی

۱- اوکر = اولال ، ۲- ډله = گوند ، ۳- مله = ملگري ، ۴- ډکيا = لوگی .
 کوونکی ، ۵- سوسر = د ډروسپيا کو او د چچا نري نري لوگی کوي .

چي سرانه بنكي بلهې مهتي
وابه نه خلی توري خمتي
په کڅونوي پسرلي شي
چي شوک ونغري سکروتي
خپله گټه دانن څه ده ؟
چي ستايي د نيکه گټي
د يوه ماته باقی سوی
د تورگت سوی د پوت يې
نه نستر او نه چنار شوي
څه د تورو خاورو خت يې !
دا ميدان د تپرو تورو
ستا مصري توري د ي سمهتي
چونک ايوه يې پاتي شوي
وي انکار د درنې ستې
حق ننکانوته وريته بري
د بې ننگ هرکله بهتي
لات منات چي گزاری شوک
شي پخپله بيخي گټي

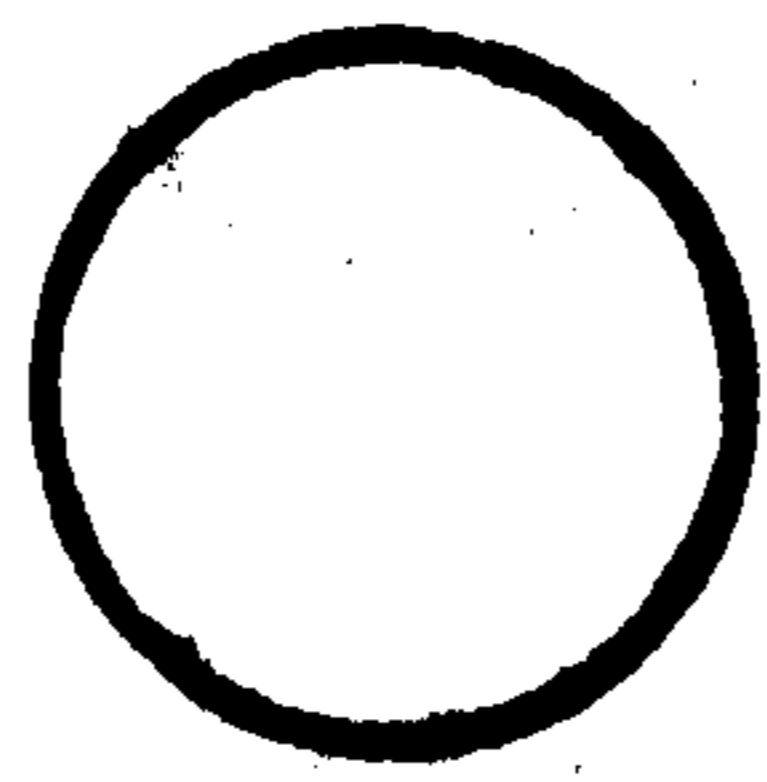

خرپي، حڪ شوي، خيالي نه شوي
د «لا» شي خني شي نه شوي
د جس ترغي نه نامينده
نل نچه شوي گني نه شوي
تسه شخوله - خالي تيكي
ببل توره، توبري نه شوي
له جبري تر سري راغلي
لاپه «زويم» سري نه شوي
له مذهب چچ ملستل دي
لدي مريپني شروندی نه شوي
انچاره کي چي دي پرو دي
هنه ستر آدم زي نه شوي
مينگيري درته آسمان دي
حکه باز، باتورزي نه شوي
هر آدم چچ دي فرعون کر
پي بلواک، خانوکی نه شوي

۱- انچاره، انخور، زري - نقش

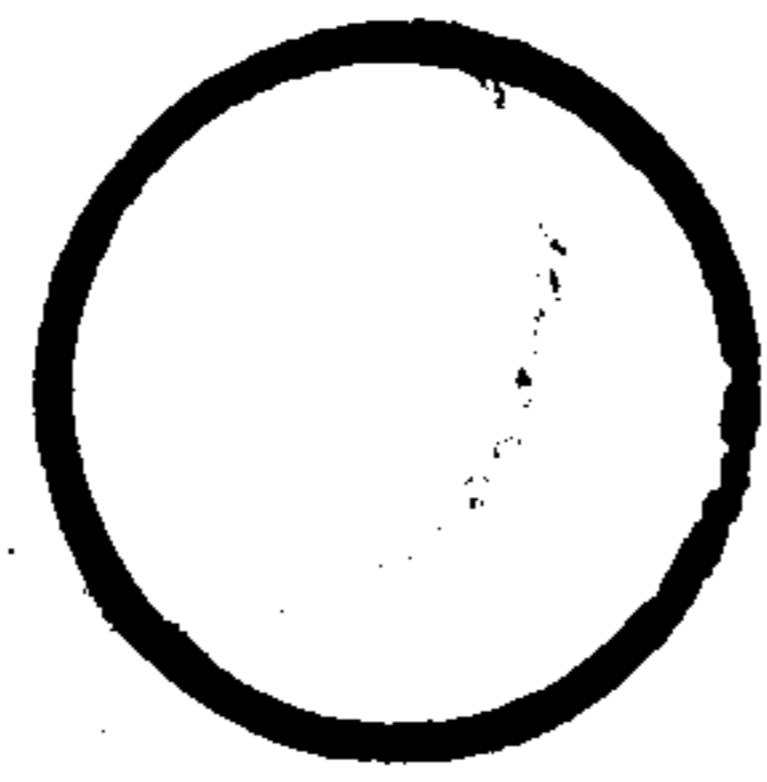
۲- خانوکی - خانواکی

دوکړو سالار پردی
خړسواره چې شا هسواران کړي
دکوڅولارو کسودري
ځلن ستوری د آسمان کړي
گوکوڅشتان داوموختو
سندان سړی اتلان کړي
لور او کوز سره یو سیال کړي
اروپيچ وارو یوځان کړي
چې سړي پي نه سړي کړل
راغوزار هغه بتان کړي
دالونوپه خلقولو
دمشکنو بازاروران کړي
چې جس من پکې قدر پري
رادبرهغه دوران کړي
داد نوم مسلمانان تپول
پريښتيا مسلمانان کړي

۱- اروپيچ = خپلوکې په ضد ضدی - په غونډو پرتو

په ميروکې د پر کلونه راټوکېږي
 سره پوښو د لاله پکې جوړه ده
 ننګيالي دي چې دلوی خښتن په تاري
 پورته کړي دنړۍ ټوله بڼه ده
 ته تنزري پي، دنيا ده د بازونو
 دېرې حکه د ژوندون دي ادارې ده
 غزا وشوه که په نوم کلیمه کوي
 زرغونه دې له ژوند کومه کلیمه ده
 هونايي^(۳) په ټپور وند دي، بنکار تر نشي
 که نه پي نن هم پرته هغه دوکزه ده
 دگزي^(۴) غشي دې هر وختي په سر دي
 په ديدوان باندي دې اړه پرې وړې ده
 صبارا بنکه د شولان کتوته مېني
 که دې نن کتلي قام لرو او کړه ده

۱- باره = مسؤليت - ذمه واري - پړه، ۲- ادارې = ويرانه - گتې - لوتې،

۳- هونايي = بنکاري، ۴- دگزي غشي = دورې پري کوزار،

۵- ديدوان = شيش - خیرکونه.

لکه خلق هسي ټولنه

لکه کورن هسي پي غار

لکه اوبن هسي پي سوري

لکه پينه هسي پيزار

لکه باز هسي پي ماري

هسي باز لکه ميشکار

لکه بزيره لاون هسي

لکه سر هسي دستار

لکه توره هومره کته

رشته هومره خومره کار

داوچت الوتو پانکي

دشپرو په مقدار

دديروي رها تر کوره

نمړ په ټول جهان او شمار

دبي ننگه په رنگ د پروي

ننگيالي نه لري سار

چي دلاري اوبنکونه وي

په هغو جوړه پي لار

لاڀي ڊپروڪري ڪاندي

يو منصور خپري ڀر دار

د ڀي مٿو وار خند ڀري

دمت دارو وي ڀي وار

د زمره اخستلي

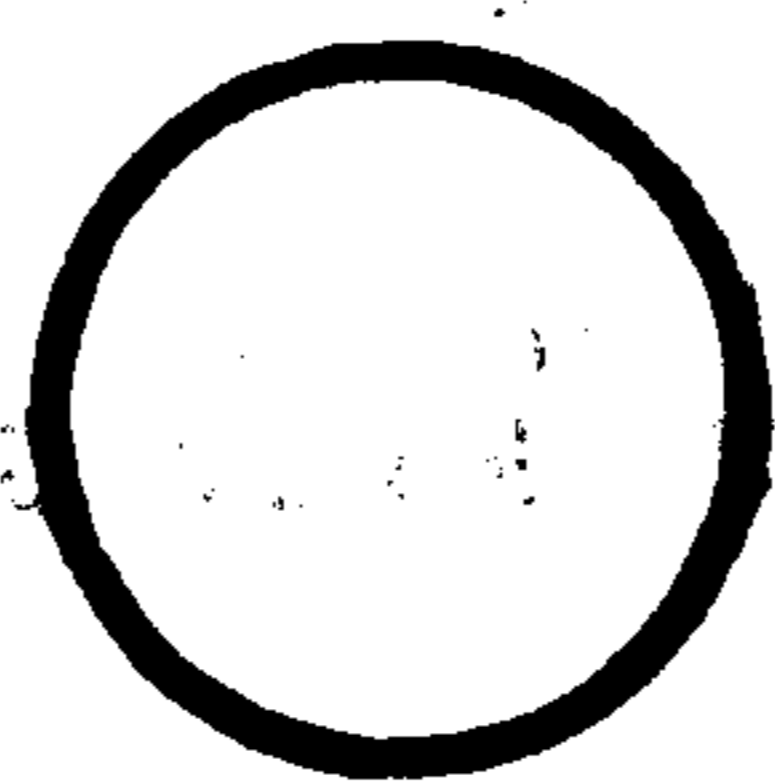
سورلندي شي ڪله بنڪار^(۱)

د آتيا نوسر باري وڳي

ڀر ملخانو ڪر ڀرگار^(۲)

ڪليمان نه شو تپول عمر

له خدايي چارو و نه ڪار

مذهبونه دي پوچ شوي غر^(۳) پينونه

مذهبيان دخپلي ماڻي بيرونه

دهفود راتاندون^(۴) طمع عبث ده

چي مذهب ڀي رواسته ڪر پيدي هڊرونه

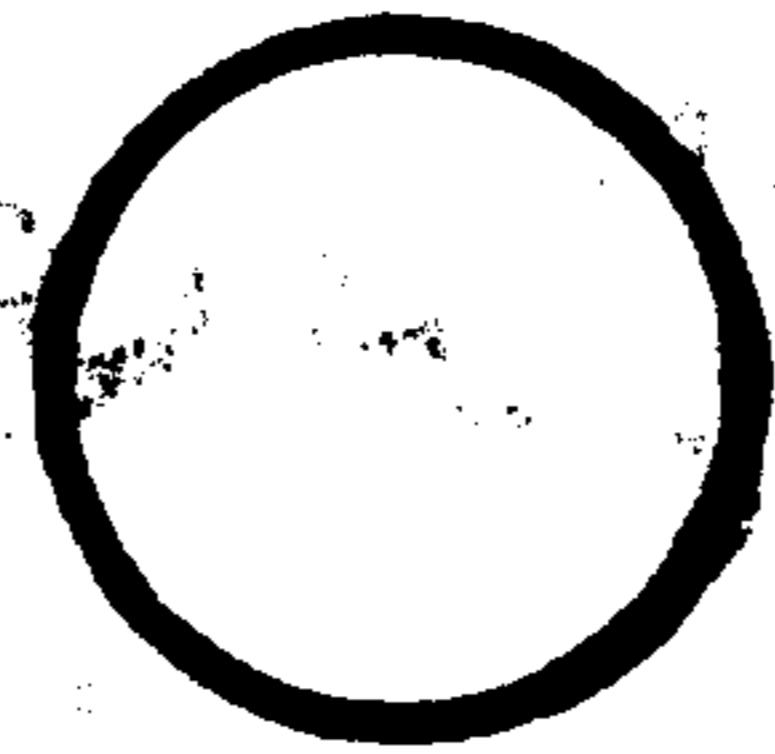
ڀر هغه سالو چي خان لره دور ڀري

دي عبث دانڃور و نوڪر اوونه

۱- سورلندي = گيدر، ۲- ڪرهار = يوغودي، ۳- غرين = يوتوپڪ،

۴- راتاندون = بيارا غبر ڪپدل، ۵- رواسته = وراسته.

له مذهب پي چي تودي او پي کنکل شوي
 مسلمان بايلل ملکونه سنکرونه
 له مذهب حنی لوی شرک په جهان نشته
 لگولي پي په نیش دي امتونه
 د مذهب د غونډه لانو تنستو کي
 کل ډيوکي دي د علم ډيوستونه
 له مذهب هک حلی ټول ريزکي شي
 ريزکونه کل کپري لوی کارونه
 ټکی ټکی د کتاب نن هم هغه دي
 خود مذهب ترې نه وینکلی دی ساهونه
 چي تر خودغه مذهب او داملا دی
 وي تالابه د تالا قامونو خونو

پوخ سنکرو دی شاه مردی ده
 تور بازي دی تبغ بندي ده
 له باطل دحان ژغورني
 يوه لاره ملا بندي ده

۱- غونډه = غټ غټی
 ۲- کل ډيوکي = کل ډيوکي

له فطرتہ دې پردہ ده

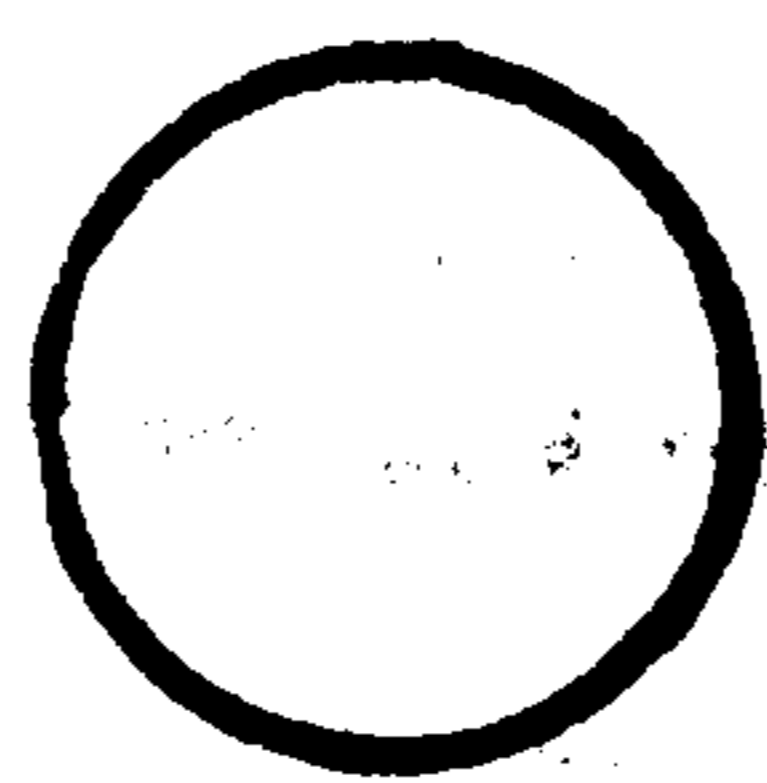
له فطرت دې سرزوري ده

کليمه دې سره يتوب دی

سره يتوب دې سره سکی ده

د بل غم هم د خان غم دی

دا پښتو، مسلمانې ده

په شروندی کليمه بيا خلق شروندی که

داله وارو وړستو شوي بيا لومړي که

دا چې خاوري پي له مخه نه چانه پري

د سپوږمۍ په دود غونډي پري پښتدي که

درونه ورونه سره غونډي په چاره کړي

له ټولنيو شروندی ونه وړ که گوند گوندي که

شاه مېرونه له زرگونو ستور و تېر شول

بدهې رابڼکه خپل ملاکړي گړندي که

دهغې بي ننگه خلقو مرگ وادي

چې گزبان د بل په سوي گړپندي که

د پسرلي درنه وړېڅه شه په خوي کي

خان وړه نبت، کله برېښنا او تالندي که

شاهِ حُلْمِي چي د آدم پنه ننگ اوچت شي
«شاهِ پلکونه» بيا ز غم بل په مال تندي که

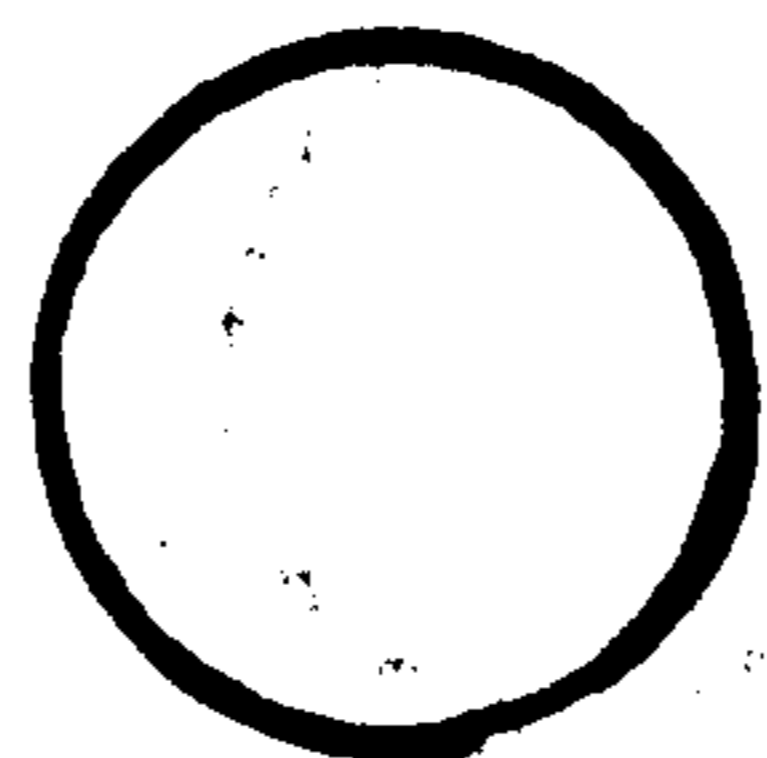

درهند و خلکو لاس تپول نرده
دسترگور و کاگیره تلل نرده
د ايلتيا نوکلي و رانول نرده
د راسمنانو پي سمول نرده
که اوندي جوندي د دوپړک وي
ديکرنگانو غوشي کول زده
مذهب له خايه راغور زول کړي
کتاب پي خاي ته برخه شول زده
چورگورگان هم کړولي کړي
لکه باز کله اوچت وهل زده
چي فرعونان پي موزي کران کړي
نوکليمان پي تونر نول زده
د آذرانو بتکورکي بتول
د خيلانو کعبه کول نرده

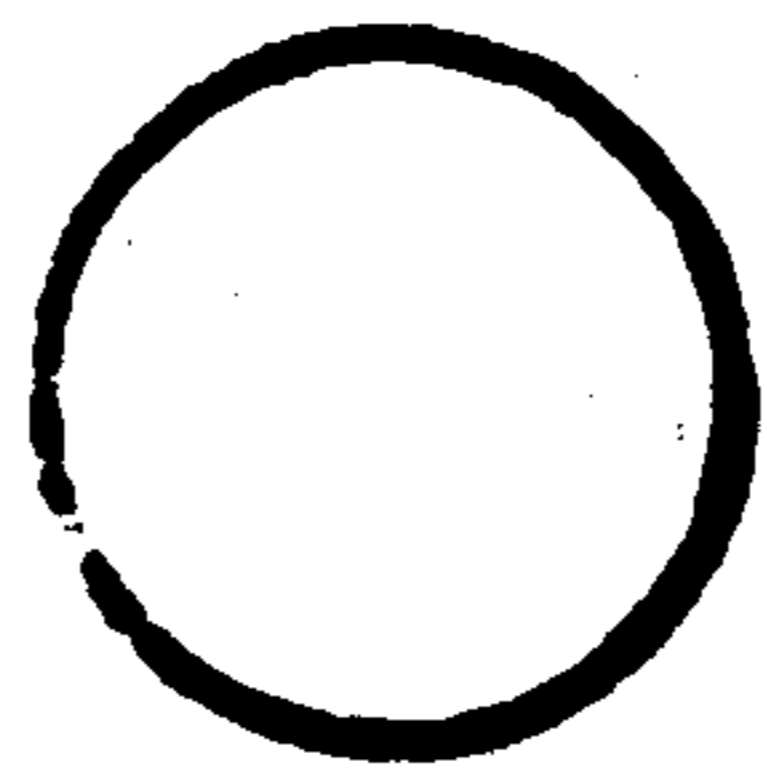

۱- ايلتيا ن = پساتيان - وړاني پيدا کونکي، ۲- اوندي جوندي = منغروني
چي غوشي رهنې نه وي، ۳- دوپړک = دورنگ - منافق، ۴- موزيگي = چي د
هيخ بنې نه وي تش کت پري دک وي، ۵- بتکورکي = بتخانه .

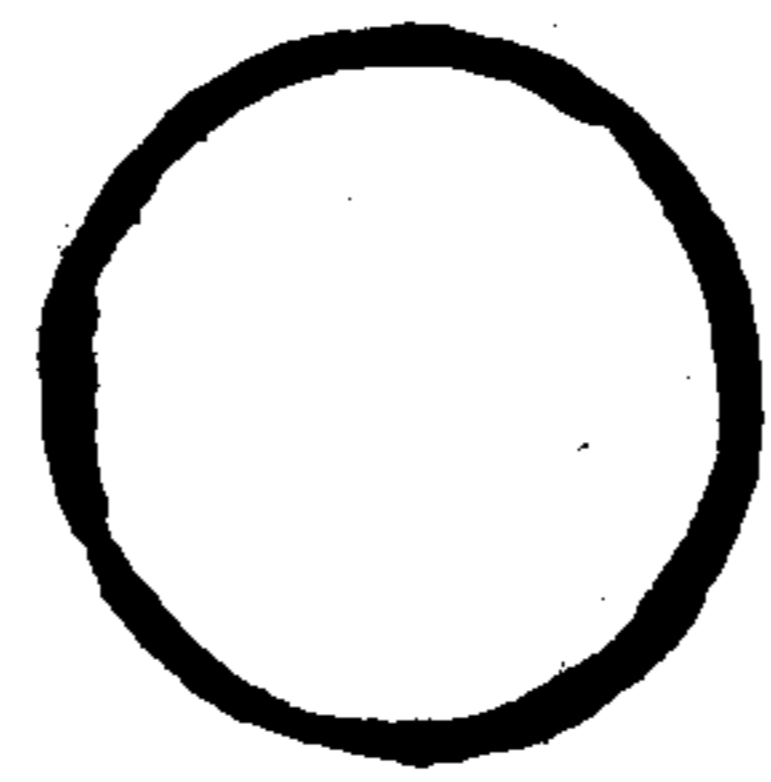
د باتور په خوشه پړو خپلولو
مښگيرک او غليوازنه با تور پېري
ديوبت په لرېدلو بت غليو!
سومنا تونه په کعبو کې نه بد پېري
له کيکړه د نښتر پيوند خوړو کې
نښتر هيڅکله نښتر نه پاتې کېري
چې په پړو کوډي وژلي مذهبنو
هغه مړه په مذهبنو نه ژوند پېري
چې د زهر وړک لښتي پړي اسواډوي
دغه سوي چنارونه نه تاند پېري
د قرآن وړه رتلي عقيدې نن
د مذهب په کتابونو کې سا هېري
د تيروسه ملستي بنا پېرک نن
د رڼا په تڼي مرگ ته بېر پېري

شاه حامي دی نوی حمله آسمان غوارې
د زور پشوي په حای نوی جهان غوارې
د خپل "زه یم" سره نکی پی سلامت یه
مرئیتوب نه - ملکیري د یزدان غوارې
ننکیالو کره غاره ماته اطاعت ته
په لټون که دهغه دي خو حان غوارې
په دنیا کې یو کار هم ناشونی نه دی
یو مخیزې حیکر وره حوانات غوارې
کشالی غونبته نوری د آدم دی
شرونده نه نوی تفسیر د قرآن غوارې
په لسنکو د ایشتنکو کتې نه شي
د شروند ستونجې مېرني قهرمان غوارې
په یوماره که کاو ز شي، سودیې نه شي
چې ژوندي وی یا نوی ماری زه میان غوارې

۱- یو مخیزې = چې مخه یې یوه وي - دیوې مفکورې .

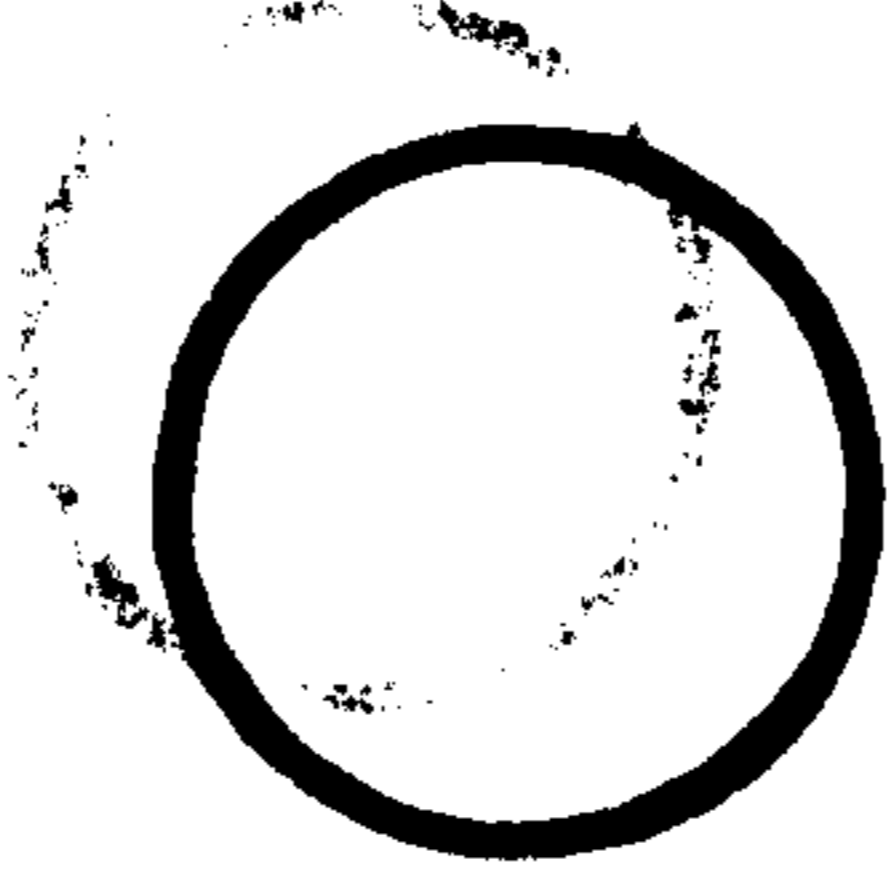

عقل هغه وهندي باز دي په لاس
چې نه پر اوچت اوچت بنکارو کوي
بنکته له ځمکې نه تر نس سټورټلینز^(۱)
کراولې کړي، يرغلونه کوي
لوکيز، اوريزه^(۲) که يې لاره نيسي
له الوتکله پر هېرونه کوي
سرب، کراو دي ټول د عقل چې نن
بريښي د ژوندي تومن خونو کوي
د آدم کار دي کائنات پر نړول
برهغه قام، چې دا کارونه کوي
چې په فطرت يې ده لتي اړولې
دهسکو سترگو معاشونه کوي
عقل بهير کړ غور ځسنگي دشعور
ويرو سيرانې ټول مذهبونو کوي
پياده له عقل کوم وکړي چې دي
د بل مواته دي سوالونه کوي

۱- سټورټلینز = آسمانلاره - کهکشان، ۲- لوکيزه = دکازوريج يا نيبولا،

۳- اوريزه = هغه نيبولا چې ستوري پکې په زرغونېد ووي.

حق نه په څنگي، فطرت په ترڅي

تشي ځاندرې پوي، زور يې اوبه وي

عقل يې شل وي، هڅې يې کته

په غټو کوري، ولې سرانده

نه پرې ودانه، که دوی ژوندي وي

اونه پرې وړانه که چرې نه وي

د ځوانمردانو د قط نه وځي

نه يې خوا بڼه وي، نه يې تراخه وي

په تن په زهيم» د وارو نيستم شي

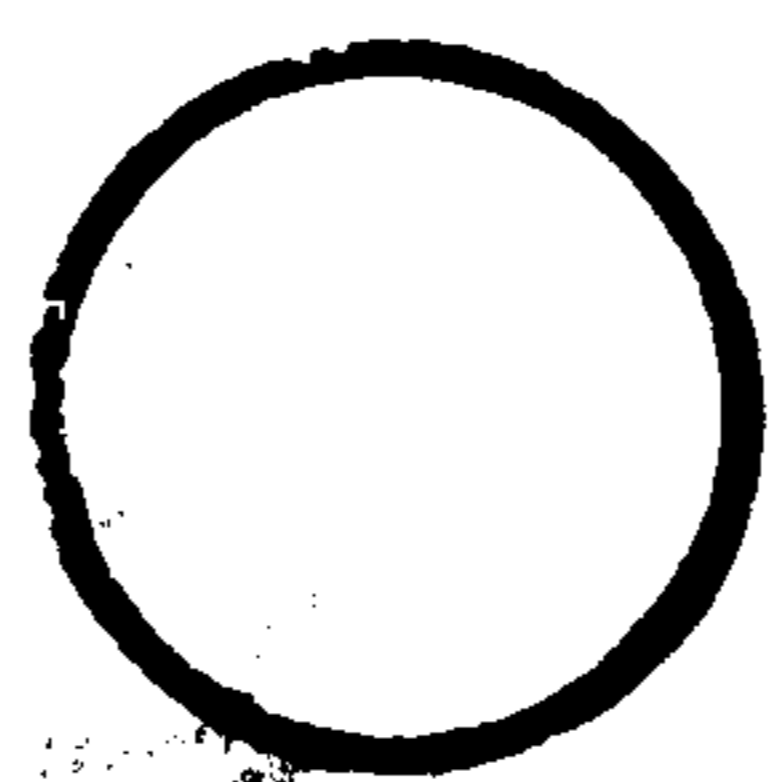
ځوراک پخساک پخواړه او څښنه وي

په زاړه شخوند کړي، نوی ترې نه شي

نوی بریدونه خودمېره وي

چې يې راغونډه کړې واره کړي

د يو گنجکي د ارزښت نه وي

دلگوکین و دلپهون نه

اورین ستوری راغونخپری

ستورتلینری سروهی لا

کائنات لا پراخپری

که یوستوری ورژپری

نوی سل روتوکپری

دشروندون زرغونپدوله

نوی حمکی سادینپری

چرتة شروند دی په بخسینچه

چرتة کچ ، چرتة حوانپری

دزرهاستورومیروکی

دشروندون غبری غبرپری

یوه ستادا حمکه نه ده

چی ساه دارپکی هستپری

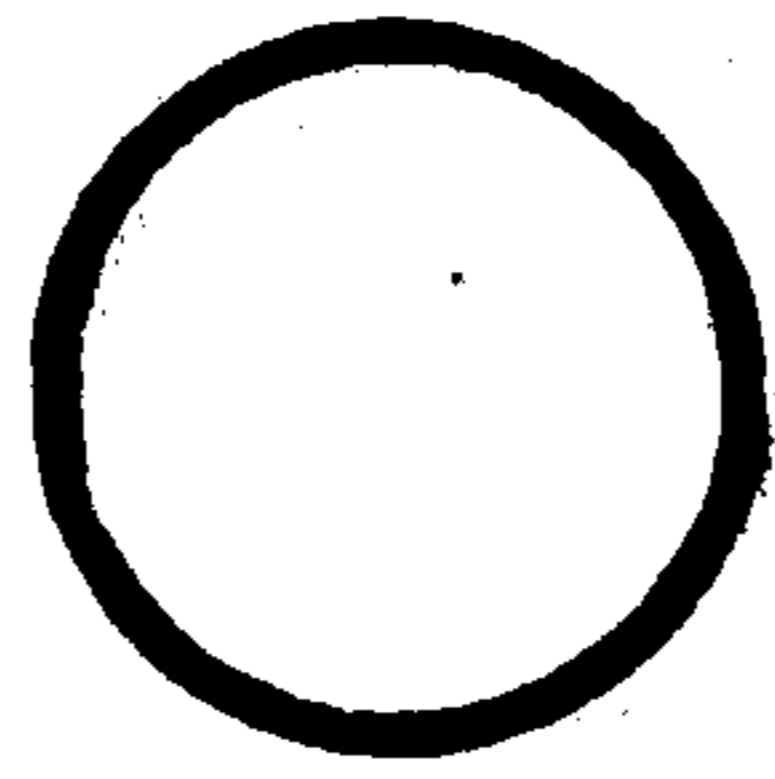
شخړپری حمکی بنکته بورتة

ستورتلینوکی خرخپری

هغه حمکه ستادوتردی

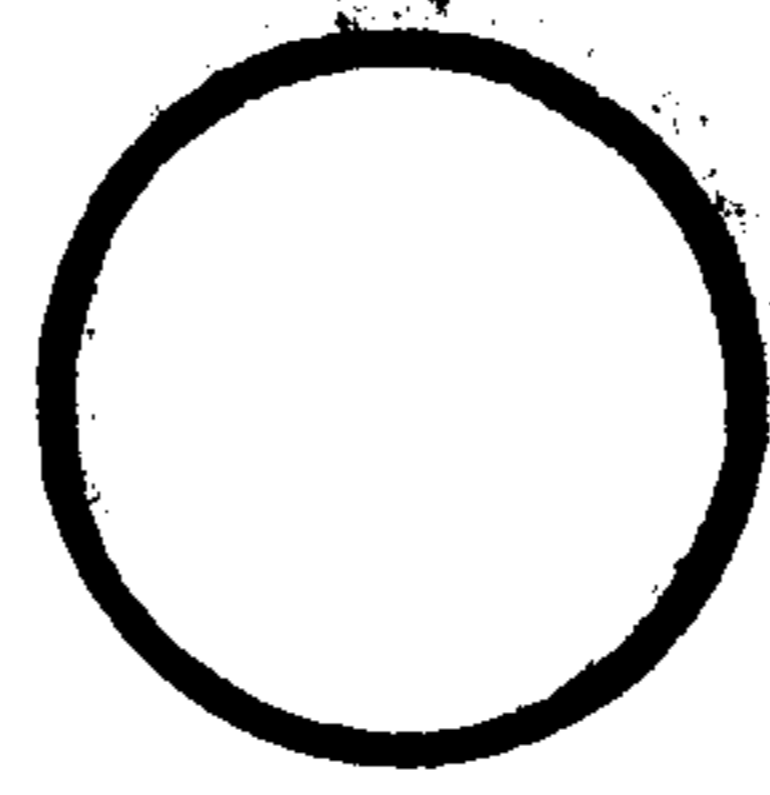
چی دپ لاس ورورسپری

عقوبت به له دی ځمکې
درته کېدې په سر کېږي
د مېړونو ستور بېرې دي
له سپوږمې ستور و تاوېږي
د یونوي کور لټون کې
د آسمان لارې چاڼېږي
عقوبت دا ځمکني به
ستورک زو ته ورسېږي
د شرونو خومره رازونه
به په ډاگه وغوسېږي

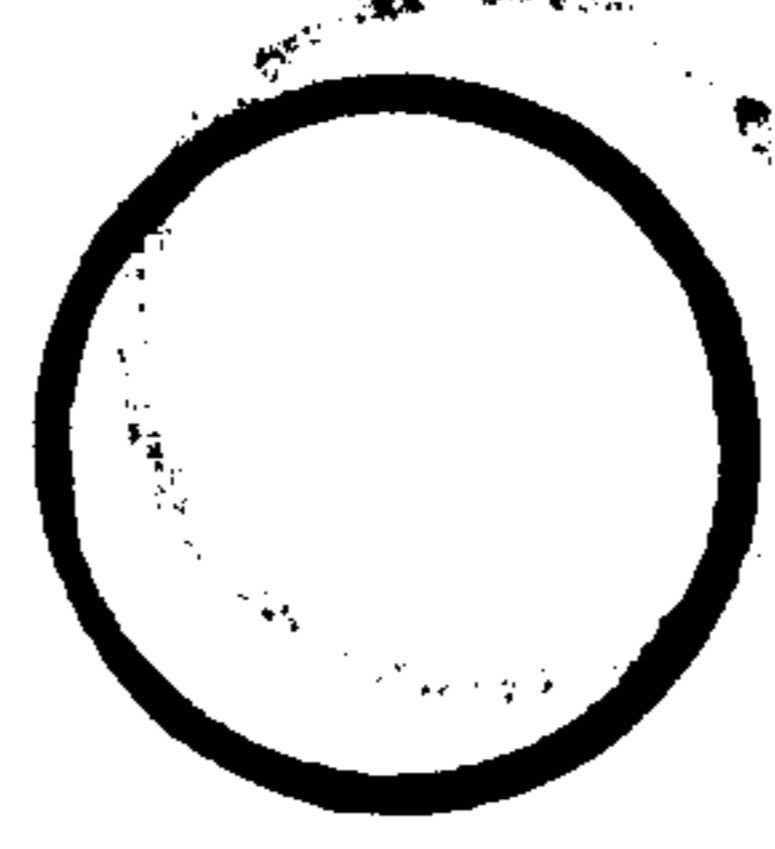
قیامتی پائینده هغه اوبنتون شي
 لاالاسره چي کله پي برغون شي
 دعبرت مری پي کرحي په ملکونو
 کوم فرعون چي له کلیم په تور بربینو شي
 داولس ویني نه پینونکي هله ورک شي
 دربریا اولس چي کله په پاخون شي
 داویار پي خلی هسې ولاسره نه دي
 دمردی کارونه میر په شواخون شي
 چي په سین داوراو وینو شي وریو
 قافلہ یو قدم مخکي د شروندون شي
 که هر خومره سنگرونه له خلن تاو کړي
 عقوبت دحکې تبي هرقارون شي
 چنیشني عقیدی چي غاره باسي
 دهنو خلقوتولنه مریستون شي

- ۱- قیامتی پائینده = تل پائیدونکی، ۲- دربریا = خور- نلی- خپلی،
 ۳- چنیشني = چي چناسکې پکې شوی وي، ۴- مریستون = هدیره.

د دوران په نرالزلو غرونه وارغري
په شکنې ډيروکي خه له ويا سره پري
تلناوونه يې رواسته، موبنې خورلې
چان کېږدي کې به ترخوپورې اوسېږي
د پرلښتر په چورلندو حکمې له تللي
کچه ډيلې! په خپل خپرخه غلطېږي
د سورسين چپې دمه وينکه له يادو
اي فرعونه! چي کلیم پسي پاڅېږي
د ملخ خانگ سر دې ملاشوله دوه غبرگي
ته لاجي د آتي بارته لاندې کېږي
لااله بتکورکوته بنکرپوکل دی
که موښ يې تروروستي بت به جنگېږي

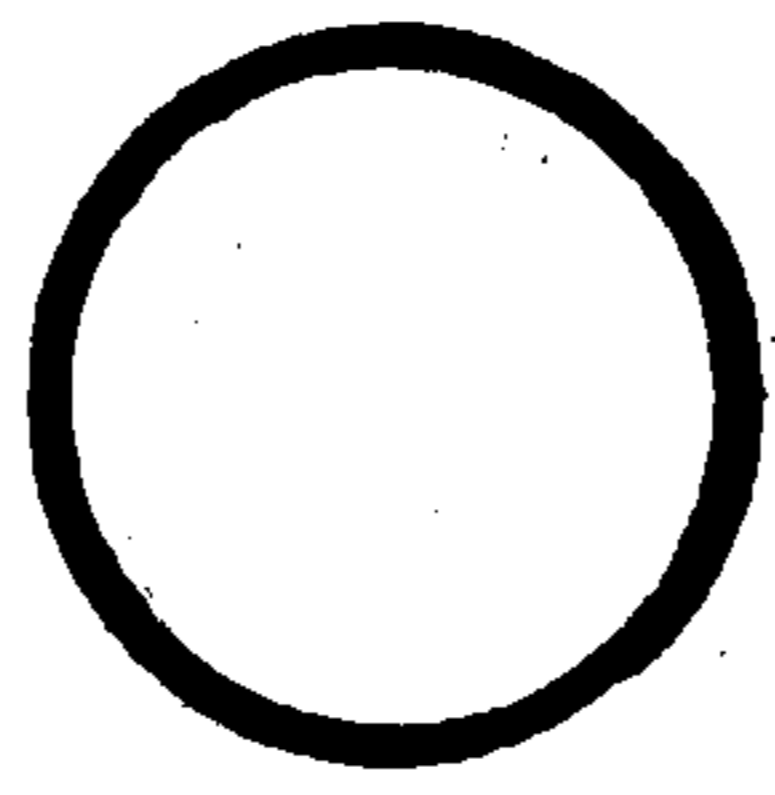

کليمه بي چي په زړه باندې سنگر شي
هنه قام هغه وگړي اوسپن غرش شي
کليمه دسړي برش دشين زمري کړي
لږو بروته دکو ونخپور لښکر شي
کليمه لکه بوته چي دا کسير وي
مس حوانان چي ترې نه وحي نوسره زرش شي
ننگيالي په جهان پتي راتلي نه شي
دوی دهرې سرخپړي وتلي سرشي
دهرکورانغري تود، تياره شي وراکه
مېرني خلبي په هر لوري چي وراشي
له تونگه د عيساي چي نمرې و خوري
که دختو کوکوستان وي په وزر شي
د مذهب د مدرسې نه هيله نشته
چي يو چيني هم دبدر لېچور شي

۱- لره کوز

۲- سرخپړي = د جنک غالي سرپړ

۳- تونگ = شکور

دغليم دبيريڊ او چيغني حاجت نشته

لاس ترگريو وچي پخيله سنکروال شي

دکوري قام بدخور منغي په خاناناري

په تبغه که باتوان وي تش پيخال شي

تانگ دکتي، ديرغل يپ دلاس وحي

چي دچاراتلونگي توري نه اتال شي

حلمي وارو په خيل اصل دي لالونه

درونه لو چي شوک نه وي کوتي لال شي

جماتونه، مدرسي او چيني دپرشول

خوله چاهغه بانگونه دلال شي

چي دخاوروله کالبوته

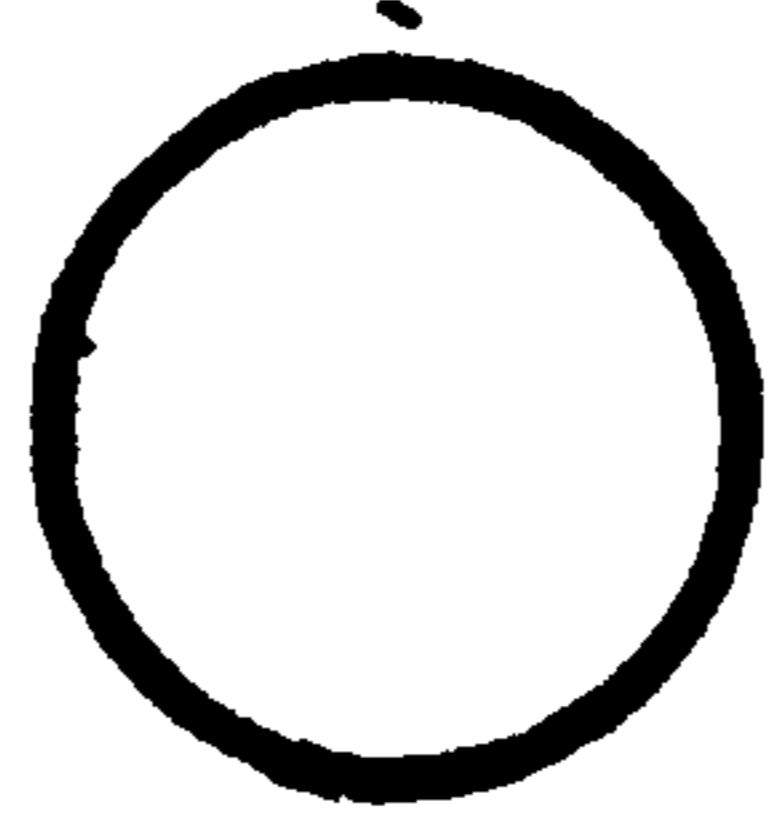
اوده «زه يم» برسپون شي

په اجل ياندي جمل راشي

بنيام و لارشي تلن شي

۱- چغه = ايه، ۲- بدخور منغي = بي اتفاقي - اروپيچ، ۳- پيخال = د

باتورغل - غريبازه، ۴- اتال = په طمع - په اسره - معطل - ايسار.

دژوندون دغورځنگونولوی میدان دی
چاته پوله نه سپوږمې اونه آسمان دی
دفطرت غېږه پیرانستی ده هرچیاته
بودد هرچاهم په قدر دخپل توان دی
دا په تاده جوړوې کاتې که توره
خپور چاپېره دجنګرېز واره سامان دی
نیمګرتیا کره می تهوې اړ په مت دی
مت کول د بنیاد موپور په خان دی
چې پزده د سورکو وینو کښې دی
دهوهنی د ګڼه کمی پدې جهان دی
د باتور لمخې دنیا ده بهله بهله
یو د خوړې، بل د لوړې وږی خان^(۱) دی
چې سرمزی د نونبت^(۲) یې په لاس درکې
دلوی برید په ننداره دی اوس نړوان دی

۱- وږی خان - وږی انوونکی، ۲- نونبت - پیلات - ابتکار

چچا دٺو یم" بتول رنگونہ

یکمانہ شی یکرنگ شی

لکہ غونڈی چچا چری شی

اباسین شی پورخنگ شی

سسل مخونہ یچا یومخ شی

"نرہیم" هلہ خان دوران شی

کائنات کری دینولاندی

سلاکاره دیزدان شی

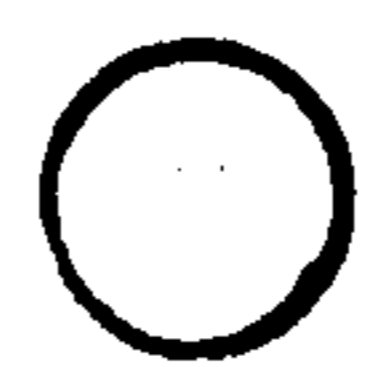

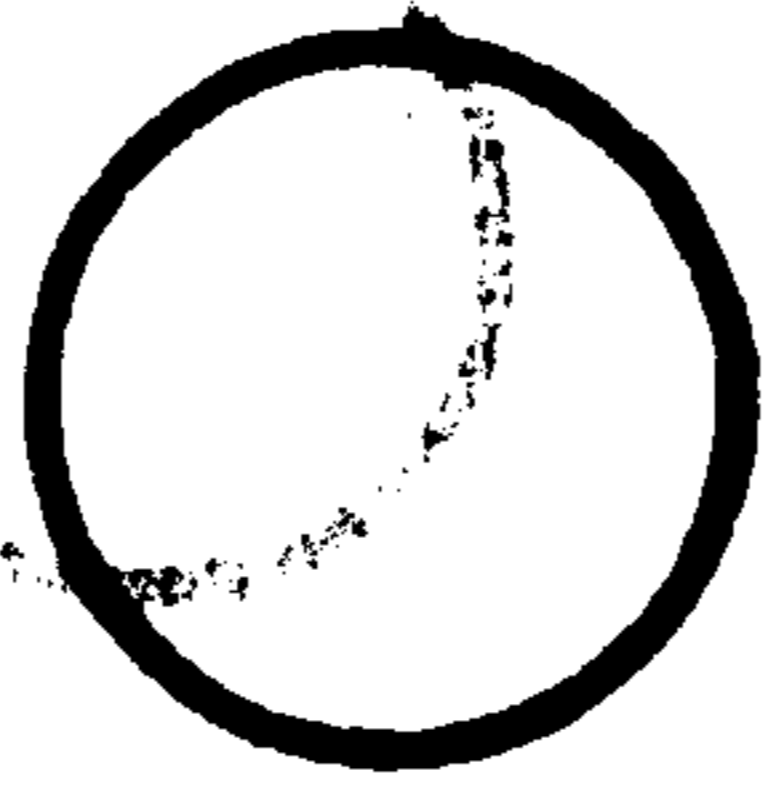
چچا پی نرہیم" پتہ تنہ کی

لکہ بت سلاگون سرپ وی

آدمزی شی سسل لاریزی

لہ یودره سسل درپ وی

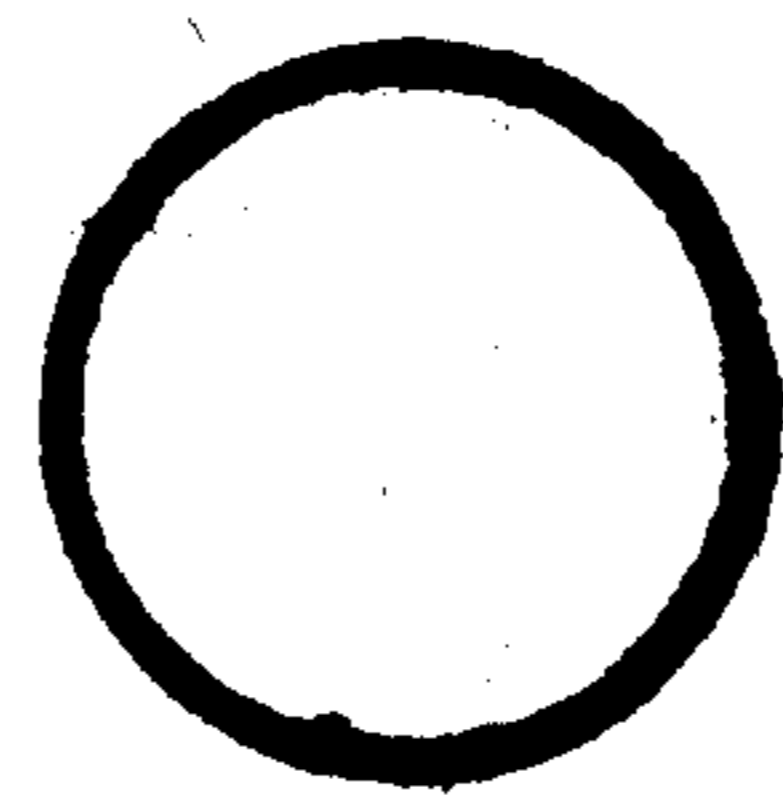

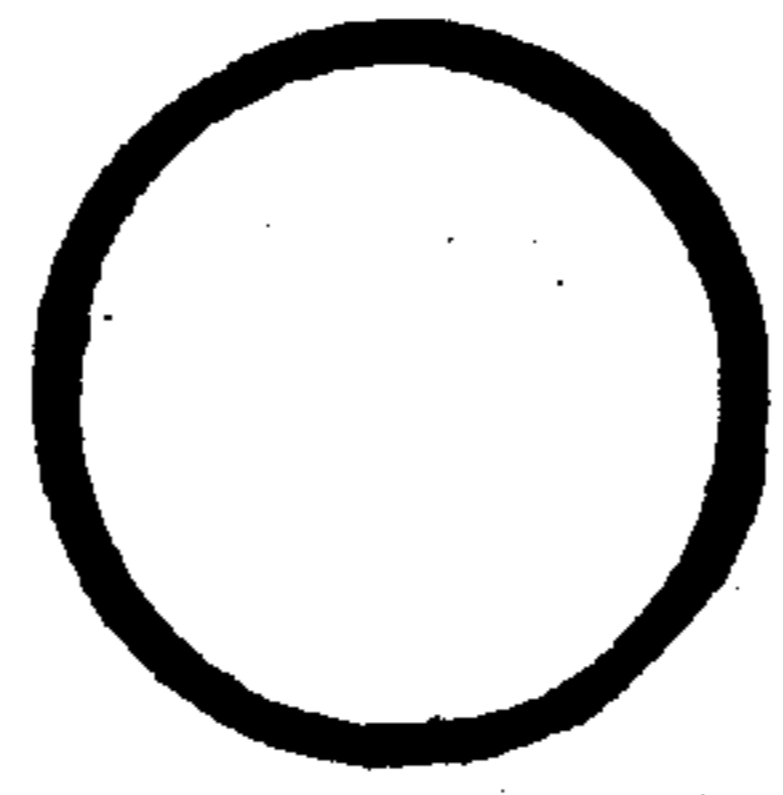
د توريال زړې راخېژي په سوسر کې
دهردي هتچې و باسي لاري غر کې
توربر سينونه پي خپله غمازگر شي
مېړه کله پتېدي شي په لښکر کې
"ستورونيا" کرښې د خېکې کرله ماته
نځوي بيرغ د ستورون خپل دوتر کې
مرجونيا د نهنگانوله کاله نه
ملغلري را پند کرپيدي خادو کې
زهرې خويه په يوماري ورپرېوخي
بله ماره پې نيولي وي نظر کې
مردکي، دارو، بتک او اور بشينه
دغه توي د مېړونو وي سنگر کې
هره ونه خپله خپله ميوه نيسي
چا موندلي دي کروسکي پکي کې

۱- ستورونيا = (په وړان د مرجونيا) د ستورونو ښکاري

زردار هغه کور کينان دي
چچا شروندي بنياد مان خوري
سها بخور په پته يي نه خوري
سبه برسپري په ميدان خوري
د بي پرسه کلو خلک
خه ملا ، خه دوتريان خوري
يو وري يي په شا پرووي
بل شني لښتي بار کيران خوري
د باطلو جوارو ده -
په برمت يي بي کسان خوري
سروايات را پاڅيدلي
په حملو حملو قرآن خوري
د آدم په بدې ورځي
کليمان وارو خپل خان خوري

چپا پە مندە دەودە يالوئۇچى
لار پى خود كرىپا كرىپى وي
چى پە خرخ باندى سورى شى
دەغوتور و لاشى وي
چى لە اورخنى ونە خى
نو هغه پىرپا اومى وي
لە چپو چى انكوچە شى
پولادى هغه سىنى وي
چى جنكرىپ ژوندانە وي
دېرم دېكى پى شىلې وي
چى دىمەت جمال پى نە وي
دەغونا ندرى كىلې وي
د باتور و هنى كورە
خە كە يوموتى بنى وي
چى وھى دىنكسى تورپا
پە هغوكە تنكسى وي
چى شىيانى پى تاونە شى
نو هغه لىندى پىرپا وي

چې وهي د تنګسې توري

په هغو کله تنګسې وي

سپوږمې، ستوري، ستور تېليزي

د مېړونو بېر آمتي وي

د سر هڼکو غوړ خنګونه

د تاريخ زرد زريني وي

د اخلاص د شاه سوارانو

منزل لوی، لږې توبې وي

چې منګل يې د زموږ وي

د هغومارې سګې وې،

په لاسمېو باندې غرونه

د مالو چيو پاغوندي وي

پروناورې سنګر بايلي

ويښې سترګې پليتي وي

دوزنګ تښتي ګڼ پريانه

چې د بدر ترپيسې وي

د مېړونو لوی لاسونه

خپله توږې او بلسې وي

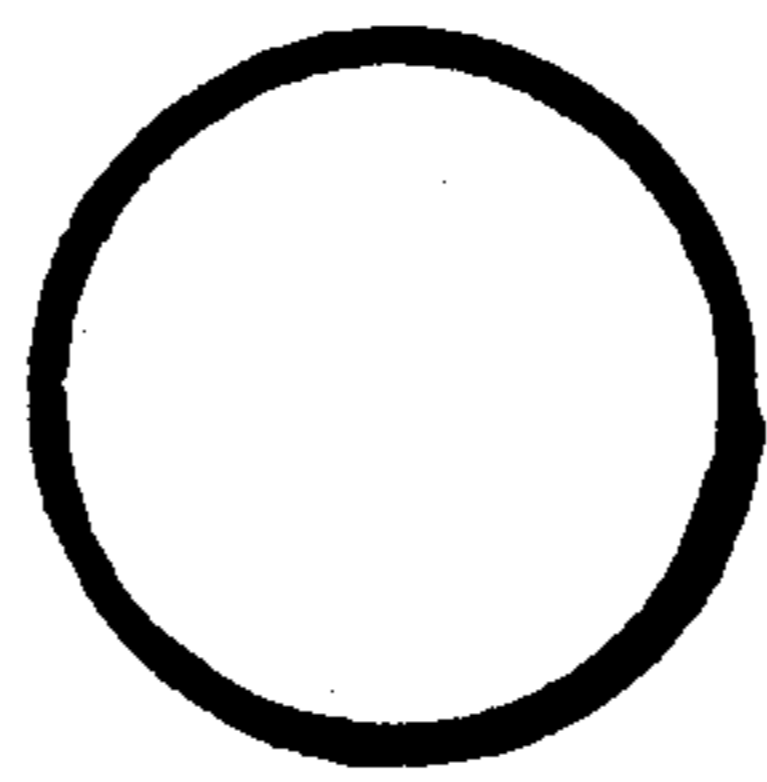
د ګيدرو په نصيب کې

د زموږ پاتې دوزنګې وي

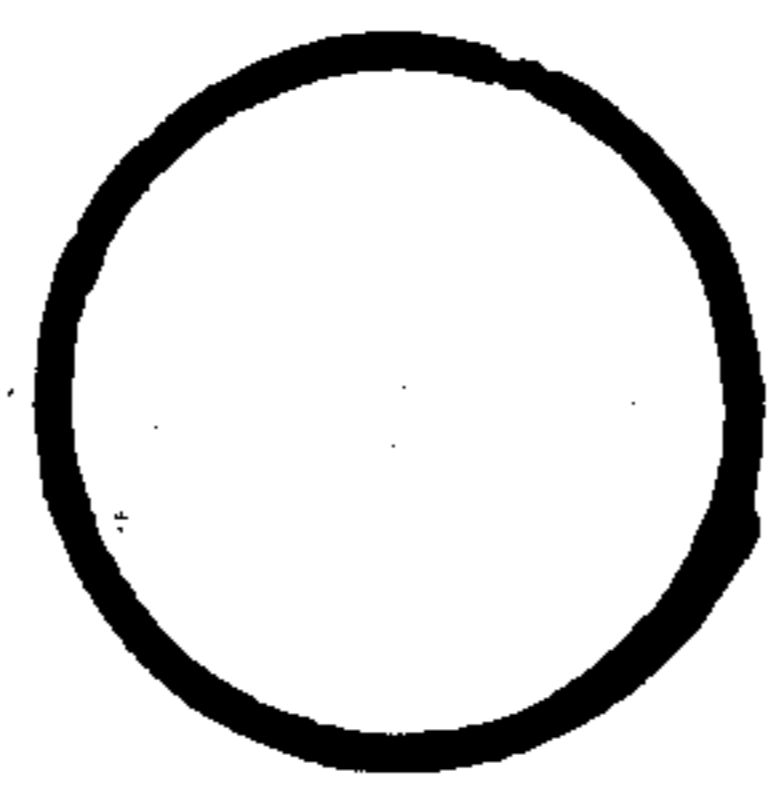
چچايې پښې وي غزولې
د هغو داکې سپرې پوي
چچ له شونده ماتې وخوري
زورې توله په موسلې وي
د مرثواکو مسلوکې
هم د مرو مرپې کيسې وي
کونې هم خان سره کونکې
چچايې خپلې پښې کړې وي
ديوسروغ دسيالی نه وي
درندوکه پرکني وي

قام دې دې تورو تور بښ کړي
دغه کمال د اولسواک^۱ دی
هر دليت خپلې دلسې ته بڼه وايي
دغه دستور د دله بازی دی
پلویان راوړه، ناحق به حق کړي
"قامي جرگه" کې سوال دلیرې دی
چې "جرگه غړي" ټول شته منان وي
واړه هېواد دی ونډې ونډې دی
کاواکه درومي واکمنې دلسې
څوک یې دمنځې دکاواکسی دی
د"سلا غونډه" سپېڅلی لار ده
ولې هله چې دحق په تارده

-
- ۱- اولسواکی = دیوکراسی.
  - ۲- قامي جرگه = پارلیمان.
  - ۳- جرگه غړي = ممبران.
  - ۴- سلا غونډه = دشوري غونډه.

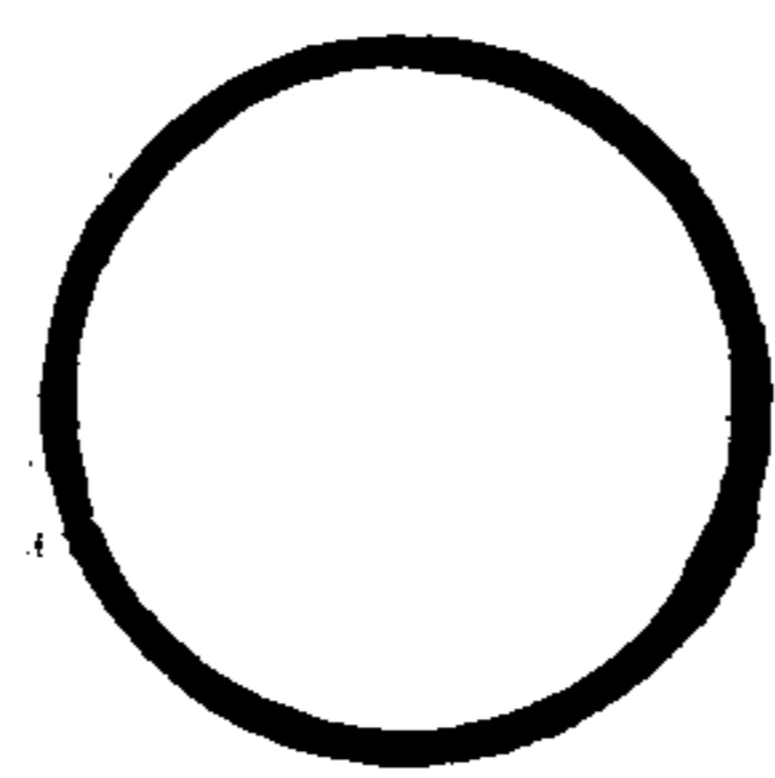

ولي هغه چي د حق په سر پي ننګ دی
 واره شروند پي دکتاب په رنگ کي رنگ دی
 چيلي نه اوښکي په سمخو، په لغمونو
 بېل توره د باطل سره په جنګ دی
 د جهان په "دنګ قامتو" سر اوښکلي
 سالاري يي په نړۍ پوري قلنګ دی
 هم د علم په دنيا يي بيغ جګ دی
 هم چاپېره يي د بڼه سر پيټوب دنګ دی
 هم پي کته، هم پي منځ ملازي ورکړه
 خپل پردي يي په نما تخنه باندې رنگ دی
 د زيارت خوړدو ته ناسته يي کتابه!
 ستا کور لاري ولايت د پلي رنگ دی

منکران په دليلونو منکران دی
 او ملا د بي دليل مذهب امام دی
 روښان خيال نه کافر دی، نه منونکي
 د تسپوسه گزوان يي له ناکام دی

هغه خرنک به د بل کاسه کړي ده که
 چې پي خم پخپله وچ او نسکور جام دی
 پوهگري ترې ته پوي، خي په دده
 چې ملا ورنکاره کړي کوم اسلام دی
 ليشکي له ليشکي مفکوري زېري
 خان وگور په جهان دې خور سام دی
 مذهبونه په کړي د نيسمنانو
 دشته منو خوندي گتو سام دی

خدای شروندی مال پي ميرات دی
 خېب کچه ناروا دي
 دي دېولوچې د خدای دي
 نه نرما دي او نه ستا دي
 دادلاد دوران سردی
 دوتريان چې په کړبا دي
 د هغولېچې تاوېري
 له پېرونه چې په غلادي
 له نرما، له زمای نه
 پساتونه په دنيا دي

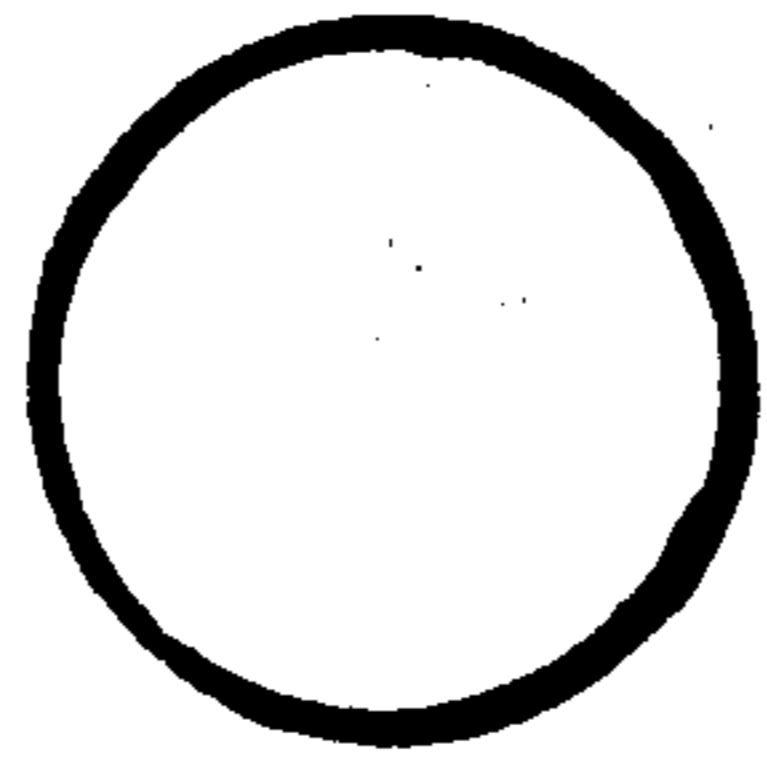
۱- خوندي = په امن - Safe ، ۲- سام = بند بنا

چې لسینن ترې لاس نیو کړي

شاه مېړونه د اِلا دی

امانت دا ولیا دی

چې له تاخني سوادی

چې د حق او د باطل د غره راشي

د بې لارې پلارنيکه په لاره مه شي

چې توره^۱ يې د بتانو لړ ولوي

خدای دې وگوماري ته هغه مېړ شي

چې يې غل غدو له ويري بلوسنه کړي

په مورچلو د قام وینس هغه لیمه شي

چې مرثرواكي ولسونه پرې رغبړي

که يې سل حله توكي، هغه تاريخه شي

خه زرغمی زرغمی کوي چا قهرمان ته

که ملا و ترې، هغه توريال به ته شي

غرونه غرونه واورې هله به شي ويلې

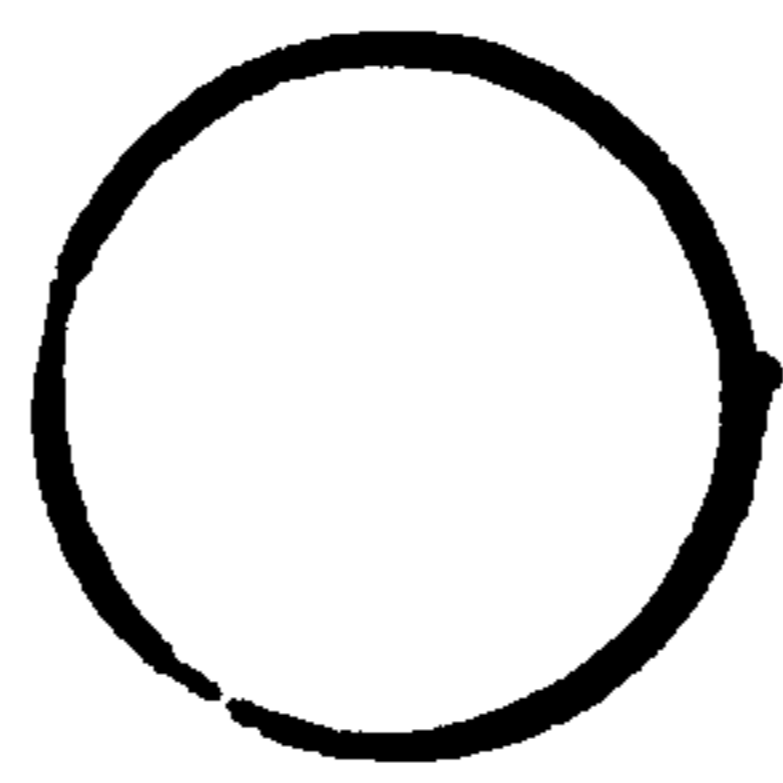
چې د نمر پشان پرې سور په ايشېد شي

چې يوه پلارگنی ومانخي اولس ټول

ته به هم دا ولسياسو په ولته شي

۱- توره = دستور- قانون ۲۰- په وله = په ډوډۍ - پېښه وړخ

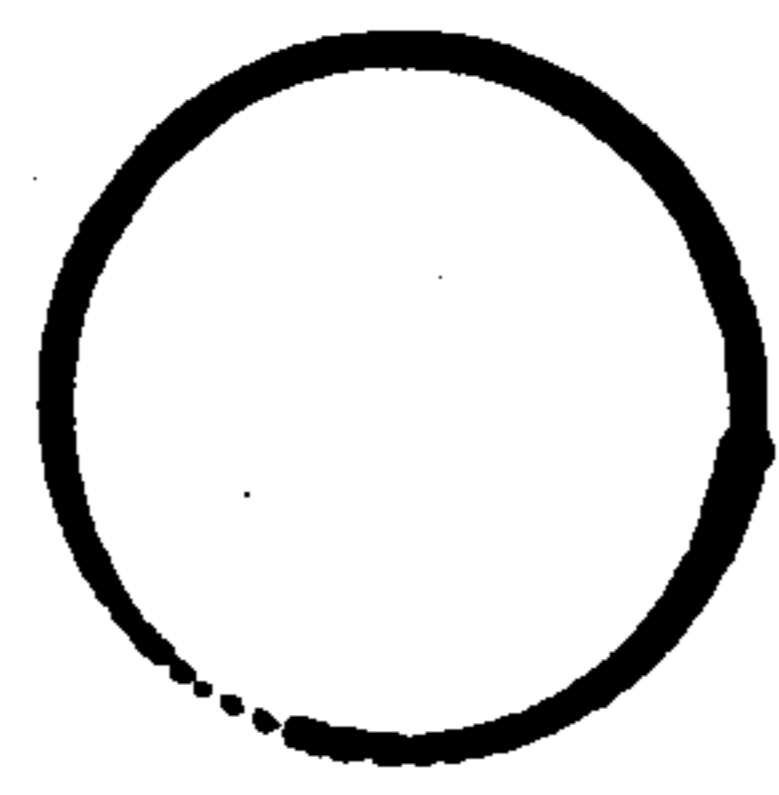
چي راشپيل دي په راشه د آسمان پنج کره
بيا به هله د سرې په نوم باله شي

چي د کړاو تندي خوږې خوږې شول
د قام جوړشي بيا پلوشيني شوې
د سر بندي کرامت وکوره
د ازغون غېږې گلور يني شوې
د پلار خپري دي کائنات دی وارې
کاش چي دي توري بيا پلريني شوې
بامورزي خپله به راوړي ووي
که د پروکي دي ما بښيني شوې
غراو واغه يې شيخ ملي ونيول
چي د زمري سترکي تندر يني شوې
د توراني لپوني کريکي سره
خانکي غرانگي سندس يني شوې
چي بيا په رحل دي کتاب وخته
ذري بي ارزه دي نمريني شوې

۱- مابني = يوغر

ڪليمي لرو شرونديا زرو نه پڪاردي

اور له لوتڻي په پنڊه ڪله پيدا ڪسڀري

په خوبزلن ڪي له بڻڪو توغرو پڊونکو

تر آسمان شربه ڪوونڪي اور تاند بسڙي

چي ڀانو دتني وچ اڃيلي تراوستي شي

په ڪرو وڙو شپون نه راتو ڪسڀري

د مذهب په گن خور لوختو لهر و

د سره سوري د قامونونه جور پڀري

هڪ ڄملي بويه بيرغ د محمد له

دا په خوار و لشتكونه پورته ڪسڀري

مرد يوي مذهبونه

لار چانه شي رهنولي

د بوذرغ انقلا بونه

آذر نه شي راورستلي

د شروندون او بزدي ڪيڀي له

له موجود خني پشسا به

ڪائنا تابه چانول وي

تر لوگينري پور چاتل وي

○ چي په هغو شرعوننگ کړي

چي پرېا کسړي وي وختونو

گويان لره توزينز کړي

د کورونو، کفنونو

○

د باطل سره په جنگ کي

نه نيم سول شته، نه سرشته

د خليل مټ دي تود اوسه

د آذر چي بت کړه شته

○

د هندو عقيدو بنا رکي

انقلاب رابرسېرن شي

د زېږو خدايا نومخ چي

ولسات ته کرغېرن شي

○

بتان شي د حکم تبی

بتکورونه رانسکور شي

چي د زېږونو په ورشو کي

حق زرغونه شي، سمسور شي

○

○

خيلان چي له تولى سني
د خدايانو وهر گول كړي
نولو مري د دې خدايانو
خدايي وړيوچ گول كړي

○

كليمان د فرعونانو
پاچايي هله غوزار كړي
چې بي لاري ولسات ټول
د دليل په زور په لار كړي

○

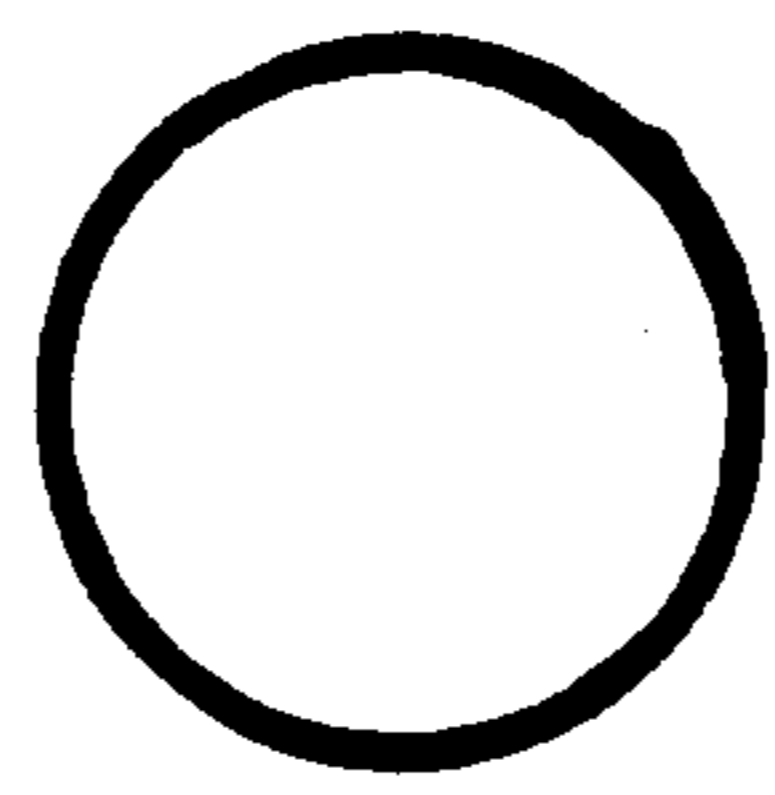
د كلیم د درني پرگني
خلفي ويا واره زبرگي
هم بي كته ، هم بخښنه
هم بي متا ويا هم بي سترگي

○

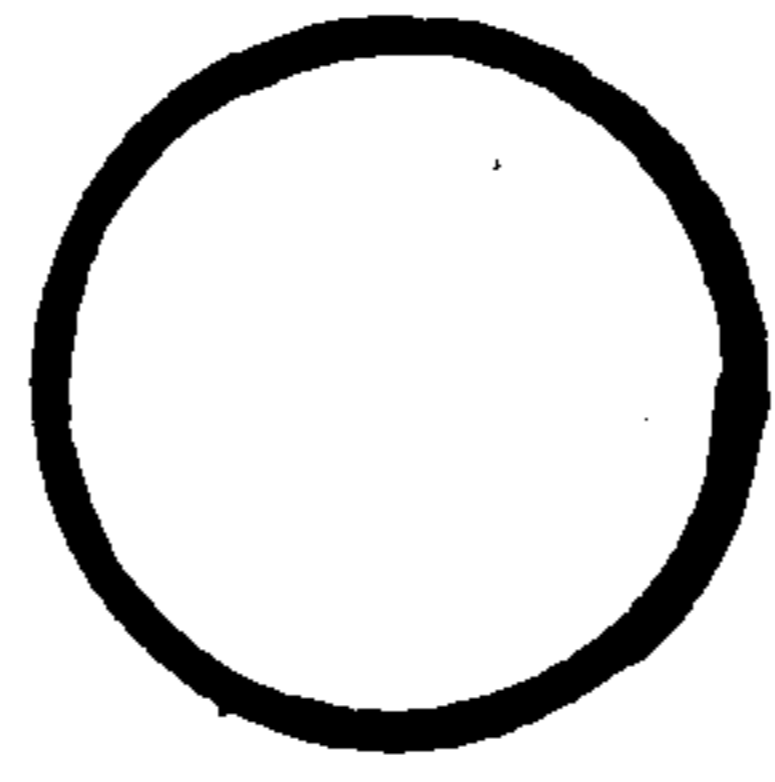
چې دوخت اړي كړي كې
چاي تينگ لكه د غرو
د خپل پوخ "زه يم" په مړينه
دهه پرگنوسر و

○

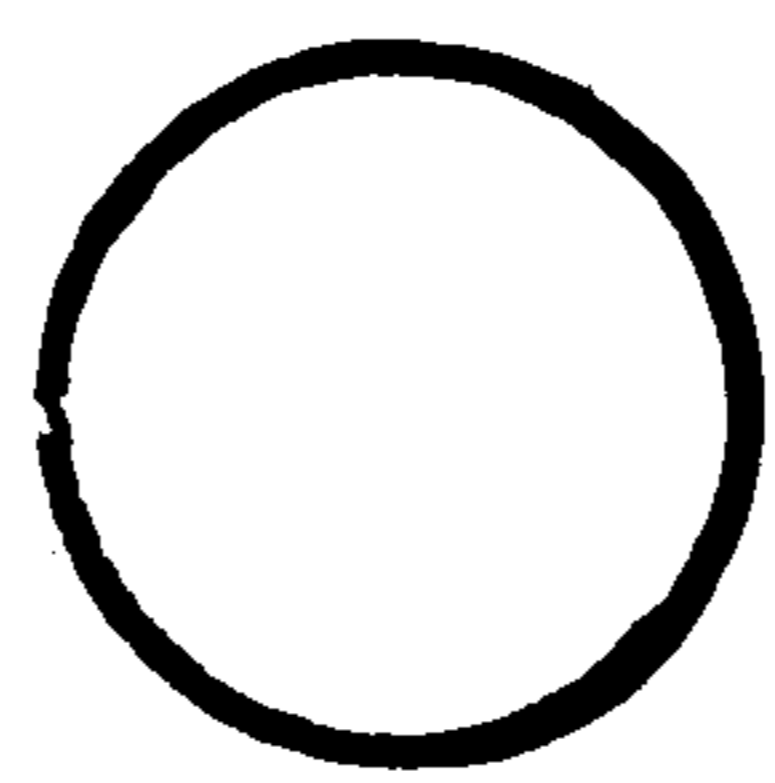
۱- پرگي = پرگني .

اوسې تش د عقل اند پښنوسره
خې په تياره لار او راوړاوسره
عقل که سقراط دی، بريالی نه شو
گريوی په لاس د پر شوکشاوسره
ستونځو د ژوندون له بزمه پړیستل
دل بي چې سپونډی ستوری کرل پښوړا
لا تراوسه لري له خپل دکه بي
لارې کله مارکس، کله روسوسره
کله په یوې کله په بله خې
درومي دي نیلي د بریو کوسره
وینې اوسنکې و چې شي لنبي کښني
عقل چې بلد شي الله هوسره
ار شه دکعبې در شله ونیسه
مل شه ای خیر که کلیم زوسره

آدم ڀري له مرئيتوب حُني آزاد کا
 د'ماکان لبشرو' سبق ورياد کا
 چي دبل دخولو ويزم تي رانختي
 دهغو ماڻهو کي چو خور بنياد کا
 د آذر دبت خاني لڀولو ورستو
 شري وري! وري! وري! کور د خدای آباد کا
 چي صبا په غرق پوشي کليمه واپي
 د دوران فرعونه! تن کي خدای راياد کا
 په لوخرو کلي پتا، په وينو ډوډي
 دکوچني فکر سالار ډي خه فساد کا
 د مري په حای خستين چي زور نيسي
 د عمر انصاف به غل عقوبت ساد کا

له کربوانه د فطرت پي چي لاس وبنکه
 هغه قام به زريه غاره کيند کچلول کا
 لا الاچي پي توره شي د تهلوني
 هغي ډب به يرغلونه د منگول کا

«(ماکان لبشيران يوتيه الله الكتاب... ثم يقولو للناس كونوا عباداً لى...)

حق باطل تور ٻا تور ٻر پيس دي تل راغلي

حق به نه وي چي باطل سر نه يم سول کا

د پر قامونونہ دي غوندي او بو وري

په سين غاره له بار کير خوشي پر زول کا

هر سپدلی په خيل «زه يم» شاه مپرونه

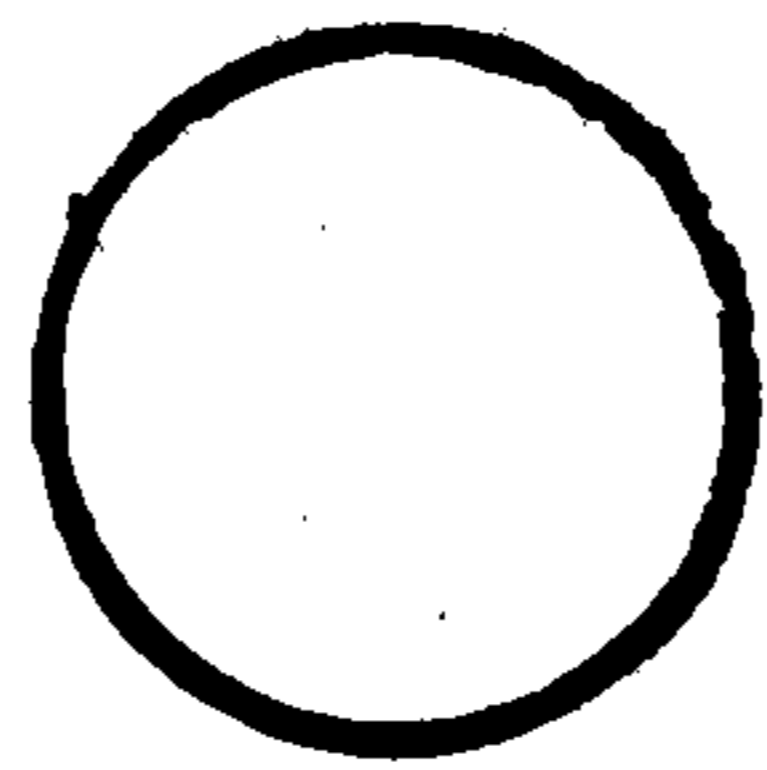
با چاهي زرغون د خاوروله کنډول کا

دا کافي يوازي تپرو خلقونه کري

خلق اوس هم پڙوندو لونه بنجول کا

د دي کلي خلق ټول سر پيخواره دي

په پودو فصلونو بلوسي خيل ته شپول کا

چي خانکري سود پسي پي شي وکري

په ټولنه کي سوراوړ په غرغنده وشي

د شته منوشته مني چي خمار وکري

انقلاب دنيسمنا په راتلوشي

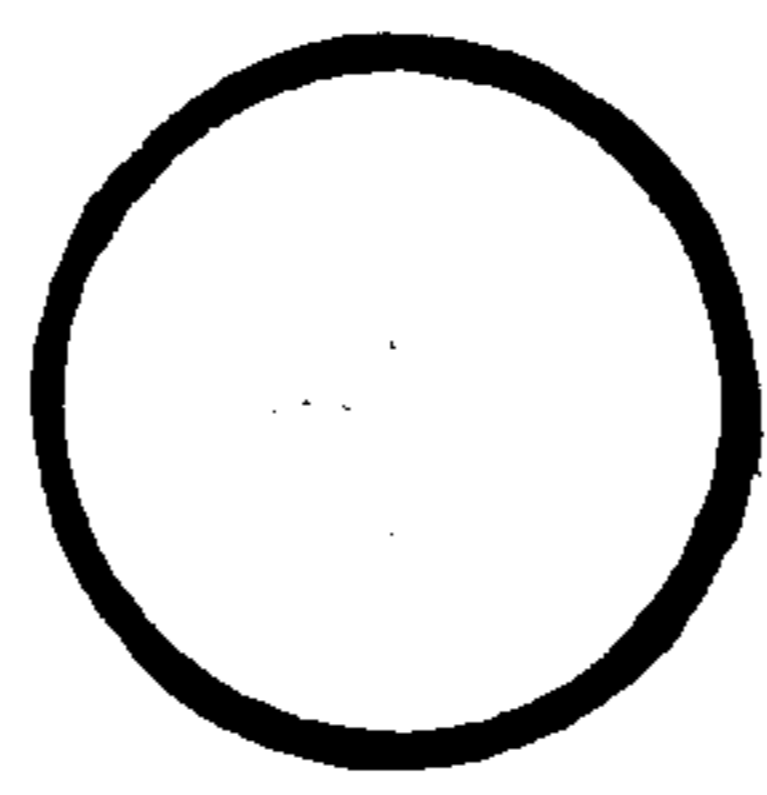
چي بي وس دي دوسدارود سيالي شي

د زرداره تيپي دا کله پيرنوشي

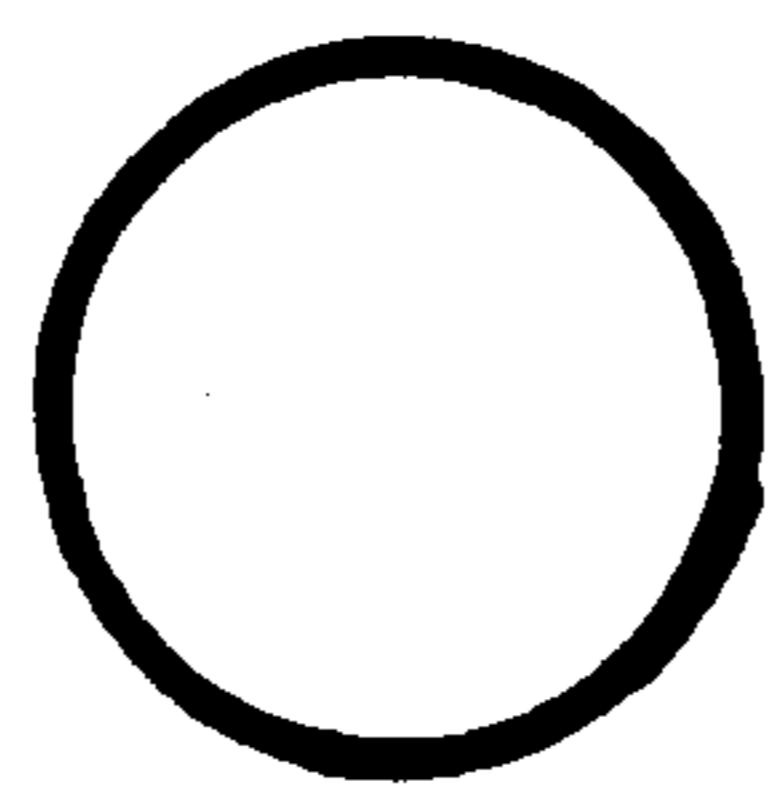
دوتريان دلونگر غمونه نه خوري

له لپوه کله زړه سوي دشپنکوشي

زرداري د پردو وینولوی اغیردی
اغیرلی عقوبت په چاودېدو شینی
الاچی داو بننتون د قل العفو؟
دوترونه چی ورو ورو په کمېدو شینی
هغه کارچی کلیمانوته اتال دی
هغه کله له مارکس اوله روسو شینی

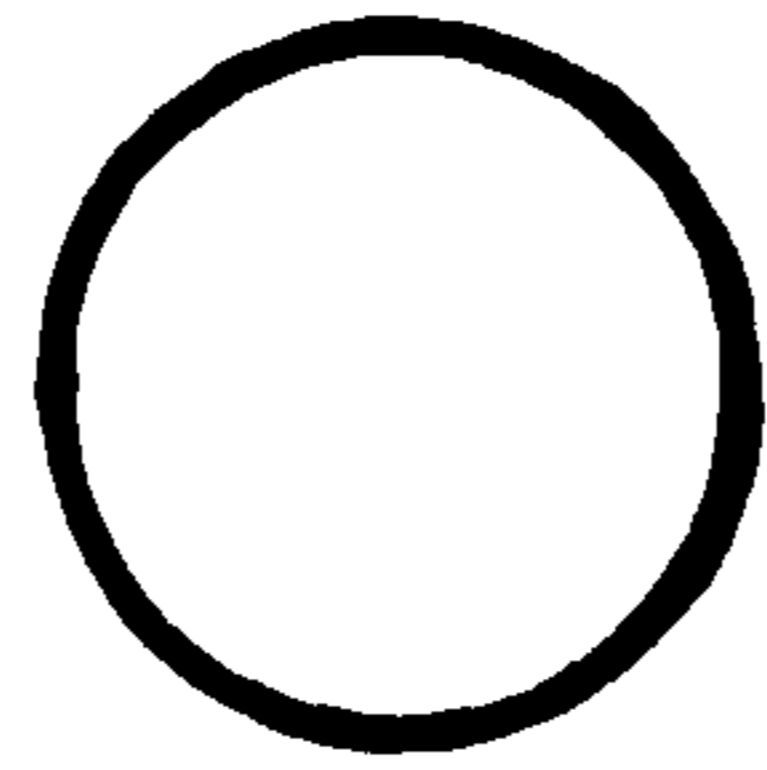

له دستورد باتورانو چی بی دک دی
خود په جاله کی پیدا پی منگیروک دی
چی پی شروند د خدائی لاری په لاری
هغی سیال دی، هم بزین، هم خیل وک دی
دمپرونو لاری آسمانی لاره
منغروته لاری تل د دوپرک دی
له ساده ایمانه خار پی فلسفی شه
خستنان چی دلروکی دبتک دی
شپنکی گوره غرضونو شرمخان کرل
په برمت ارم په غوینو دکندهک دی
دننگیال وارہ کارونه، هلی خلی
دنسمنو، بی اسر و په کومک دی

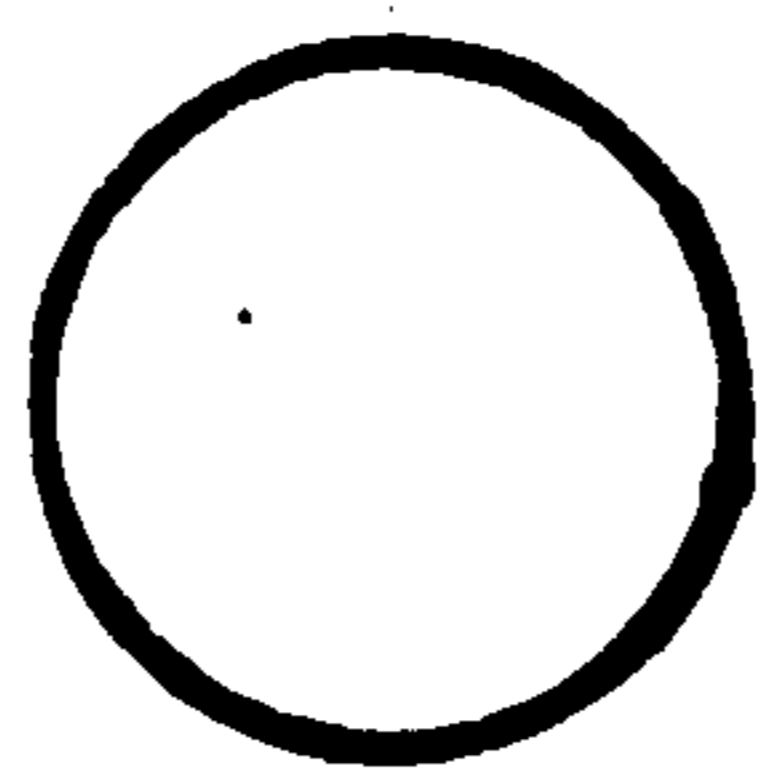

تورخنکلی پری بری راولی نه شی
چی دبدر، دحنین توری تر ملا دی
الاجی غوندې دانه راورې یوځای له
شاه حلی له شاه حموکه شاهه شا دی
ننگیالی دسرزهوکی دتورسرو
ننگیالی جگې شملې داوولیا دی
فرعونان پی چی په مکرکوت بنکارکری
زرکول پی بیا کارونه د موسی دی
یو کتاب وچی امت پری ټول راتول وو
یو کتاب دی، اولر^۲وه دوه اوولیا دی
هر دلیت^۳ دخپلی دلی دونه^۴ وایی
اوامی خلق حریان، چرتی رستیا دی!

-
- ۱- تورخنکلی = چی تور خنکل لری دباطل خواکونه .
  - ۲- لر وه = گوندونه - دلی .
  - ۳- دلیت = د دلی غری .
  - ۴- دوزی = ثنا - صفت .

د نرابزې تنگسې کرښې کې
 شونډانه کله ځان پېري
 شونډ غز پېري، او چت پېري
 نرابزه خوږي او سمسو پېري
 د زازې وجود د خیر دی
 چې پري «زه يم» شپراز پېري
 د وجود دنیا تاغیر خوږي
 «زه يم» کله تاغیر پېري
 د خښتن په لیکه «زه يم»
 خپل قامت وټه رس پېري
 د زابزي ځاندره شي هرنگه
 «زه يم» هرکله پان پېري

ډله د خدای ماتي خوږې نه شي
 څوک چې ترې پرانستلی نه شي
 توره به ستاد موزیکي توره وي
 دمپړه توره پخېدلی نه شي

نرابزه = (لکه او نرابزه) ماده - چې زین ول کوي - Matter

دگیدر برنجی دی هر چا و خوری

دز سوي برنجی شوکُ خورهای نه شي

که بت خانہ د پلار نيکه ده نوهم

خليلان غلي کيناستلی نه شي

چې بیغ د اهورا پي پي

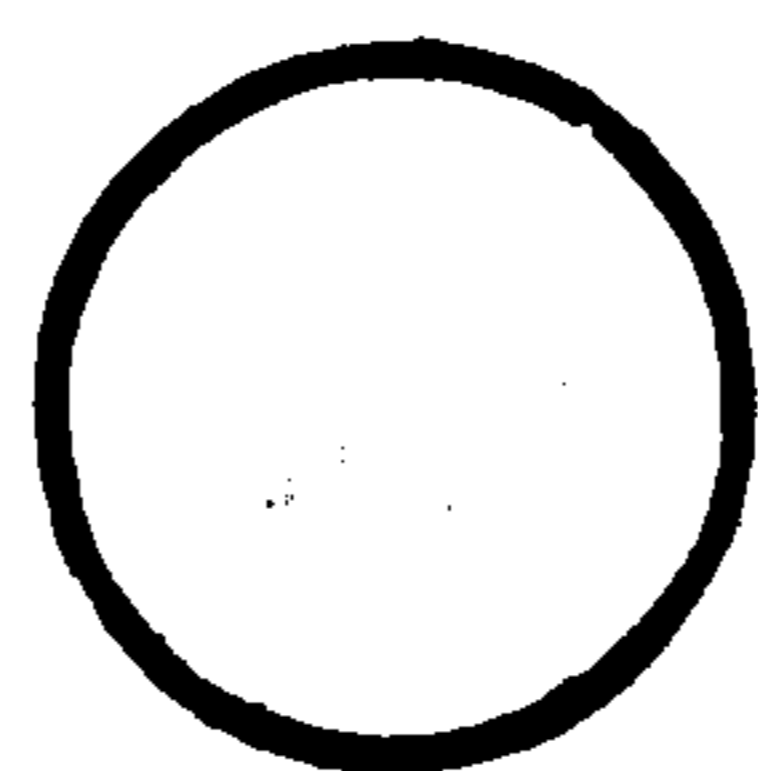
شوکُ په سنگري ودرختلی نه شي

زمانه هر خور که غکې و لاره

له کليمانو مخکې تللی نه شي

دغیر قامونو دکت پي پي ته ناسته

تا عزت داره شوکُ گنلی نه شي

دخيگو نو خاوندان چې اړ وپيچ شي

ر سوي به شوکُ جاله وايه چکو درته

خاني سو دچې مدعا شي دو گرو

بيا شوکُ اړوي بلرونه پودي ورته

په نر نارکې تسپې وپييلي خلقو

يو مخيزې مسلمان چې لار شي چورته!

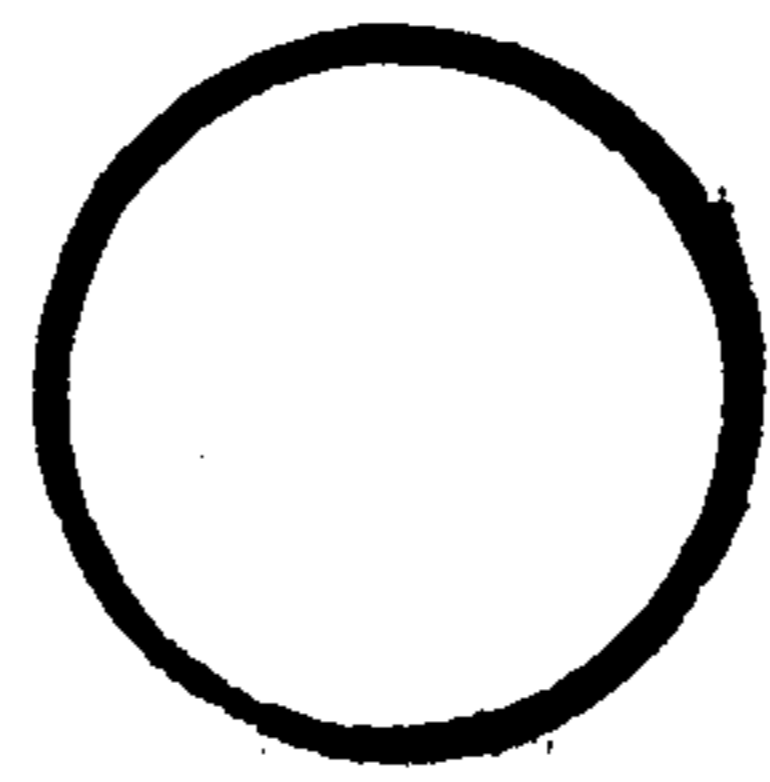
د خليل نوم د ثواب دپاره اخلي

شروندانه دي هټول نارې وهی آذر ته

دخيگ و شنان

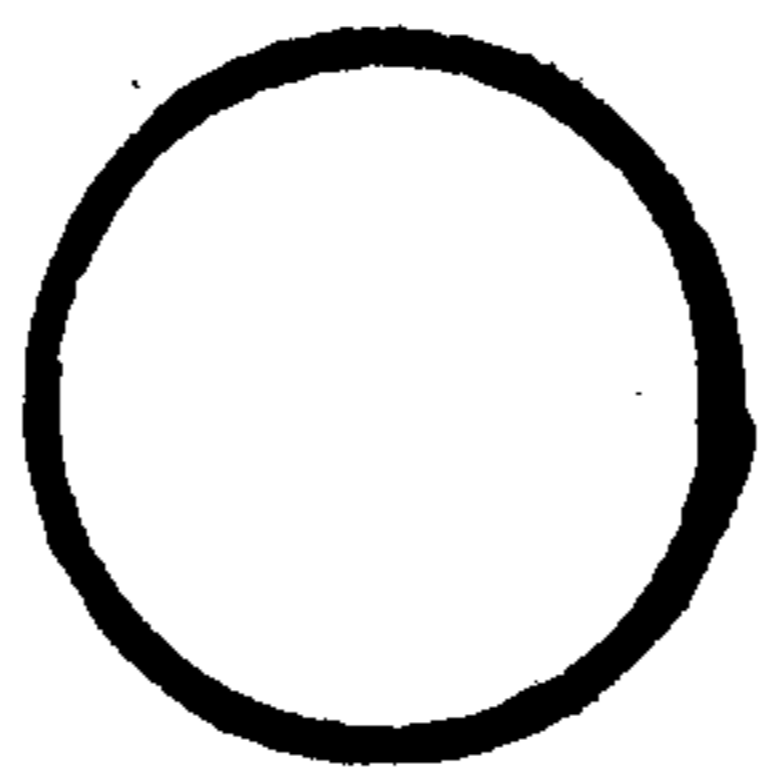

خدای دې توان د مهنه یات د شاخو کړي
چې په نړه ورکېوتی د یالوی غسرته
د کلیم د پری خلاق هم هغه دی
نیمگرتیاوې چې د خدای رسوې سرته

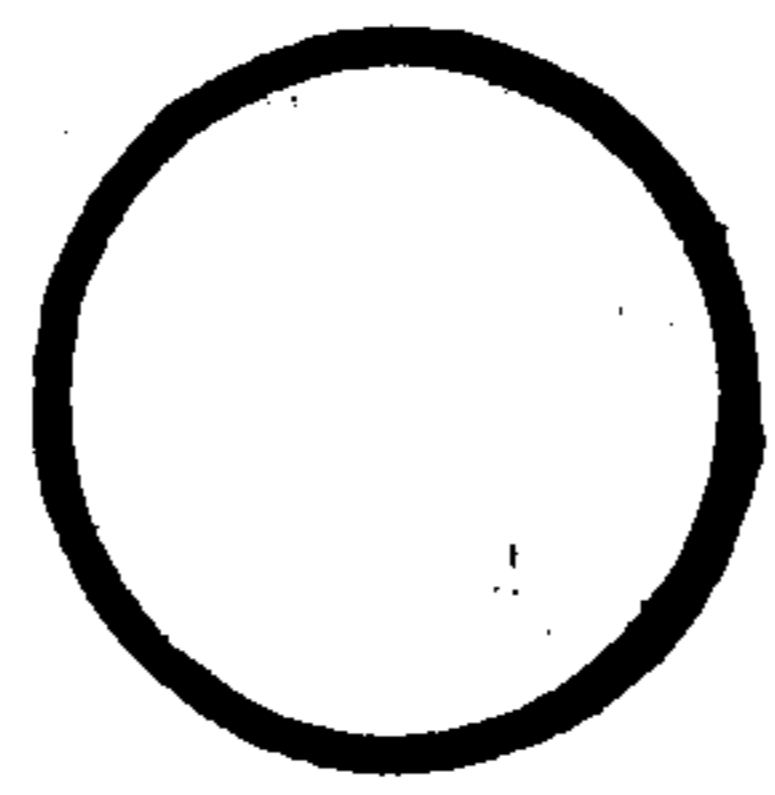
بیا پینار د محمد^(ص) په وینو جب دی
د طائف خلقو دی تیرې بیا ورولی
دا جنده ی د کلیمې چې چرته سړې
دا د بدر له میدان راغلي متسوې
د کعبې په توره کتبه لوظ کوونکو
د سرو نوپه بازو غارې خلاصوې
صدقه د وینو سرو د پتیا لوده
چې نن قام د خپلواکی خبرې کوې
د مسور فصل رسته پیمانه کېږي
د تش توری پیمانی کله چاکوې
سندرې خیری غوڅ کا خپلې غېږې
که اوبه د الکه و ورځي ختوې
ساقی خم ته د شا کاسه سره ناست دی
خوکه سترگی لېونو بیا وغړولې

۱- ختوې، چې د ختو له وږکې وي.

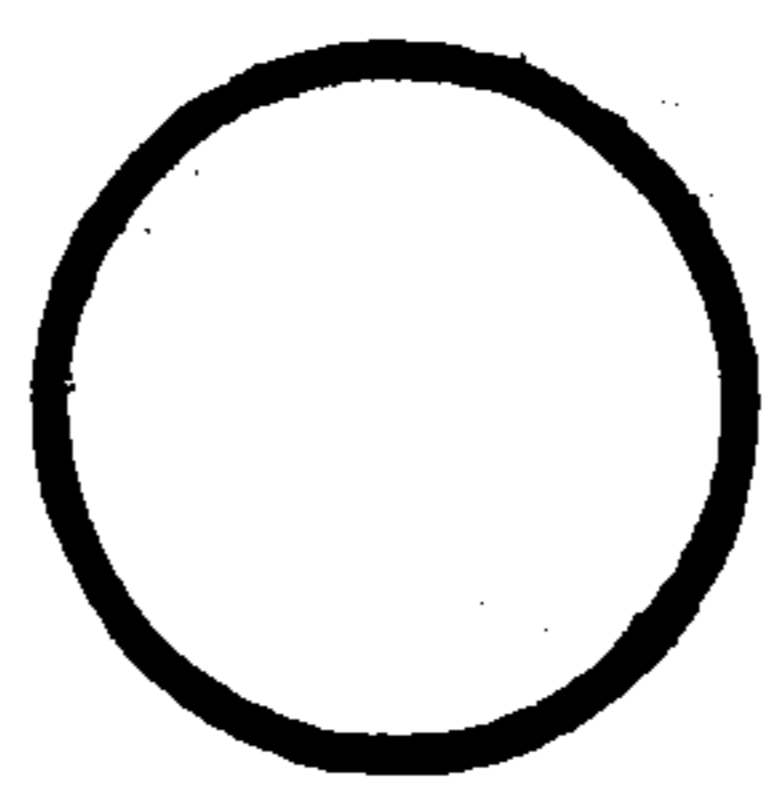

پڅه مه شه د توريال دمردی توره
دمنکرو لا ولاړدی سنگرونه
د شروندی مفکورې خپله دومره خټاکوي
بې لښکرو کړي رالاندې هېوادونه
انقلاب دکليمې راغلي نه دی
حې راجي بوربورکې انقلابونه
يو بيرغ د محمد^ص به تل رپاندي وي
نور دخيلی دی باد وړي بيرغونه
هم پورنگ دکليمانو پوخ تلن دی
راژېري نوراومه او پوره رنگونه
سرچينه يې چي شي وچه، دنده او شي
په غرمبا روان اكاو^۱ اكاو سيندونه
د تاريخ په اوږدې پلني هديره کي
بې له شناختې دي پراته دېر اولسونه

-
- ۱- مفکوره = نظريه - فلسفه، ۲- خټاک = زور - قدرت،
  - ۳- دخيلی = ټول - سراسر، ۴- اكاو = بودم - دک،
  - ۵- شناختی = خازې

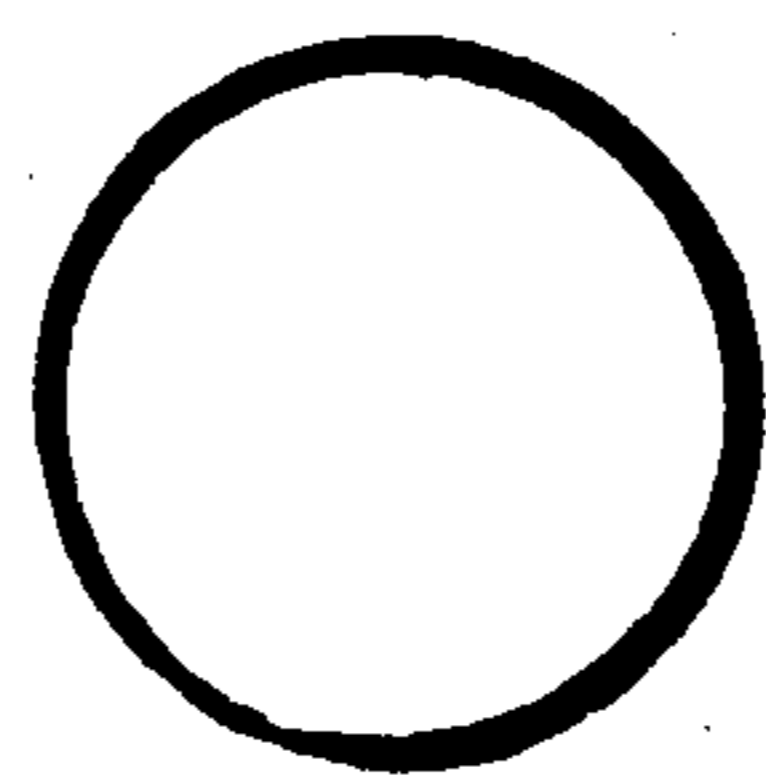
دهغو قامونو بڼه د بڼې شي
 چې ليندي يې دخلو شروني پرکې شي
 چې يې گډې مفکورې او هلی نه وي
 دهغو دخپلو کلي کوزې جنله چې شي
 راسمني د مشرانو چې يې نه وي
 بڼې درنې پرې پلرني يې بڼې بڼې شي
 لاشه توري بنيادم تشې کاتي شي
 چې په برخه يې بې ژونده عقيدې شي
 د شادو غونډې پيښې کړې د قامونو
 چې يې جس د نوښتونو بڼې بڼې شي
 چم په چم دی له خاورينې ډيوې کرځه
 له ډيوې نه عقوبت بلې ډيوې شي

کچ شوملي سره پيل بيل کړي
 زه مانده شروند شاريل کړي
 دمېره لاره يسه وه وي
 چې خه کاندي هغه تل کړي

۱- بڼه، رنگ، ۲- بڼې بڼې، ريښې ريښې، ۳- شوملي، تروې، شلومي.

چچي په لار د شهزاده شي
 هغه دوه ژبي ساتل کړي
 په فرعون کاندې نسکوره
 چچي دستور د کلیم خپل کړي
 دوه يونيم په نيزه وړي
 که آسونه د پرتې حل کړي
 د بڼې وړخې په تکل کې
 خلق توري هم کال کړي
 د کالاکوترو ته کوره
 چچي په نرسي غيل کړي

د باتورانو نوغی دی خورک
 د رته دي پاتي تش پيخالونه
 دلته موداره خندوي لاس کې
 تش تپوسان پرې کوي سودونه
 د چتو بنکاري دوکزي نه کړي
 هونايي کرخي نيسي با زونه

۱- شهزاده = د کياولي د کتاب نوم، ۲- نوغی = اصل - نوغی خورول - پيخ
 وړکول، ۳- دلته، غوښه - طعمه، ۴- سود = مينه

چې پرې اړې وي د باقورانو

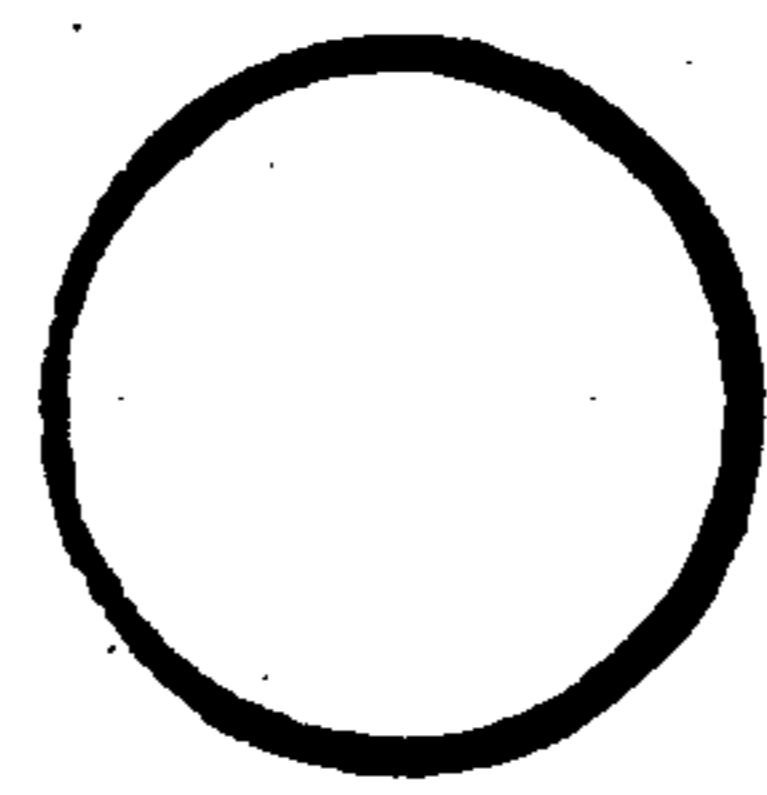
نه بنکاري هغه دنگ نښتروڼه

له خدای اگاه شول او نه له خانه

طالبان وايي کوم کتابونه؟

غرابين زنگ شه، اوتوري پخې

پاتې ملا دی، يايې بانگونه

وگري کور په غورنو وپرنو

نمري له يوبل راشو کول کري

کارونه وارو دلاس بري دي

خوک شي سکوندي او خوک سکوندي کري

دشته منانو دینکان راپنه دي

د نېسمانو وندي ویشل کري

يو پنجور هم خپل نوغی نه خوري

آدم لکيادی آدم خورهل کري

خوک په خمچو پسي رانده شول

خوک په اوبز مکوکي شوندي وهل کري

۱- خمچي = دنرو جوارو دودې - خوار خواره، ۲- اوبز مک = غوره زېره خوراکه - شاهي

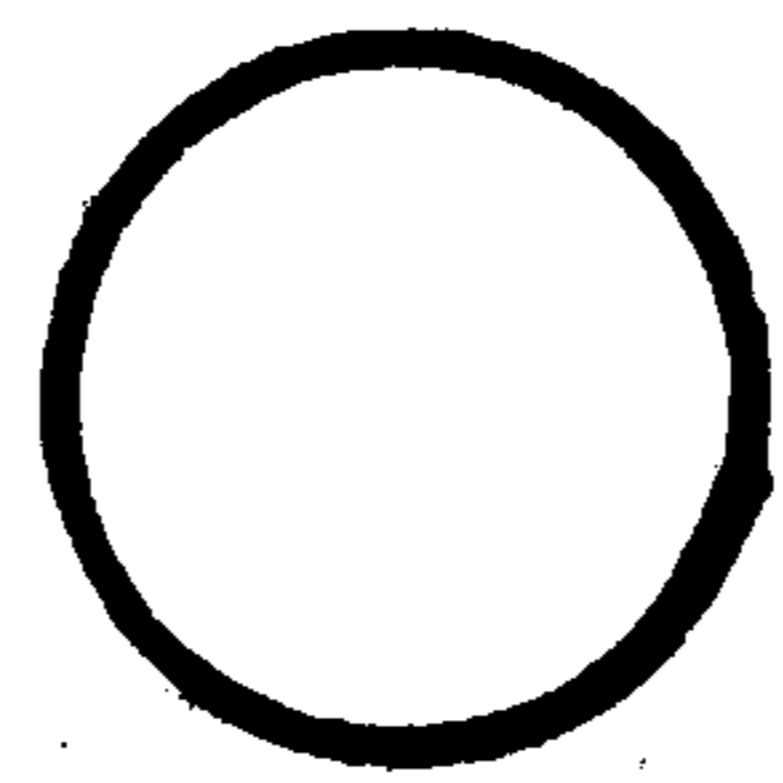
خواره، ۳- شوندي وهل = لکه خاروي چې په کياه کې تشه خوله ووهي، ولې خوري يې نه.

د قبر حای د لولن کړنشته

حکمک وال حکمکې را انغارل کړي

د ورهیتو غوښو د دوزې خپشې

خالق آخر به منخ ته کېدل کړي

د حکمکې منخ چې په بله واړي

دا انقلاب دی، هم دا پکار دی

چې سپوراو پلي سره یو سیال کړي

هغه ریښتیني کاروان سا لادی

وارته دې خوله زرغی زرغی کړي

نن را اوچت شه هم نن دې واړي

مېړه د عقل، غوښې د ښکار خوري

د عقله پلي پخپله ښکار دی

هرسې حانته ترخزه تو بزي

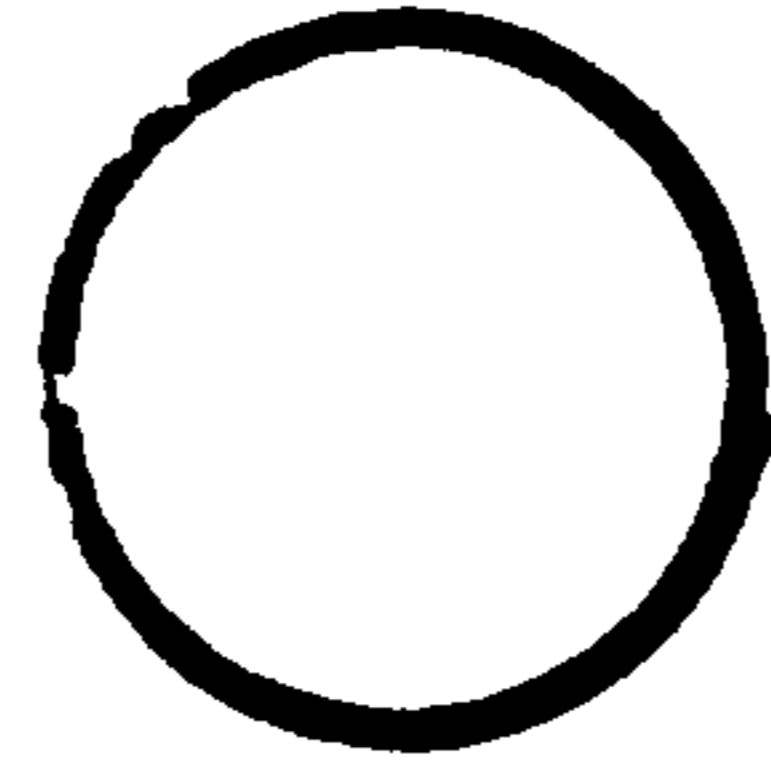
یو شو ماړه دی، نور ولس خولوی

کلیمه وایي په شرنګ یې نه دی

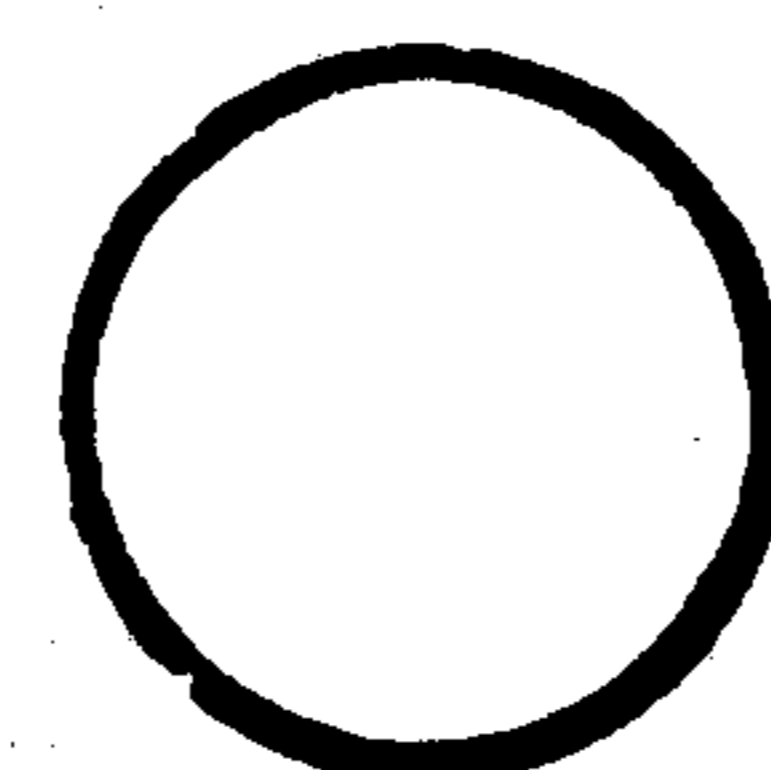
یو سړ او بل سر عالم یې لاری

د ننه په تن کې زړې زرغون کا

بهر بیا گوره خه رنگ بهسار دی

ٿرونڊانه ڪله پلٽون ڪله گهونڊي
 ڪله مل شه دٿولي ڪله بئيل
 ڪه دڀ زور دنهاني بدلولو نه وي
 ددوران کوخري خوره لوشه بدل
 درناوي اوسپڪاوي په جسواردي
 ستا په لاس ده ڪه گني اوسپي ڪه نل
 نسه توره گوري لار دگتپي نه ده
 تورياليه! چي خونہ شولي حق مل
 ساد، هغه چي په خولوي دندي خوري
 تيار خوردي دهه ولسي سا غل
 ديکونکو گول پاڪ وي تل له ويري
 درغلان اودورنگان وي په زلسزل
 ته ويه وي چي کوچي ماهيون بارڪي
 اوس وهي به پي دايل بند شمال اور بل

حقتولني حني پرته هر نظام کي
 بنيادم له خپله حايه راغورن پوري

دڪوري دسري ٽوڪري ڊپاره

آدم زويي بل آدم وٽه ٿيٽي پري

يوشته من دي چي ٽولنه کي ٽولوک دي

نپسنان خو پرجع شوي تل اوس پري

دنا چارو کٽه باندي کٽوي باندي

دچار منو کٽوي بي کٽي پخ پري

دبي وسو دخولو پي تر موخا شڪو

دوسدارو ماڻهي رنگ، خمبي ڊڪ پري

درناوي چي پي موري يا پي دوتروي

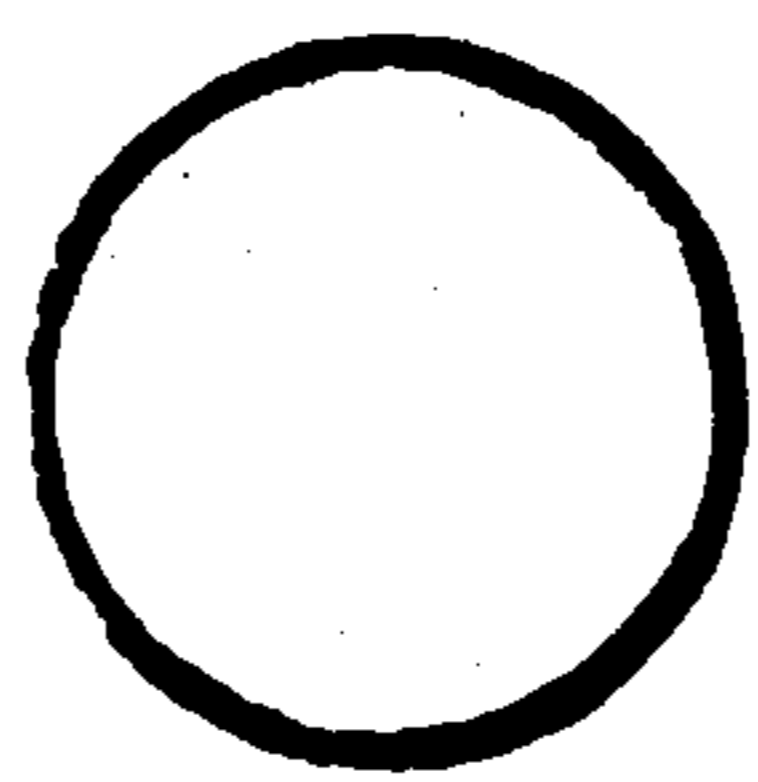
لوانگر به پي گنجيڪه خود ارز پري

بي اسري آسمان ته غوندي غوندي اري

په ظالم چي به لاکله نسکور پري

په زوخره به بي غرونه شي ٽول وييلي

په لرمون دڄمي داسي اور ختک پري

بي ٽولني ٿرون دون شه دي؟ شند پسرلي دي

بي ٽولني بنيادم شه دي؟ نه شي دي

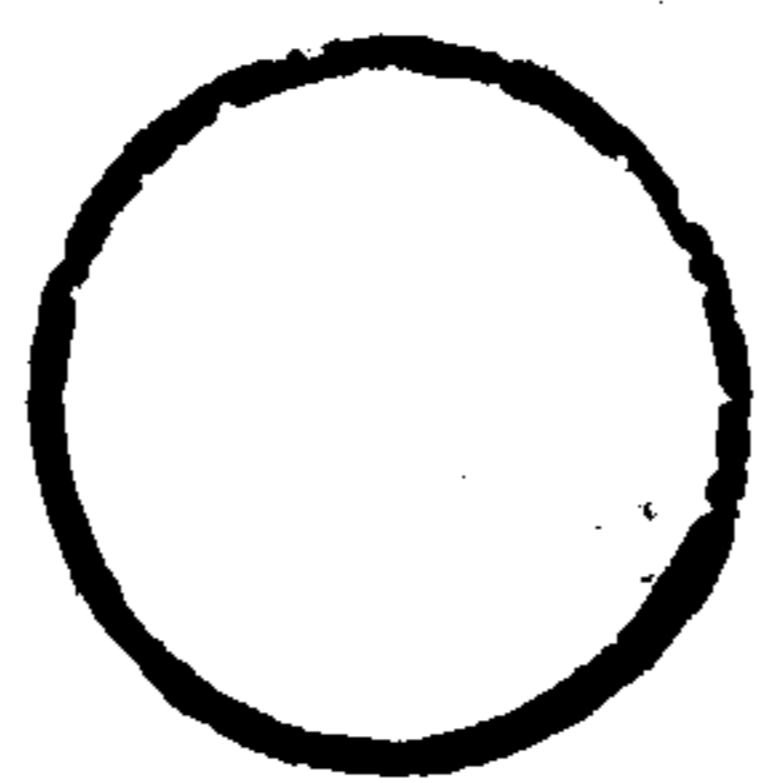
ٽولنيزه ٿوند سمسور دسري جس کا

دٽولني مدعا وار پسرلي دي

۱- موري = پانگه،

په ټولنه ريزيكي لسوي قهرمان شي
 بې ټولني قهرمان هم ليشتي دي
 چې ټولنه دې ادم په كلیمه وي
 هله وايه چې خپلواک د آدم زي دي
 د ټولني سره مل ، د خان خانان شه
 چې ستا «زه يم» د شروندون خانگري شي دي
 چې ټولنه يې باره دارتيا ناخلي
 هر بنجمنی خپل چاروکی هندوکی دي
 کلیمه وارې نړۍ يوه کورمه کړي
 د يوې کورمې خوتل يوانگري دي

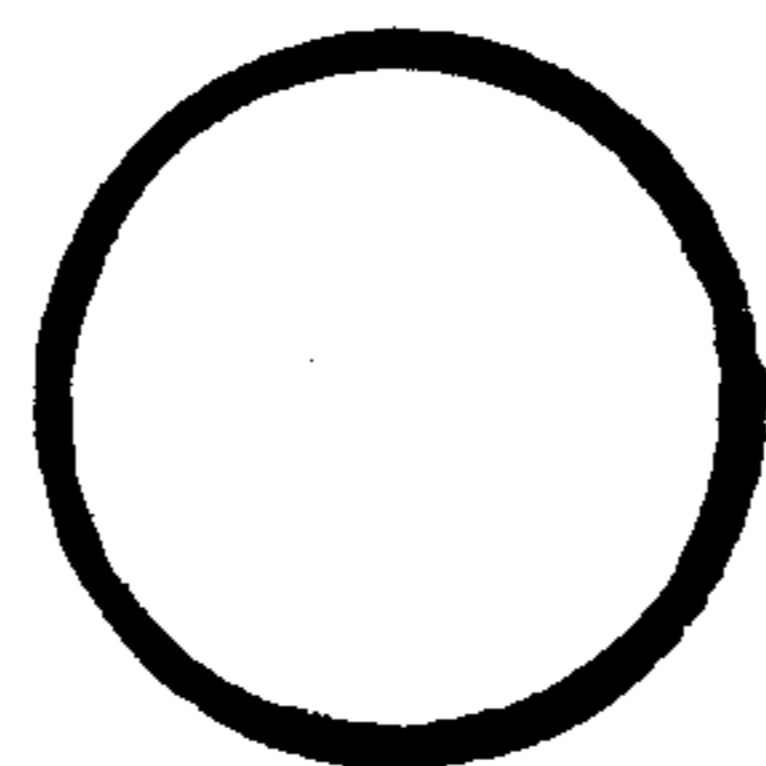
د ازغوله ويخه سترگې را ټوک پري
 د پسرلو لاره د غنوپه چا په وي
 د نمرود د خرخشو به خروير پري
 سرې لنبي د خپلا نو خورا که وي
 سامري د زرو نو پت غلونه را نيسي
 د منډو پيت پرک هم په تيچه وي
 شرق نا تاريې دوختونونيمه خوا کړي
 انقلاب چې يې په نيمه کلیمه وي

۱- باره = پيپتي ، ۲۰- اړتيا = ضرورت - نيگرتيا - کرمه .

ارگجه چي نظامونه دنري دي
ولسونه خون خود يپ ارگجه وي

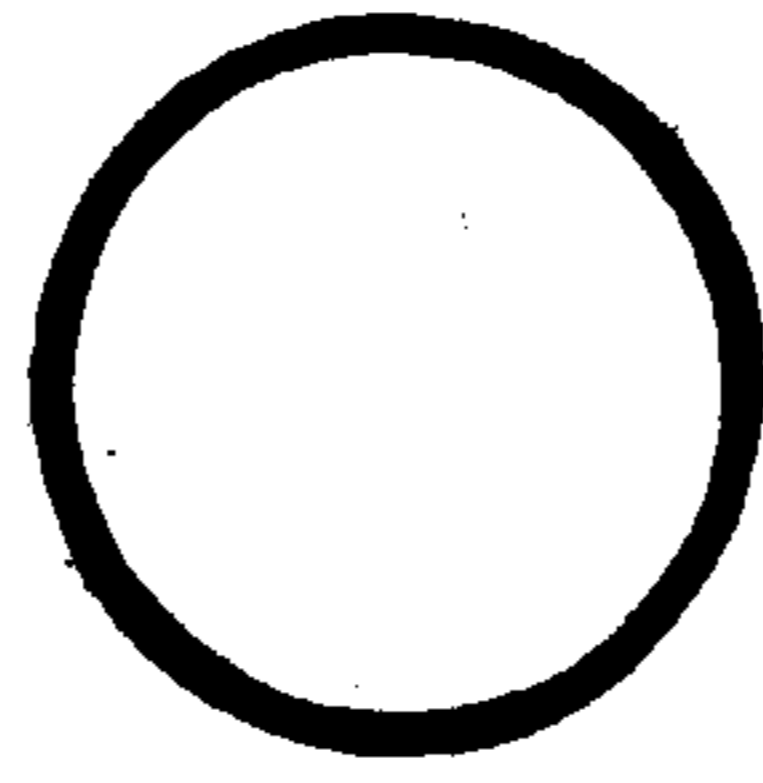
دشندي تخمه هكونكي عقوبت وي برخه شسندره
خپزي خه كړي اچي نه موي خوك يي ويزي له درست ونډه

چي دمال او شروندانه دواړه نركات شي
سرلويي به دي هله په ولسات شي
چي نېستي دنسمنانو نه غوڅېږي
اور دي پورې په داهسي خير خيرات شي
ولسونه په مېرو نو شروندي اوسسي
چي مېرونه په نيش كې، خود ميرات شي
شريت چي په اندول دخپل وخت نه وي
عقيدي واړه دكتي لات منات شي
د شروندون پانې په خپلي سكي كېږي
هغه ورك دي اچي پوري يي په ميرات شي^(۳)
چي يي منډه نه له دين نه له سادينه
د شروندون خوا بزه په داسي ولس قات شي

۱- اندول = توله، ۲- سكه = سرمايه - راس المال، ۳- ميرات = Grace - لزه وريخبنه.

دهغي اوني ملا ماتہ عقوبت شي
چي پي بار له خيله توانه خني نريات شي

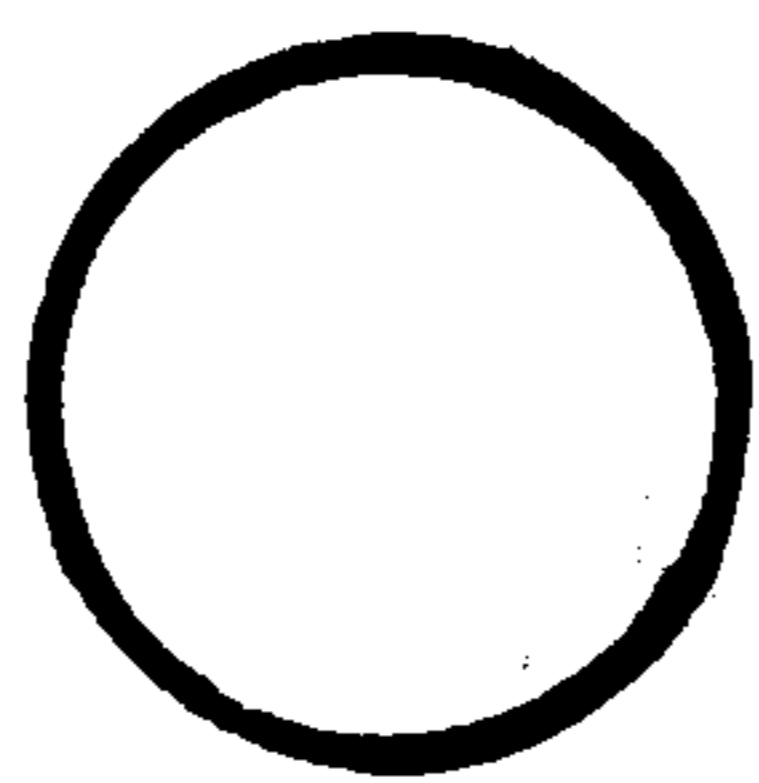

هر غورخنگ ته دورنگان ورنوخي
خان دي پوهه په دي تكي هر سالار کري
تابيا کرانه دبهر دغليم نه ده
کورغليم په اتبار اتبار کونراو کري
د دورنگو وي نظر په خپلو کتو
کله غاره کي تسپي کله نرناو کري
چي دننگ خبره راشي کورغاري شي
تش ميدان کي به ددو زوتود بازار کري
تاته لاپي ديارى وهي سوکند خوري
شاپه شادي له دشمن سره روزگار کري
دوه مخيزه شروند په نه شروند و ليکه^۳ دي
يوخيزه شاه خلعي يوخيزه کار کري

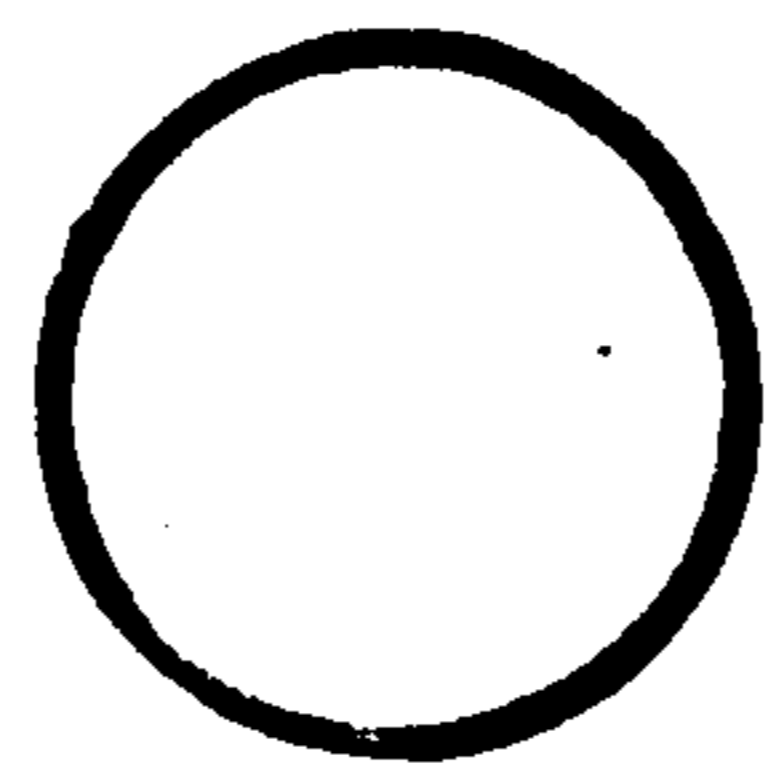
۱- غورخنگ، تحريک - خوځند

۲- دورنگ، دوپرک، دوه شريبي - منافق

۳- ليکه، حساب

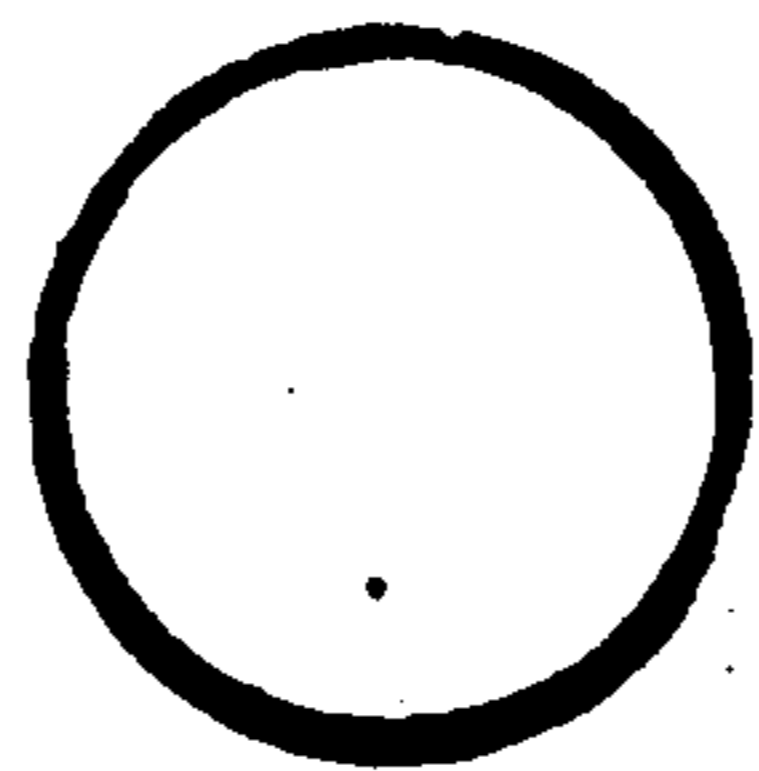
هر خپل جس دی سره ټوب خاوري ايري کړي
 د دوزنگ عمر په خان باندي ستم دی
 خښتن ټول د قدر وړ دي پيدا کړي
 يوسري د بل سرې نه په خدکم دی
 تر ټيټه د فرعونانو دود دستور وي
 که ولس يې تل زغمي، نو ولس کرم دی
 ستور ټلینو ته چې لاس شي هر سولی
 وې سوي پې په کلونو د شرېشم دی
 با توران چې د کونترو حای له راشي
 ای وپوړولو! هر هره چاودی دغه غم دی
 دې ټولنو او دودونو لښتکی کړ
 گڼی لوی له کائنات بنیادم دی
 په لويديځ کې لږ له عقله زباني ده
 په ختيځ کې د هر لوري نه تورتم دی

نړيتيار چې د فرعون وي نرامن نه دي
 نرامن هغه چې فرعون يې وړ کول کړي

۱- تر ټيټه د ولس تر لاسه کولو دود دی ته ناست.

چي بي جسه وي جابرو ته تيتي پري
 چي جسمنه وي جابرا بغول كري
 چي دبل په سترگو ويني تولا وانده دي
 روغ هغه چي بي پخپله خيروول كري
 نه سرې شوې چي سرې بي خدايان كرل
 چي سرې وي نوبتان نسكورول كري
 چي بلزونه كري تنزي، بازوان نه دي
 بازوان هغه چي تنزري بازول كري
 ننگيالي د شروند نيمكري هم پوره كري
 او ولس په خدائي رنگ كې رنگول كري
 په ذرو كې بي چي ستوري زرغون نكرل
 هغي خوشي لوريه لوته تېرول كري

ډكي ډكي جولي خلق مخي له درمن
 برکت دي شه ننگياله په رشي
 بنا پېرک په تورو شخوسر نسا سي
 سورپيا شه ختيخ رانولي پلوشي
 د بازونو با تورا نو پدي قات كې
 تپوسانو جني غوره دي باشي

د دروغو، د نا حق نومزل لنډ دی

ترخو پښې را تینګوي بېرې مَشْمَشې^(۱)

لا لیدلی یې بور سترګې کلیم نه دی

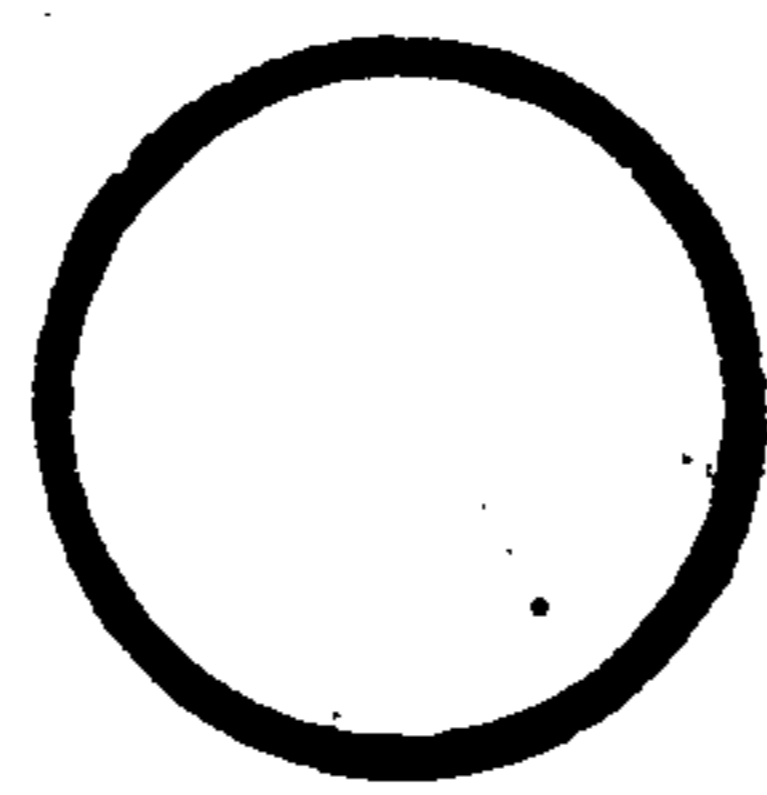
حکده گرځي فرعونان لا په نشې

د حق د وګه له خپل خای هر قوی نشي

د باطل داشتونه خرخشې^(۲)

اروپېچ چې له نقشي دکا نئات وي

په بل مخ شوی دنړۍ هغه نقشي

چې دنم سترګه و بېرېښي

غرونه واورې کاندې وييلې

حق بريال پرون هم نن دی

که پښته خوګ په سيلې^(۳)

داو بود مخ کيل نه دی

کلیمه دکانې کيلې^(۴)

دنبت تر دسيالی نه شوې

که په خپز شوي پېرې دييلې^(۵)

۱- مَشْمَشه = پرو پاکنده = د نډوره ۲- خرخشې = جنګونه ۳- سيلې = ملا تر

۴- کيلې = کرنې، ۵- ديله = يو واینه

بدخوک بدو ته نه وایي

خلق شوي داسې ایلي

چې رنخورد باوږي وکړي

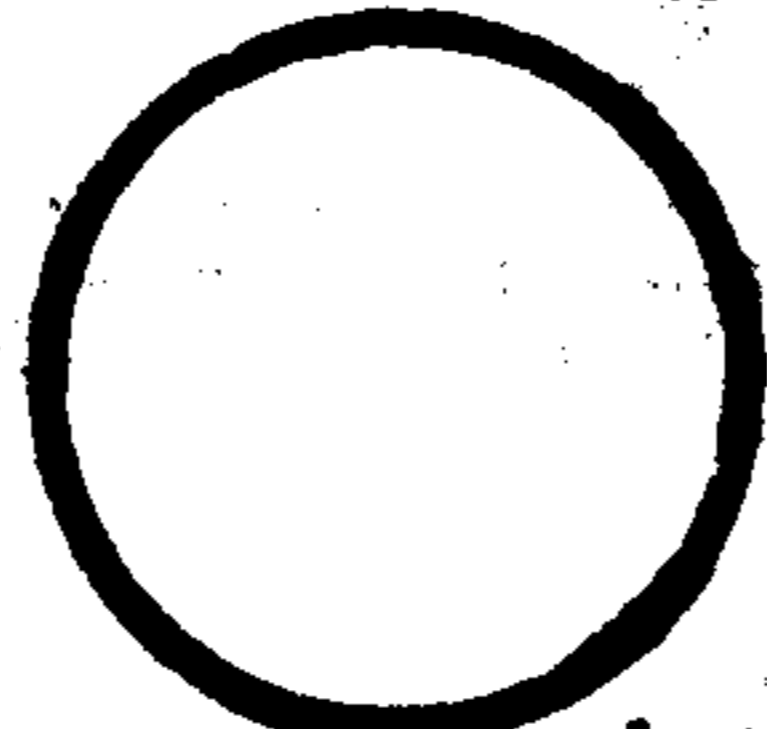
پوچې شي د دارو هیلې

له پولاد اصیلي نریږي

خری نه نریږي اصیلي

چې نسترله بومه درومي

نه ټینګېږي په یونیلې

لکه کس کړي په خان غاري

هسې قام په خان گاني کړي

د هرچا تبر له تن دی

خپلې سپینې خپله پرې کړي

هرخوک قبر خان له کني

هرخوک خپلې جنازې کړي

غلیان له کوره نریږي

پلمه بازخه له پلمې کړي

هرخوک خانته تې سړې کړي

بیایې خان باندي سړې کړي

۱- باویري = دناروغی بیاتاندېدل، ۲- کانی = شندي، غاري، ۳- تې = دکتی تبخی

خپل عمل بری بښن دی

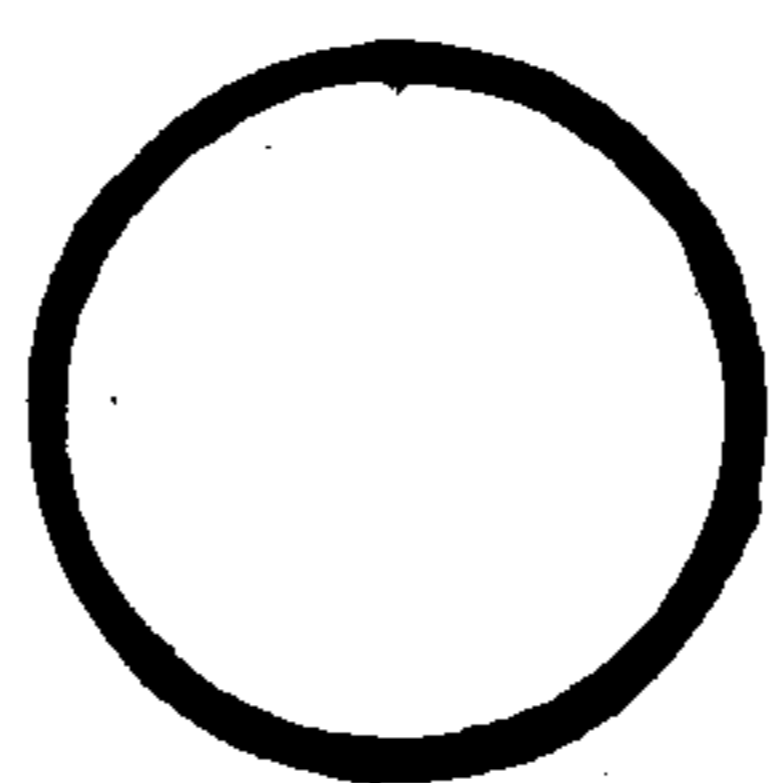
خپل عمل په غاړه پسرې کړي

خښتن ظلم تیري نه کړي

هر شوک خپله د یوې مړې کړي

د فرعون دکور له درنده

کلیمان جگې نږې کړي

په مسور و با تور نه رنگوي نوکي

د تنز و تودې وینې پی مسوروي

دنکیال کړي خپري ، مسور پري

میری واره اوسپنخري که سوسروي

د دوران تابیا دهغه چا دوس ده

بند نیتنو د ثرونه دون چپي نظر وي

د تاریخ ټول نږدري پر کونه سني

چې مدام دنکیالوموتی لښکروي

منکران په خود حق د لاری تښتي

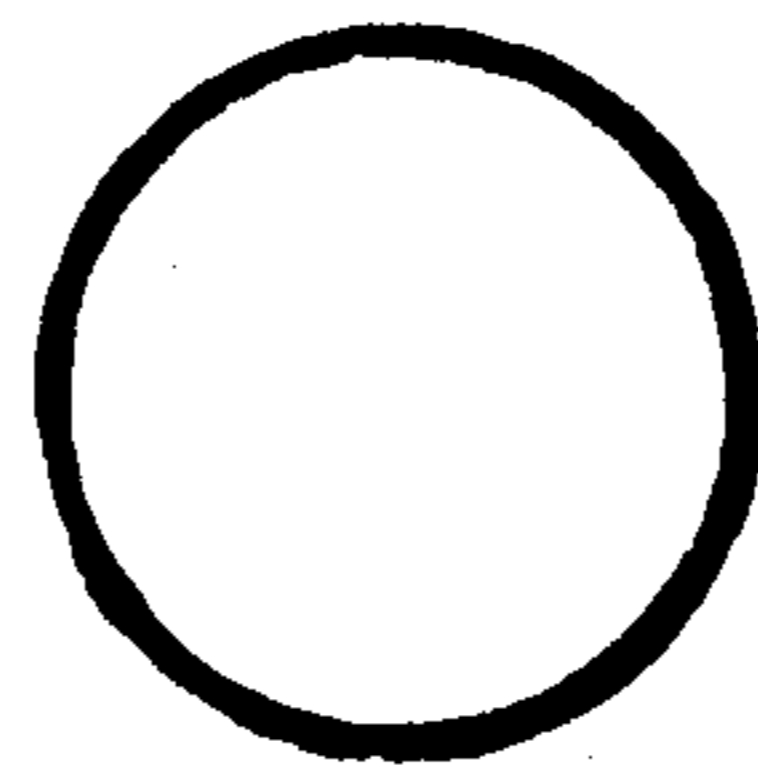
د هر یو لار به آخر پدې خیر وي

۱- درنده = غولی - جوس .

۲- مسور = دفوکونورنگ - نیل پالش ، ۳- سرس = دوکیا کېدونگی اور .

○
کلیمه لوی چیناگر دی تل تزلله په غور حُنک
سوسرونه پری اسپرلین دی سیه سیه پری کلرنک

دکشر مشرفرق خو خود وی

خستن لومړی دی ورپسې ته یې

دیونه کچ یې په نورو بـ

هغه قجیره، خواکمن مېره یې

چې دی خویونه دهغه خپل کرل

هله په وله یې، هله به شته یې

حکه دې غوره پخپل سرا خلی

دهغه متا یې، دهغه کره یې

دهغه مل یې، په نریم بیل یې

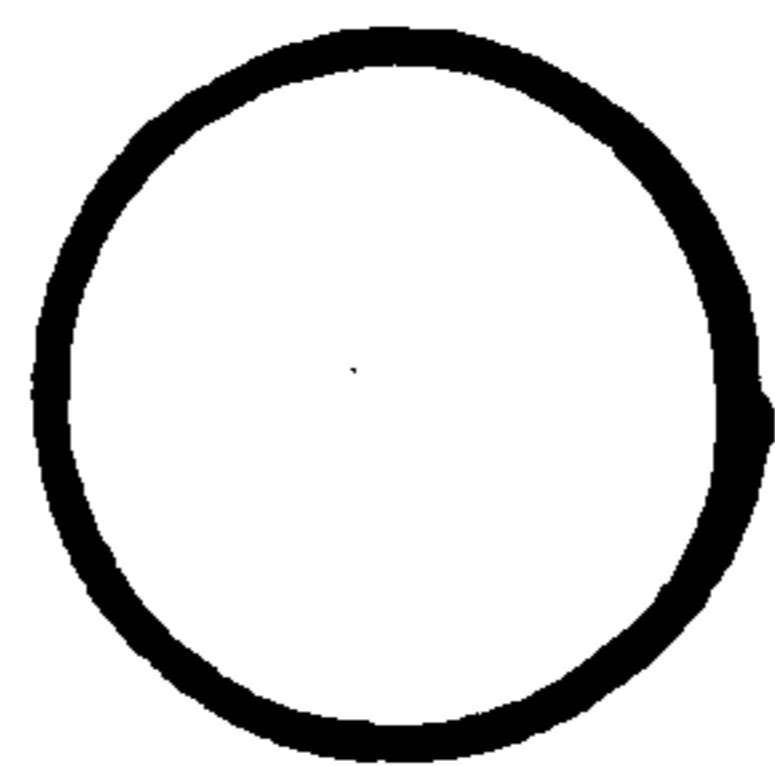
له سین زوغونه برپوکنی نه یې

په سپکو کانوچې خان دې تولی

داله خپل حایه لاخلبر نه یې

۱- غوره تورتهمت (... فلم تفتلوهم ولکن الله قتلهم ...)

په درست عمر کې بونډی نه ده کړې

دادی بازدی وهنده او دامیشکار یې

یو قدم له خپله حایه مخکې نه شوې

دکانی غوڅکلی یې ټول عمر په لاری یې

نه دی برید، نه دې ولجه، نه دی مینوڅخه

هسې لوت یې او د ځمکې په مخ باری یې

څه که خان په سر و مهرانو باندې نیسې

په نظر د صرافانو گټ بنگار یې

حج، موخونه، تلوت کړې روژې نیسې

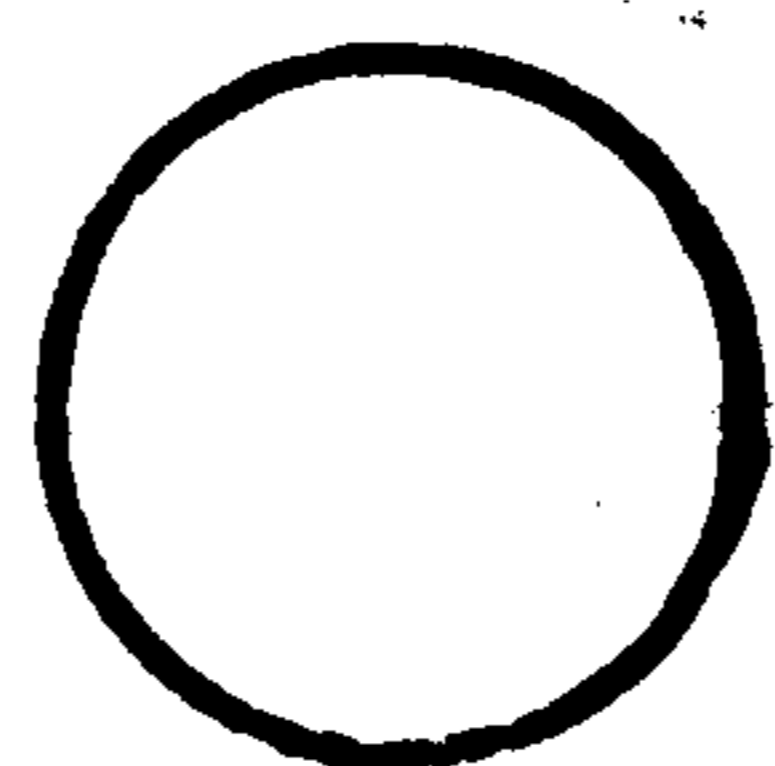
ولې اوس هم زرناری یې، بت گزاری یې

لږه پینه ونیسېد فکر له خان وکړه

چې دا ولې له همه قامونو خوار یې

چې همدغه مذهبونه دې امساوي

لکه هوندله کړنګونو به غوزاری یې

د غلیمانو په مسودونن

چې زارونډو، هغه تسپې دي

۱- بونډه = لومړی بنگار کول، ۲- لوت = بې هډو کوڅاندو.

ڪتاب ڪبرلي، باطله ڪري

دڪتاب مينج نڻ هغه ڪيسي دي

انخور هر هغه خدائي انخوري

ولي پري شوي پوچ ڪنهدي دي

چي خديلا نور رانگ وولي

دامتيا نو هغه ڪبي دي

داچي بي نرون دڪليمون خيڙي

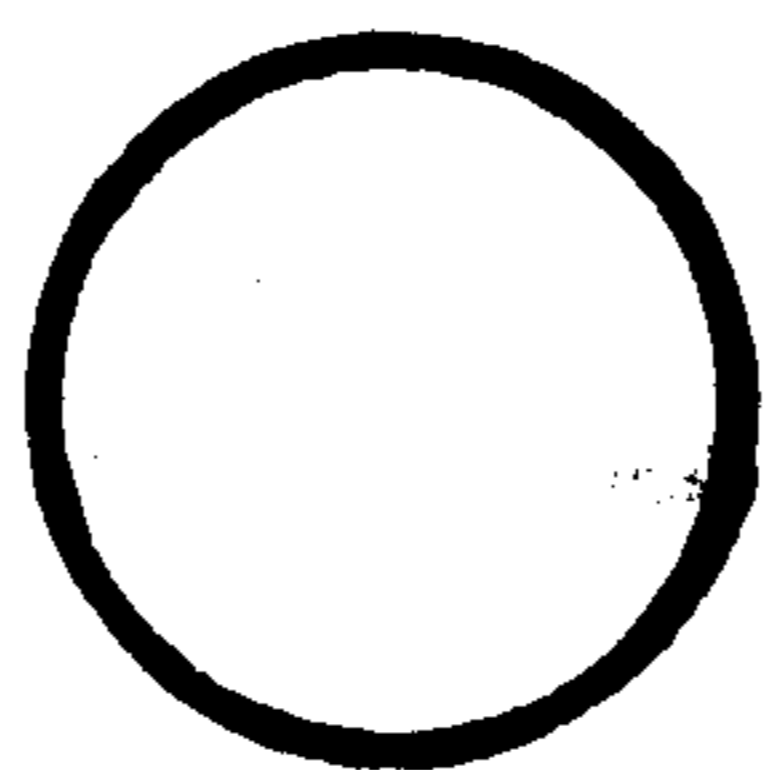
چي ويخ بي ڪوري بي ڪليبي دي

دمذهب شرو تي ليندي پي لاس دي

حڪه بي ويشتي تل موند بي دي

چي حق ننكي وه حلمي و غشي

چي بي ننكي شوه حلمي دربي دي

دباتورو دور ترل د پر

لزه ناسته بي په حاله

دشرونه بر دڪي، راخي پتي^{۱۲}

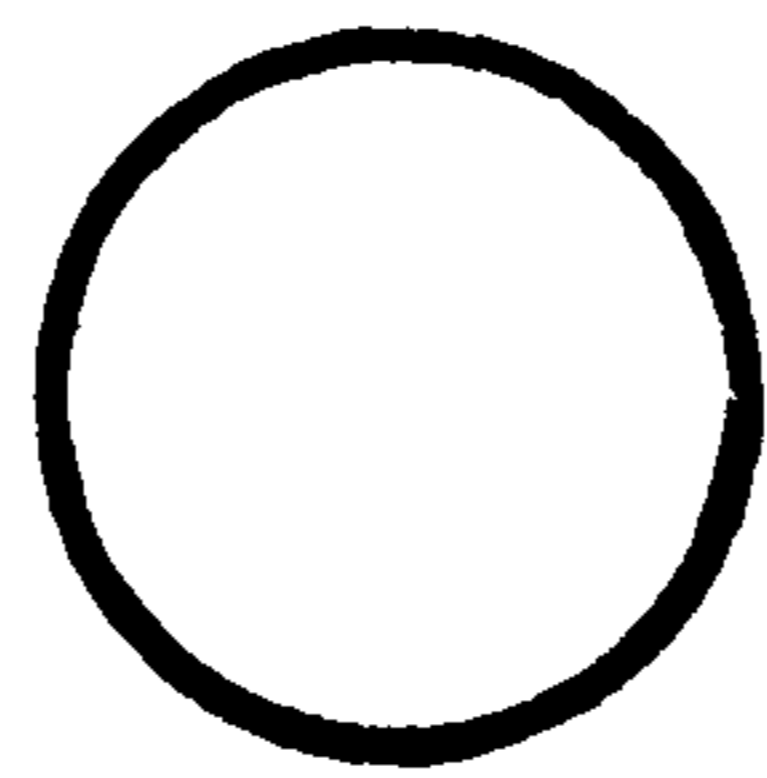
دنصيب ليک ته اتاله

چي نپستي په هستي ماريا^{۱۳}

خه به خلاص شي له زواله

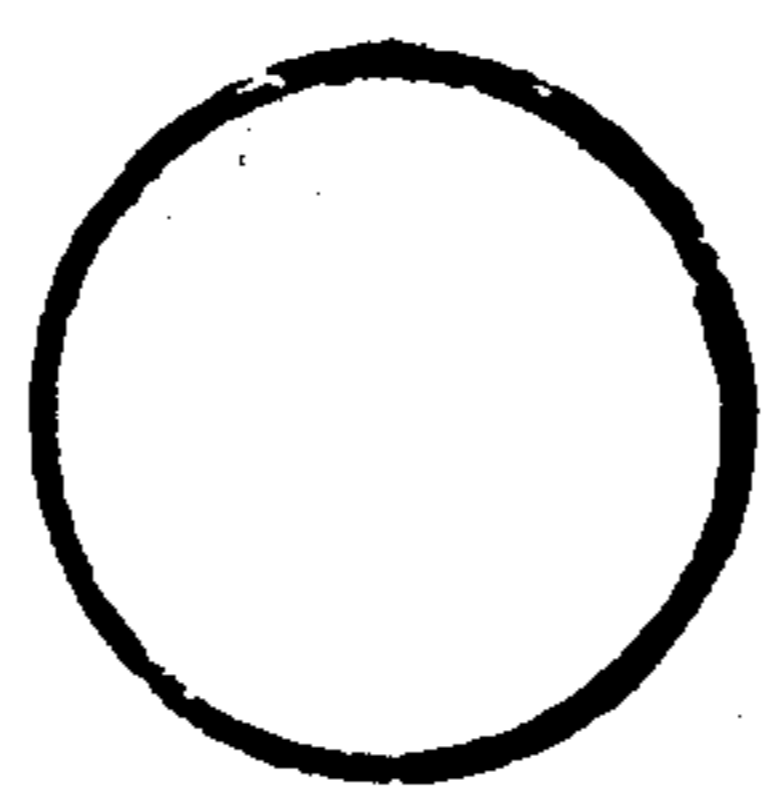
۱- برود = سيالي، ۲- پتي = وروستي، ۳- مارل = حسابول.

چي پي چڪره ڪليمه ده
 وڻي نه دي ٿول راتاله؟
 بازداري دي خيله ستاڻي
 په دپوال له تش پيخاله!!
 په نري باران پسخه شي
 اوم غرن لوني ڪلاله!
 دبل ڪٽي ته په طمع!
 هيڻوڪ نه ڪٽي پ تاله

خوانه برسپره ڪا، تراخه به ورڪ شي
 چاپر ٿولنه ڪه هر خو ترخه ده
 تيري به وي ترهغي خلي خلي
 چي دي ديو باندي ديوه خومره ده
 حُجره، جُمت ڪي پي رينتيا وويل
 له يوغيزنه ولسيا خپه ده
 درابياڻي بورجل ته خان رسوه
 ڪه لار دسر و غنوجا په چا په ده
 د صبالره شوڪ د ب کولي نه شي
 منم داوخت تڪه توره شپه ده

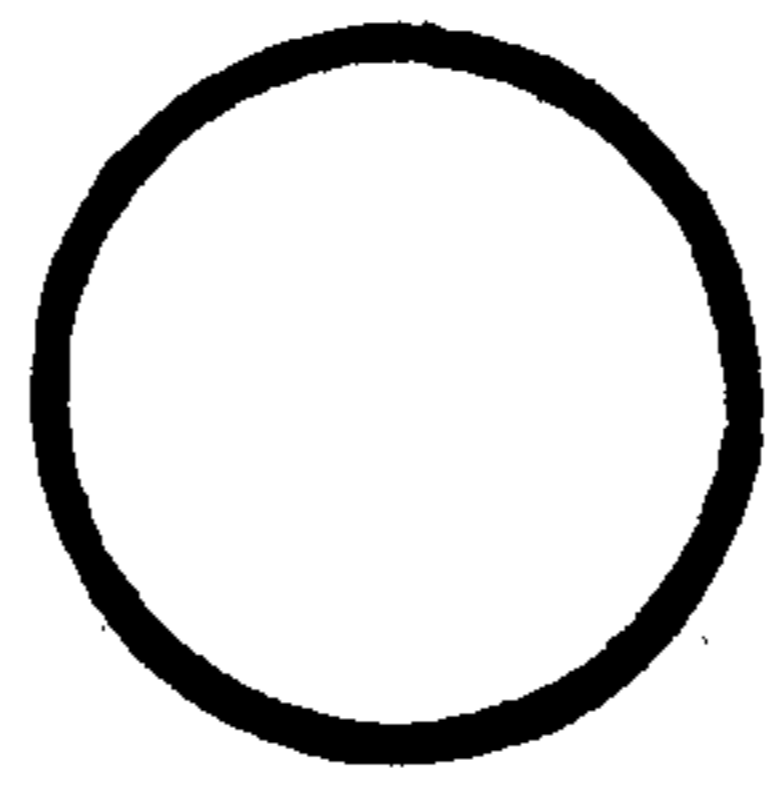
په سپوږمۍ کوزښته مېرني وويل
داد برنگ لاري لومړي کرپه ده

بڼه عمل "زه يم" نرغون کړي
بد عمل "زه يم" نرنگ شي
چې په "زه يم" شهسري شي
دوه جها نه يې قلنگ شي
شي تالترغه په "زه يم"
چې دوه منځي شي دورنگ شي
بيا د "زه يم" شروندا نه دی
چې کالبوت دخاورو ورنگ شي
چې سمسور يې "زه يم" نه کړ
دوجود سره چنگ ونگ شي
مرگ يې هېڅ کولی نه شي
چې دخدای په رنگ کې رنگ شي
په خپل "زه يم" باندې ننگ دی
په خښتنه که دچا ننگ شي

۱۱، شهسري = ستوسري - لوی سري .

ڪڀنيد ه پري ستاعمل دي

ڪه دي "زيم" سرانخور دي

شوسر هسڪه دلپ هوري

چي په "نره ييم" ڪي سمسور دي

چي حوانڪه يي شي تور ڪي

تش لمني، هم مختور دي

اي دخبتي غم خور ڪو!

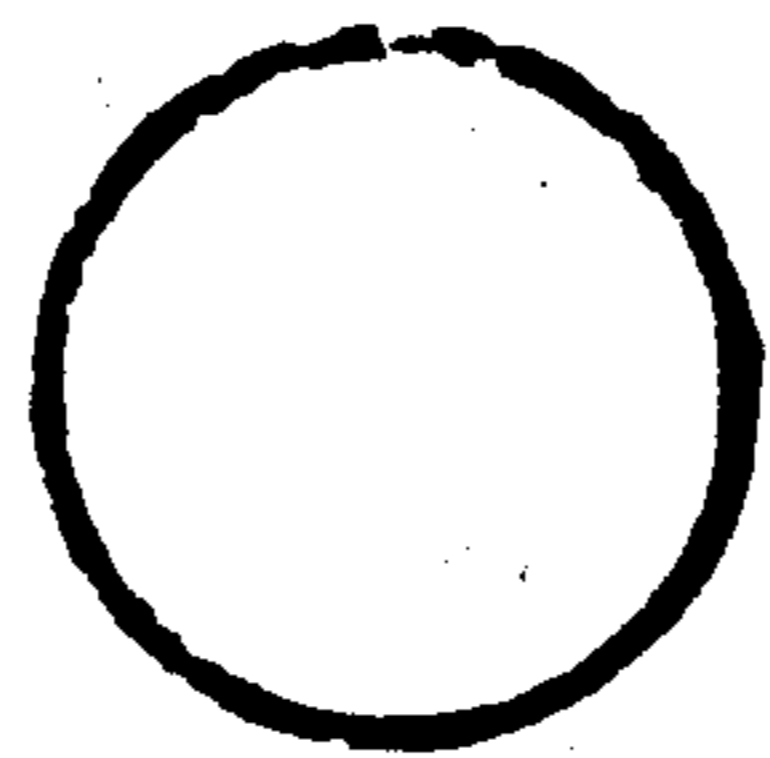
خبته هم، خوشروند شه نوري

دي آدم، آدم په نره ييم

بي له نره ييم داخور دي

چي دتش نس اودنوس شي

سري ذات پوري پيغور دي

دمپرونوتپروتور وچورنگ يورل

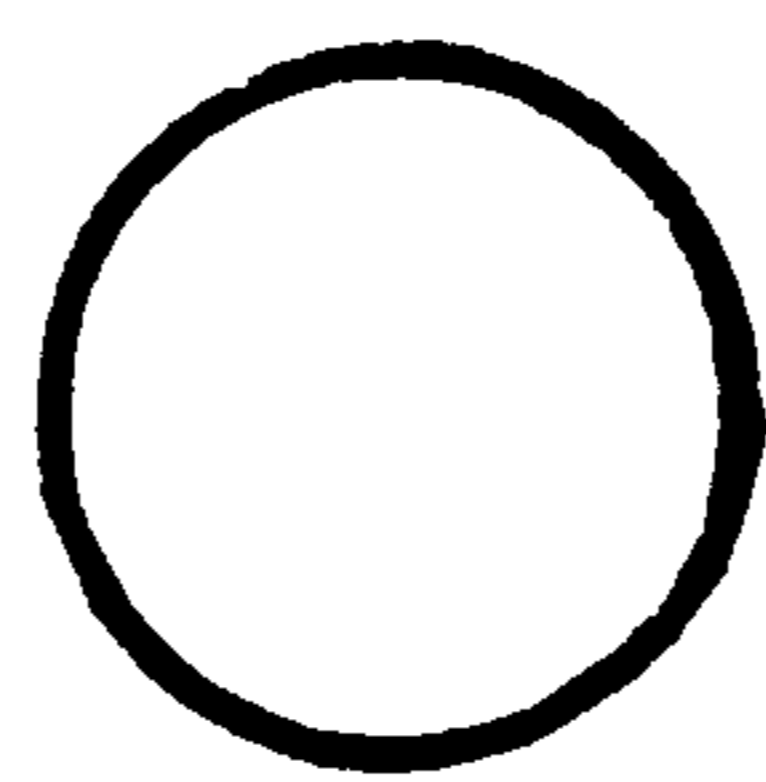
داتي په امبالي چي غور مبيدل

دهغوچاروبنه بنه الوزي

سرچيه چي جره باز ته نپغبدل

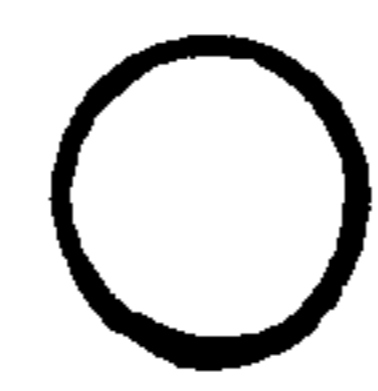
۱- حوانڪه = دزري يا تخم هغه شوني تيا چي زرغونه تري ڪپري.

دهغو په طبيلو خرونه رغښتی
 چې له حق حنی ناحق ته اوړېدل
 چې خورلی سوگندونه یې د وفا وو
 داری یې ینې په اوښو وگرځېدل
 د هندو کلی کې کرانی خرمېری وې
 اول لونه په سوپیا کوخو خېدل
 دکلم په برخه دارنگی مژترواک و
 چې له واکه یې واکې ته پسخېدل

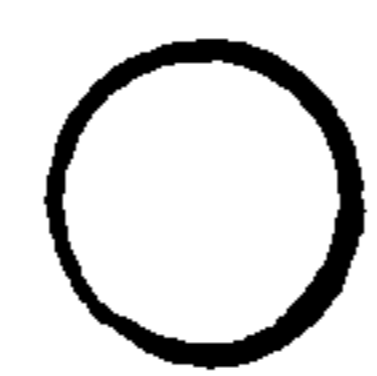

د مېرونو پولادي متې سنګر وي
 تور برېښونه یې شملي د قام د سروی
 په پوره نودجات خوبونه نه کړي
 يرغلونه د باطل چې یې په سروی
 د مېرونو نغری کوندری شریک وي
 شېخ ملی دوتري واره یو دوتروي
 مخور د زهاني هغه تومن دی
 چې پرانستی یې په درستی نړی وروي
 د زهزم چینه به یې هم چوپا تاندن کړي
 چې پخپله هوستی جلی دنښتروي

په نېزوکې پي دورا نگو ستوري ولاړ شي
 ننګيالی د نمر خاته ختلی نمر وي
 که د پينگان لري هر خوشترې وزرې
 لويې ماري د باتورو په خيگر وي
 چې کاسيرو وي په پروني کې بريند وي
 حيا خپله حيانا کوله خا در وي
 پردې بد شي دکتوي خپلې ننګولي
 بدې کروني خپلو بدوله اشروي
 د مېرونود خنکوت هم دغه دود دی
 ياد هير ټول مارو يا ټول نهروي

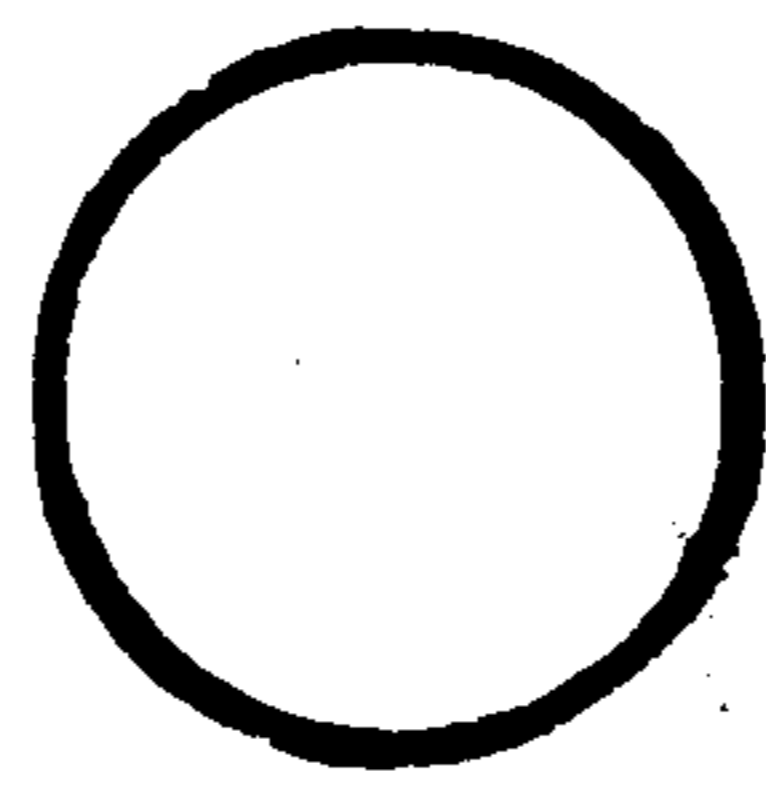
چې يوه پي مفکوره وي
 اوله دې نه په ادب وي
 په سر کې کنجی لاس وي
 په توده کې يک جلب وي

نه توره دکائنات ده نه دشرونه دستورا اولاره
 چې يوخودې په وله وي اود نورو برخه خواره

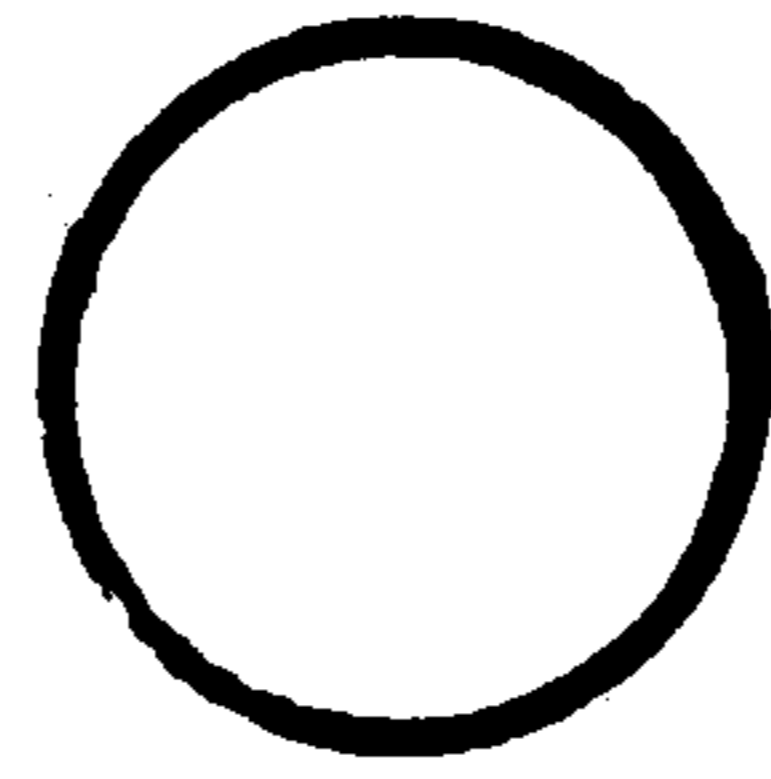
۱- ننګولی = پنخکری - لمده بل، ۲- کنجی لاس = خپلو کې کلک لاسونو ورکړی.
 ۳- يک جلب = چې آسونه پي خنک تر خنک روان وي، ۴- په وله = مارو - هوسا.

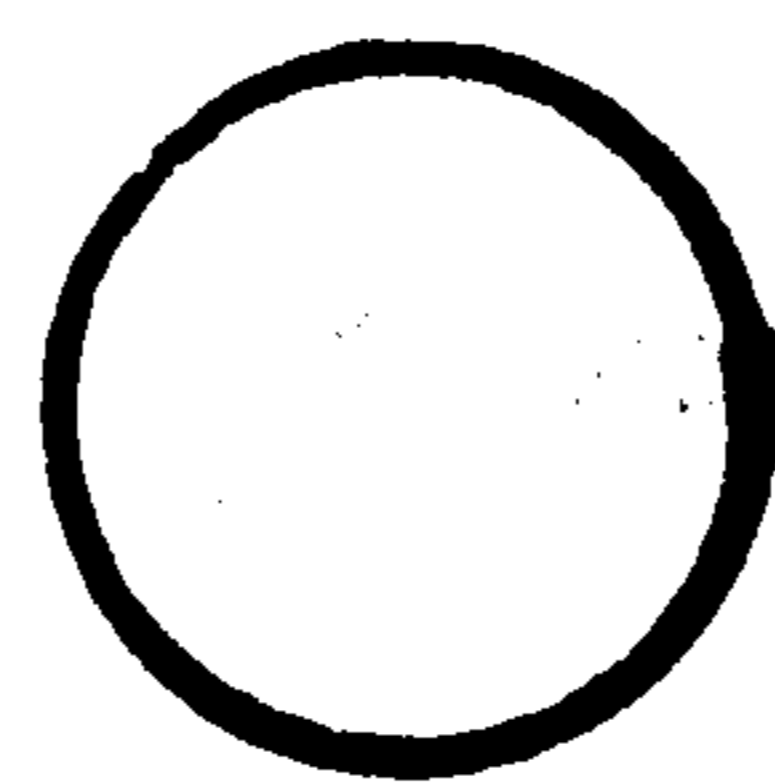

دمپرونو لار لومړی توری وهل دي
 چې نړۍ په ولاکه واخلي نو ویش کړ شي
 دمپرونه نیکه دوتر چې شته کول غواړي
 هغی متهې بدې را کازي او شر شي
 د قام مشر هم د قام په جامه بوټی
 چې ولس یې د شرې وي، شریوړ شي
 زه مانه که بېر شوی ابا سین شي
 شاه خلعي ورته پښې بنجې کړي توغړ شي
 چې په تنگ د لاله وي غزا هغه
 نور خو هسې خلق خوشی ککړ شي
 د سینا په دونه پند، ټول سر پیری
 دیوې دونهې ترخه یو تېر شي
 برغوپوک و هه، دنگ ورکا نغاري له
 دا خواره واره بنجخی که لښکړ شي

۱- لار = قانون، ۲- بویه = پکار دی، ۳- برغو = ښکر - تودم،
 ۴- بنجخی = درې خچې (په اصل کې دوې بویې سرغوت وائی).

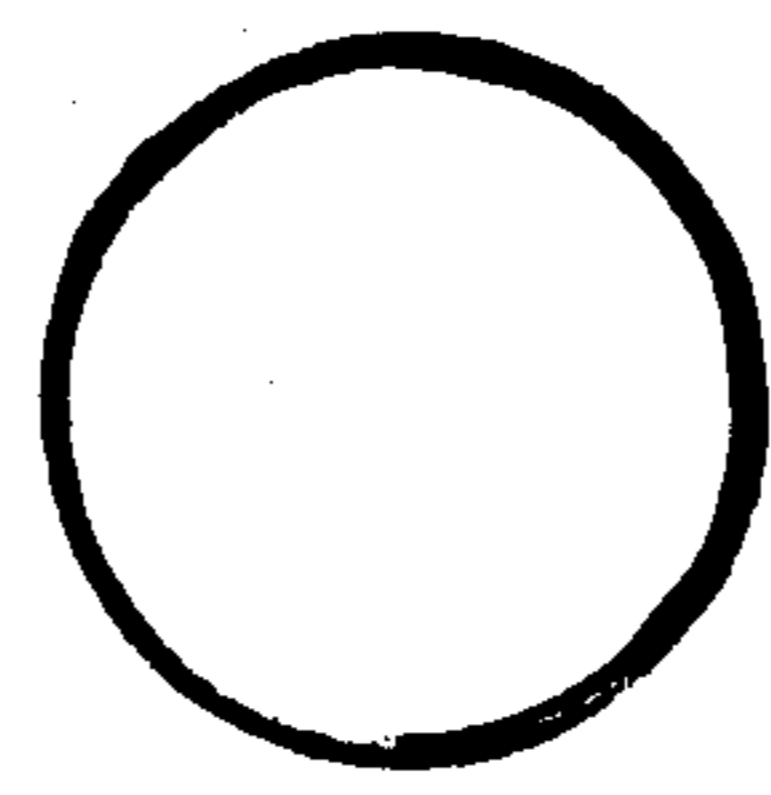

په تور برين چي په ميدان کي جنگيالي وي
 سرخيري کي پي وتلي ننکيالي وي
 په خپل کور کي د پر خلق نامستوي
 حقلان په ولسات کي نوميالي وي
 چي کلیم ورته بيرغ د يرغل ورکړي
 که په هر غاره مخ کړي، بريالي وي
 کليمه پخوليه، په لاس کي بمبل توره
 د سپرونو خوهم دغه دوه کالي وي
 که لوی شي دی هغه مند د ابدالي دی
 په داڅه که دچا توره ابدالي وي
 په سومات دغواين پخوله بانگ وايي
 چي په خټه کي پي گډه بلالي وي

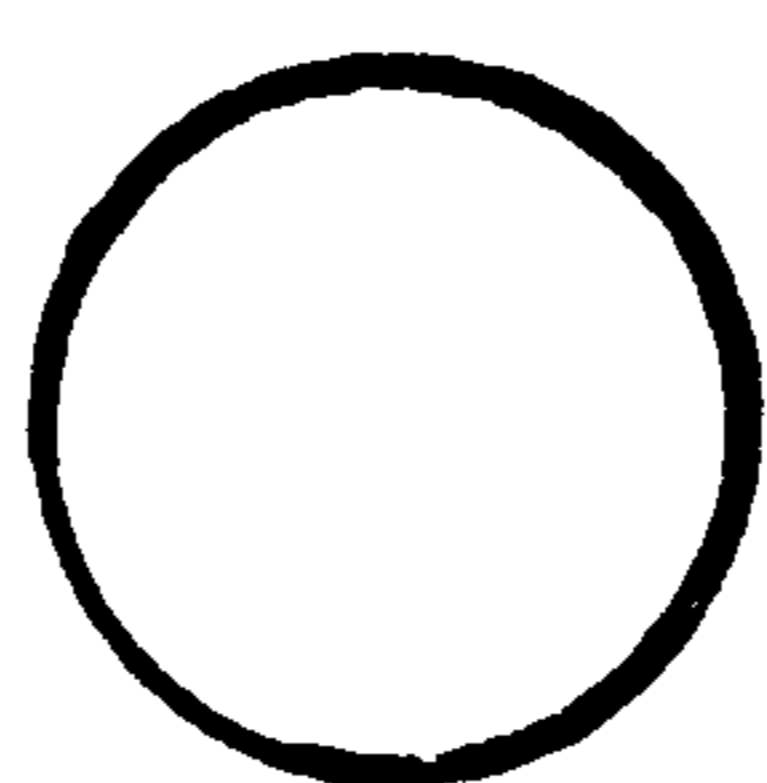
بازداري پورې پېغور شولې بازداره
 باتورزي دې قوشخانه کي تپوسان شول
 په ټولنه کي رنډا پوښي رانغله
 که وگړي ټول د سيلمي نه حاجيان شول

فرعون اوهاماني په زلزل گوره
 پدې شخړو کې يوڅوکه کليمان شول
 چې ديوې پي ستا پلرینې واخستلې
 دمېرې له ځايه پورته شواتيان شول
 د همت سپاره دې وېوگنېدل هسې
 خړ سپاره درته له پامه وزبکان شول
 نرهریالی له خپلې ماري پېشانه شو
 په داڅه شي په ډنگ ډنگ که ناکسان شول

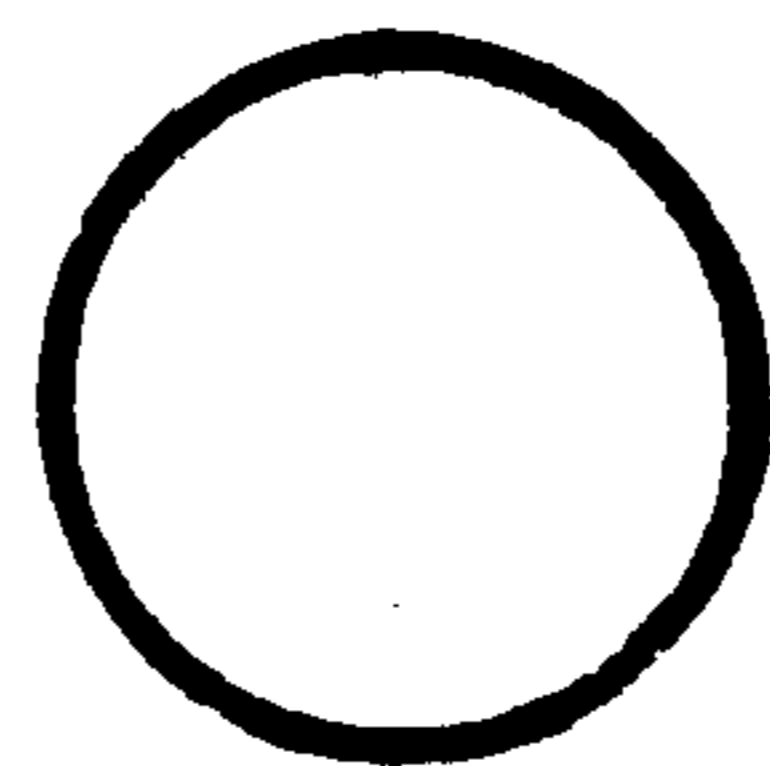
ای تورانکی اور دزه ونولسه
 ستا یوه کوکه ور کېدلی نه شي
 تېره شلونه دا زغو که وي تل
 دسترگولاره څوک نیولی نه شي
 دگیدرانو په اور روکې چرې
 د زمري غورېب خطا کېدلی نه شي
 چې شي لاس بری د فطرت په لارو
 په هغو چرک را پر پوتلی نه شي
 دنن په گټه چې یې سود کېدی
 د صبايي میدان کېلی نه شي

چې له دې ځمکې پورته شوی نه دی
خبر د بل شوي سرور له نه شي
په شاه مېړه يې انگازه شوې ده
که يې بنجغی نن ليدلی نه شي

چې دلچونرو پيدا کړي توره دار شي
چې چنگېز يې و ترې نوهغه لار شي
چې وسلو متوسره کليمه نه وي
که د غر پشان تومن وي تار پتار شي
له دستور دکا ننا ته څنگ وختی
د کند و انبار شته من قامونه خوار شي
بې وسي په دنيا لويه کوتا هي ده
چې د بنکار کولونه وي، خپله بنکار شي
آدمزاد لويې مېړانې شي کولی
چې د خېستې د غمونو نه وز کار شي
خواري بويه خو په حقي لاري بويه
خړېک کله په خولو وينو چنار شي
ته پخپل بڅرکي ولې ناويسي ايې
هم بڅرکي چې خوندي کړي سور انکار شي

شنه راستی دسروی هچری خیم نه خوری
که پری تپرد خزانو نو تر پیمان ششی

د باطل دویرتکی خو کلیمه ده

له نیمگرو مفکورو هیخ نه ویر پیری

د پر قامونه به د خیمکی له مخ ورک وو

خودتکه سره تبغ نه ویزی کپیری

نر پیری تپول سمسور بدل خروخت ترمیج کپیری

تلوار گزندو! دیک پوار باندی تود پیری

پلویانو دروسو اولین! واری

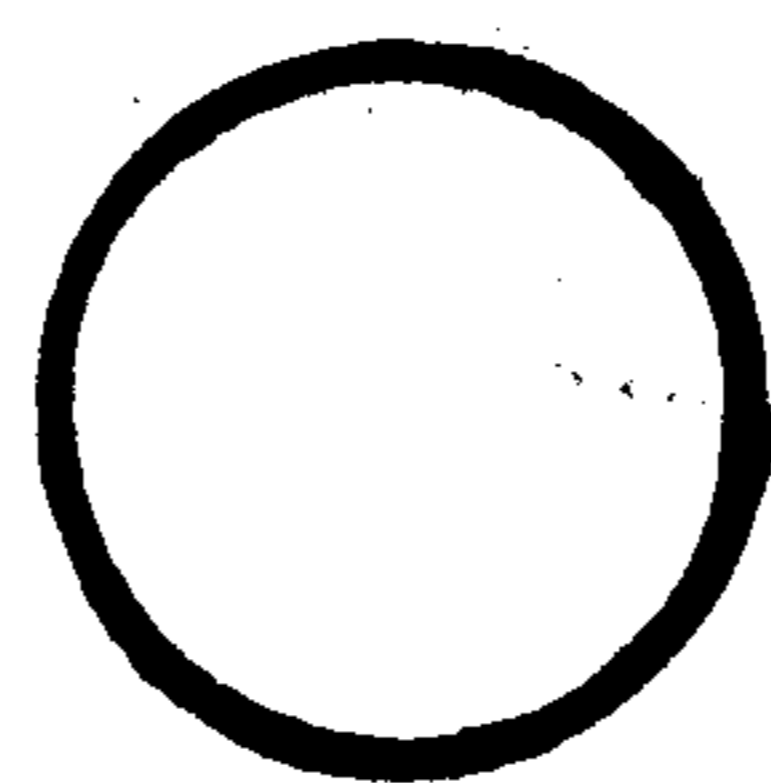
دانری ستاسوپه وړاندی به نور پیری

بنستونه د شروندون په یوه حال وی

ادا پنی مکرله وخت سره نور پیری

تپول بدلون یانه بدلون شروندانه ندی

خوار هغه دی چې یولورته خنکوز پیری

په شونکار د اباسین چپی شوی پورته

ولې چپ پی د مانگی سندرو نه کپره

۱- زبیری = زهرا.

تا رها کونه دخزان نهر گونه تېر شول

خود سر و پا شنه جامه پي زړه نه کړه

چې رېښتيا ويل دکومو خولو تودوه

برپه دار پي له رېښتيا و بله نه کړه

راغلل دېر انقلابونه دلې هوري

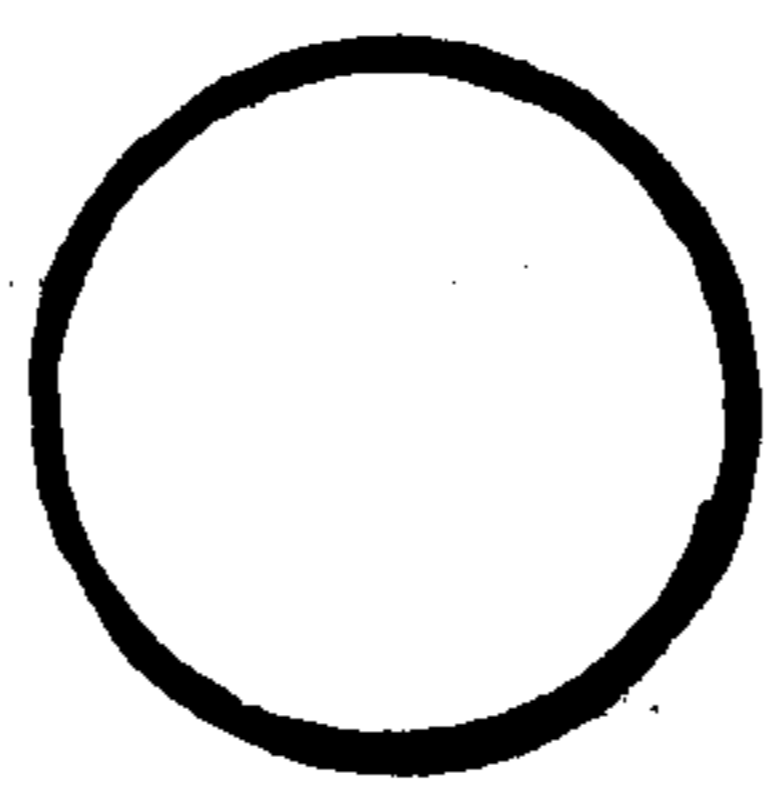
ولي درسته يوسا لار کليمه نه کړه

مېرني په مېرني پسې لوگي شه

خو باطل سره توده پي سره نه کړه

تېر و تېر و، ته متونواو خونې هم

هېڅ کچه د پتيا لوعقیده نه کړه

چې د سرو وینو پياشې پکې حلېږي

شاه حلېي هم په هغولارو چلېږي

سر سجده د جماتونو په پوره وینو

د مېر په يوه هڅه نه ارزېږي

ککړي دکليمانووي تل هسکې

بنکرو وړې ککړي ورته تېته پېږي

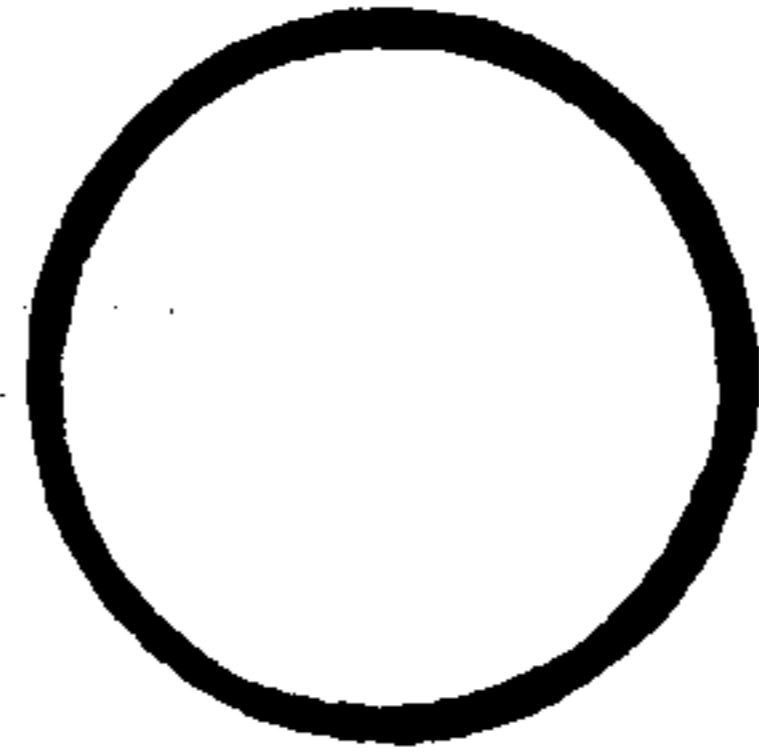
حتملان له زمانې وي پېرې غنکې

خلق نور زمانې پردود تېر پېږي

کليمہ دکائنات سر جنگر پز دی

غل درغل بہلہ جنک غالی پشاکپری

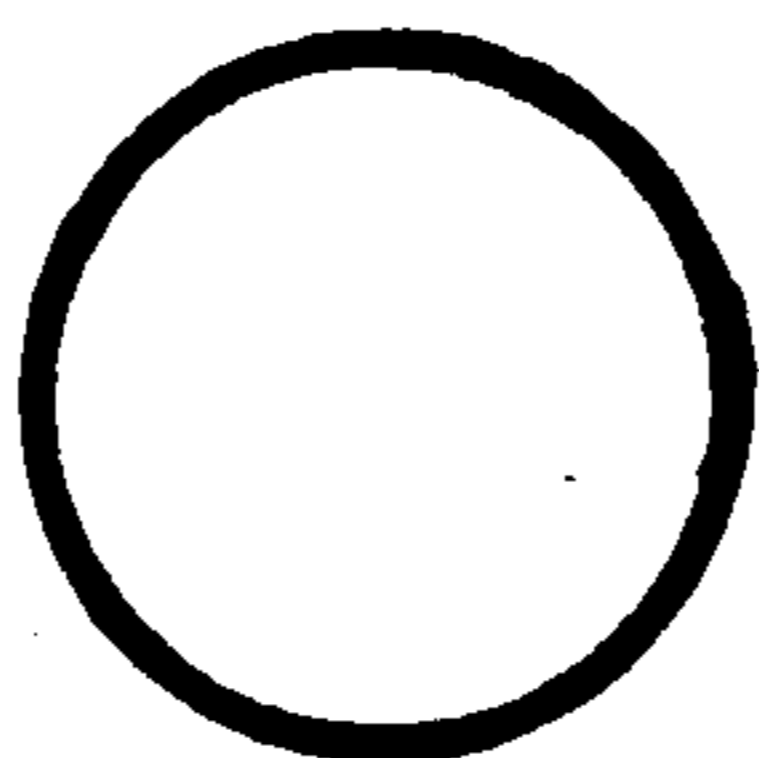
تہ دے خیلہ غارہ خلاصہ پہ مری کا
دے تہ مہ گورہ چي کله صباکپری

دمپرہ لہ متو پاخشہ   دناحق جہان نسکور کا
پہ چینجنور وستو کرگو   یود ہیرہ پوری اور کا
دا خدایان دتینگی نہ دی   ولپ تہ سترگی دبور کا
دقامونونندی حسمکہ   دآدم تہالیزہ کور کا
دادغوبنوqtش لوتونہ   پہ خلقا دجسونور کا

دخبتن پہ کسپد وکی

خپلی چاری دے انخور کا

پہ تیروتور و برغندہ خئی

ننگیالی خئی پہ خپل مندا خئی

دمپرہ د خول و ورم

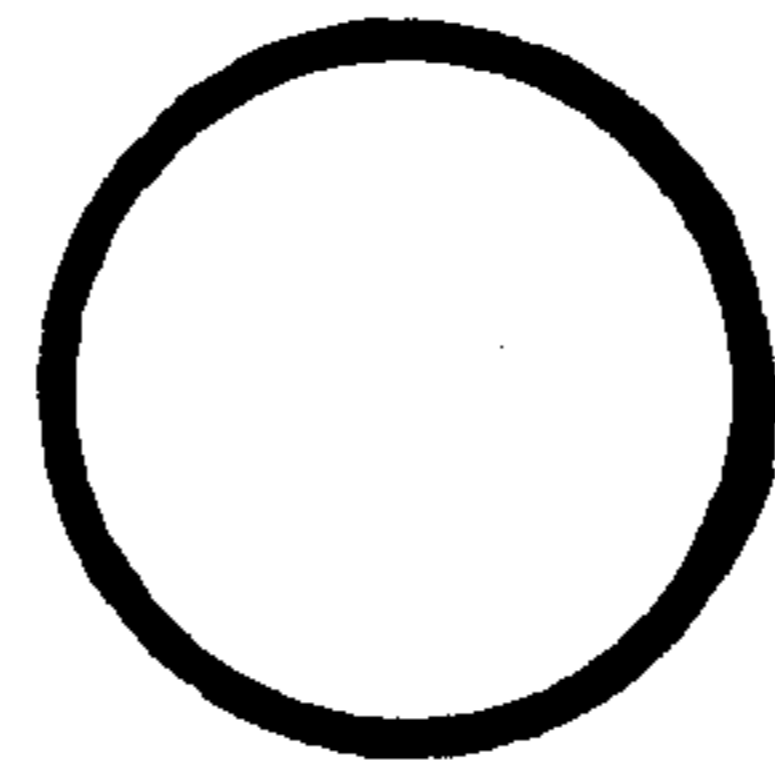
د سپر لولہ کردہ وندہ خئی

له خښتنه چې هم غږ وي
هغه کار هم کله شنډ ځي؟

هغه پښې پرې کړې بويه
چې د خلقو په مرکندو ځي
د تسپو خاوند ته خيروي

که ځي دار لره، لوند ځي
وسپنيزې خټې را وړه
د گلپانو آخر کڼد ځي

چې په خانگه کې پخه شي
هغه ځمکې له بې شنډ ځي

چې له اوره لاشه موي
خټې ويره بيا له اوره

زړې مات وړوکی کور کړي
شي همغاړې له شه کوره
په چرسو به ترخو سود کړي

کائنات ځني پلن پسوره
د زړې ځای پکې ورک شي

چې ژوندون کړي جامه نوره

---

۱. خټ - کميس - پښې، ۲. چرسو - تنگ ځای

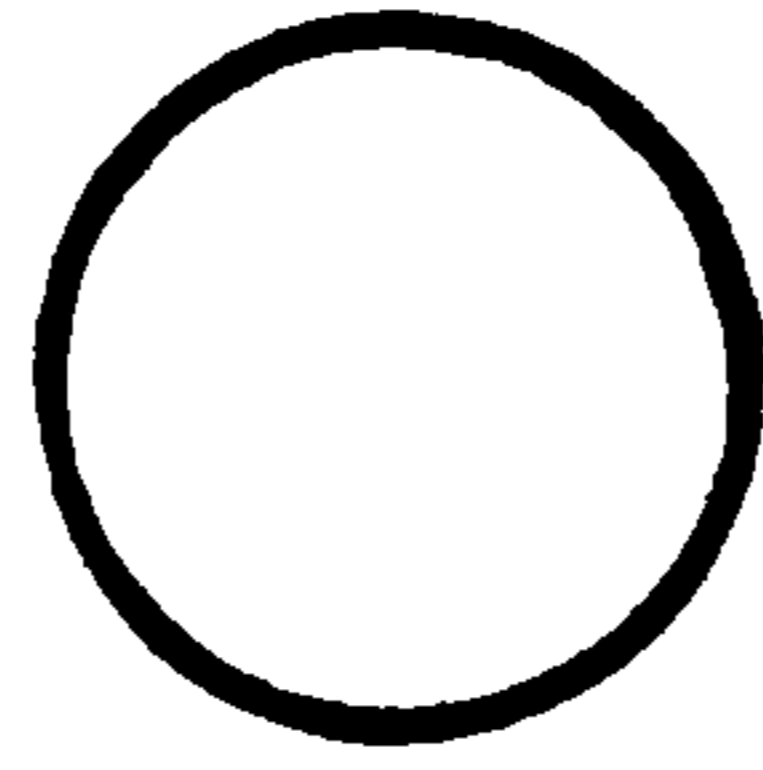

سرڀخيره تل پائڀري

خير دي نشته سرڀخوره!

دفطرت په هنداره کسي

له خبنتنه خان ته گوره

چي خانمن دي هغه کس دي

چي ناخاننه دي ناکس دي

په سيلاب غرونه لريڀري

خه ارزښت دلې د خس دي

يو په لس، هم يو په سل دي

پياوړي چي په جس دي

دهوسو د غرالې نه

د زمري ورتپره وس دي

په زرگونو دلو ستره له

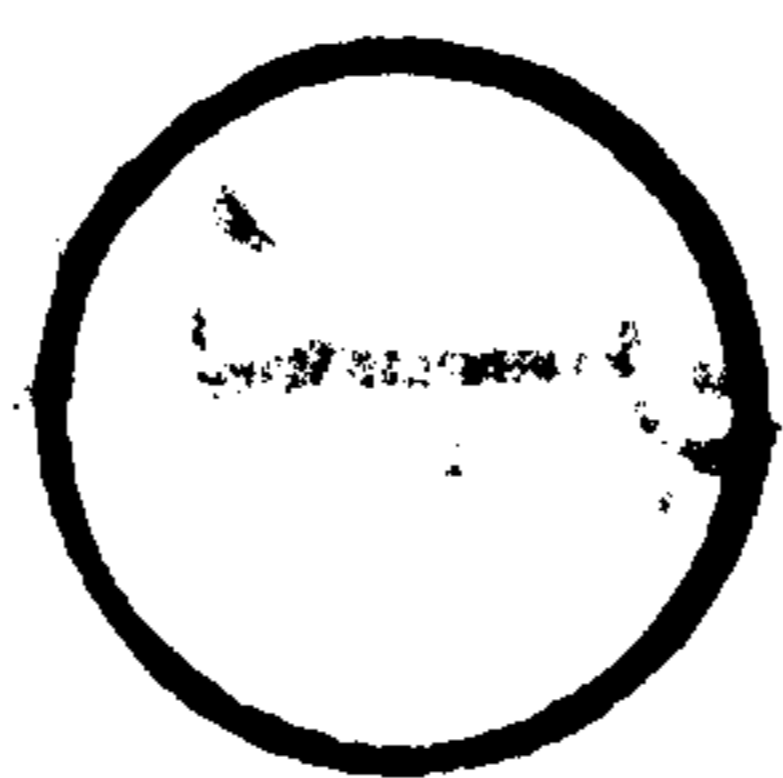
يو بڅري د اوربس دي

گړندو پري بزيره گل کره

دمته و کاروان پس دي

۱- غزاله = د هوسوسېل

۲- سرڀ = يوواښه

زرداران خوري مدام غونبې

د خپل قام لکه کرکس

په درست قام پې لگولی

له پېروراسې کرکس

دوی رېښمین له سره واخلي

قام له پاتې شي يکرس

روزي دې کاندې ولس ته

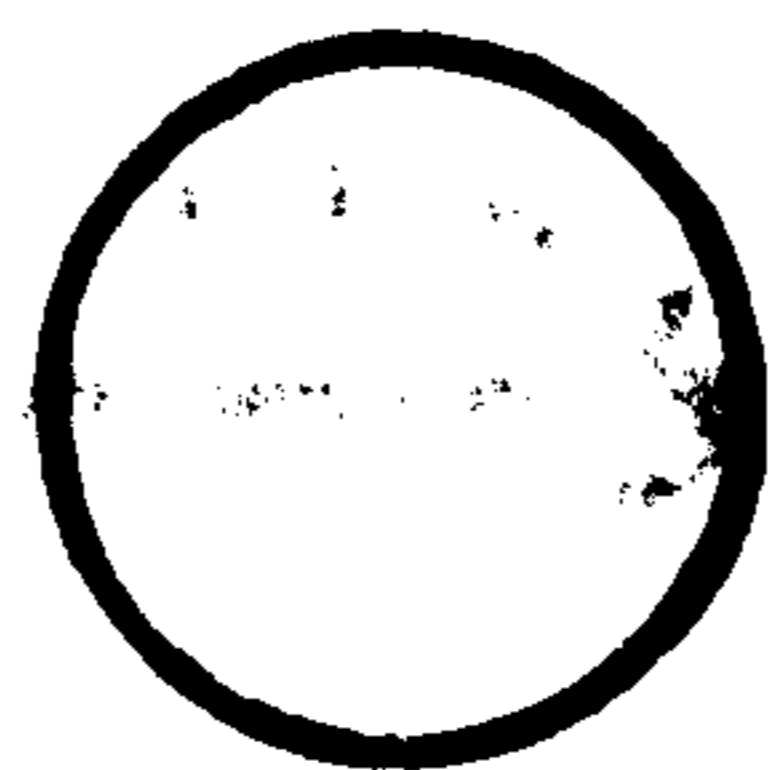
بیا کوی مانځه او دس

دې وس ونډې کورونکو!

وي ترخوبه ستاسو وس

د «لا ترکضوا» وخت لنډ دی

لا کوی هوا هوس

چې ختکوری ظالمان شي

سینه یخه د جهان شي

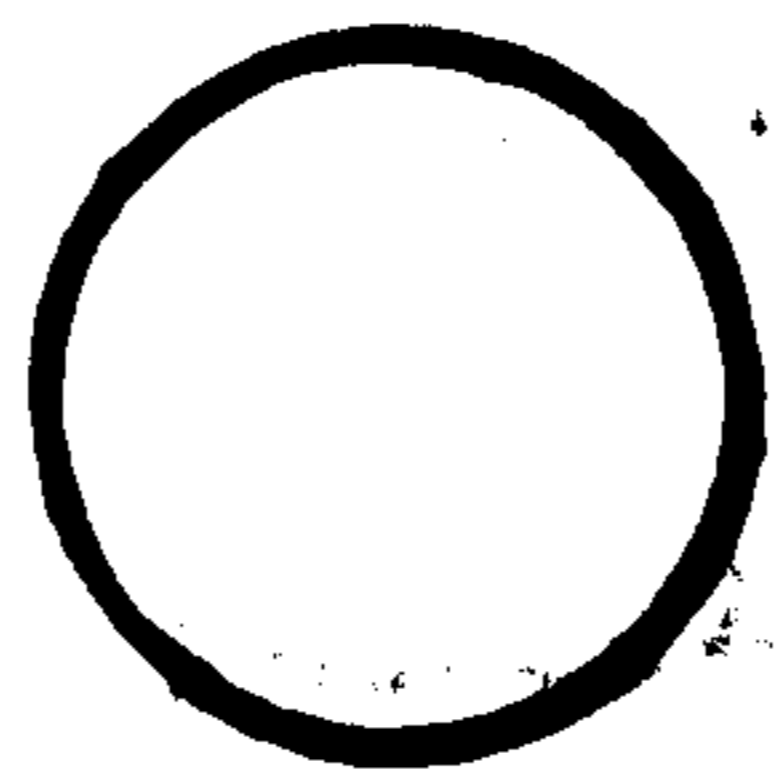
چې خدایان پر مخی پرېوځي

راوچت بنیادمان شي

چي خانگري دوترورڪ شي
په توبنه لولنگران شي
کليمه هله په پنبوشي
د باطل بورجل چي وران شي
زرداري کي خاناهان وي
کليمه کي ٽول يوحان شي

پدي شخرو پرکنوڪ
هر هغه حلي انخور دي
چي د ٽول نوغي دخيره
همه چاروڪ حقطور دي

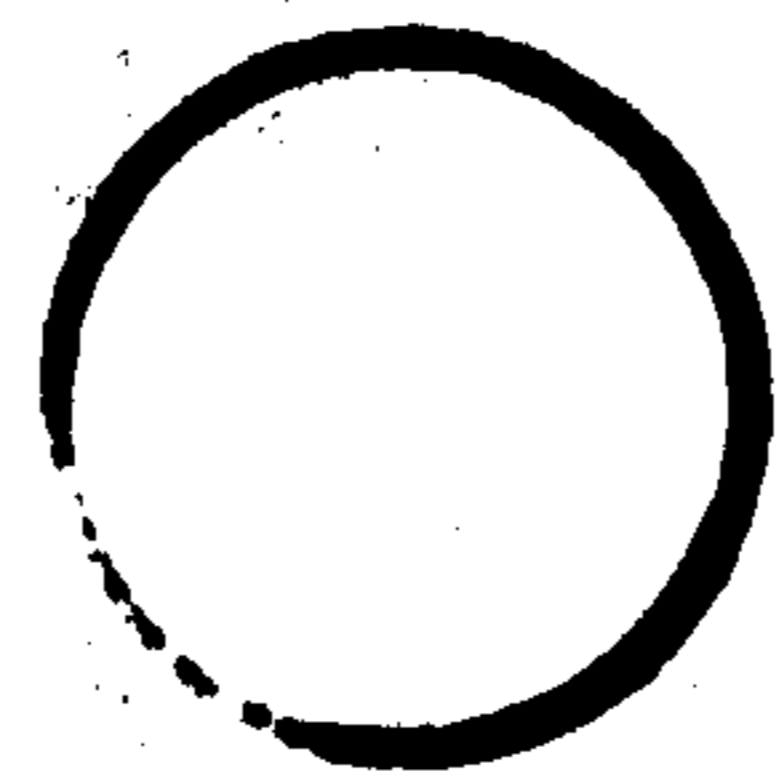
پور په جسوشه بياگوره
چي يوتن خنکه لښکر شي
دمپره له چارو بريښي
په تندي اخستي غوشي
هردهغو برخنرتيا ده
چي خردڪ پاڅي نښتر شي
له تني زوخ چي اوچت شي
لکه نريري تل سحر شي

چې شروندی وی د بنکار خله

تودی وینی خود شهپر شي

زمرین کواينه شاه خلمو ته

سلاهی سنگر سنگر شي

خوانان خه کزې دورې دي

خکه یې غشی یې پلي دي

چې له باز چتو ته ناست دي

پيخالونه یې ولجې دي

ولسات لکه تنزري

د بنکاریانو په نچې دي

د بل مخه یې پتوله مخه

پرکني نه دي سرامي دي

د نمرود ویلی وایي

له آذریپ عقیدایي

چې نومری په سرودي

د سرو تشې پېنې دي

د باتور نخبني یې نشته

لا ملخی تېرې جوښې دي

ديوشرق نرغملونه دي

داپترې دومره اومسې دي

پکې زهيم بوده نه شه

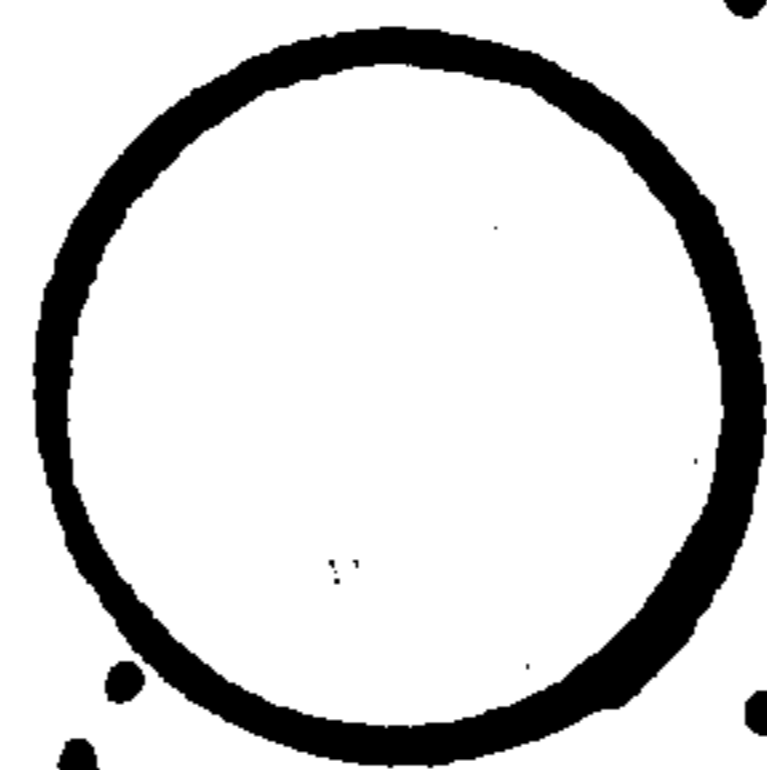
وجود تشې تنسې دي

د آدم خانگري «زهيم» لکه حق صمدا حد دی
تن نرازه دی ولې زهيم لَمْ يَلِدْ لَوْلَمْ يُولَدْ دی

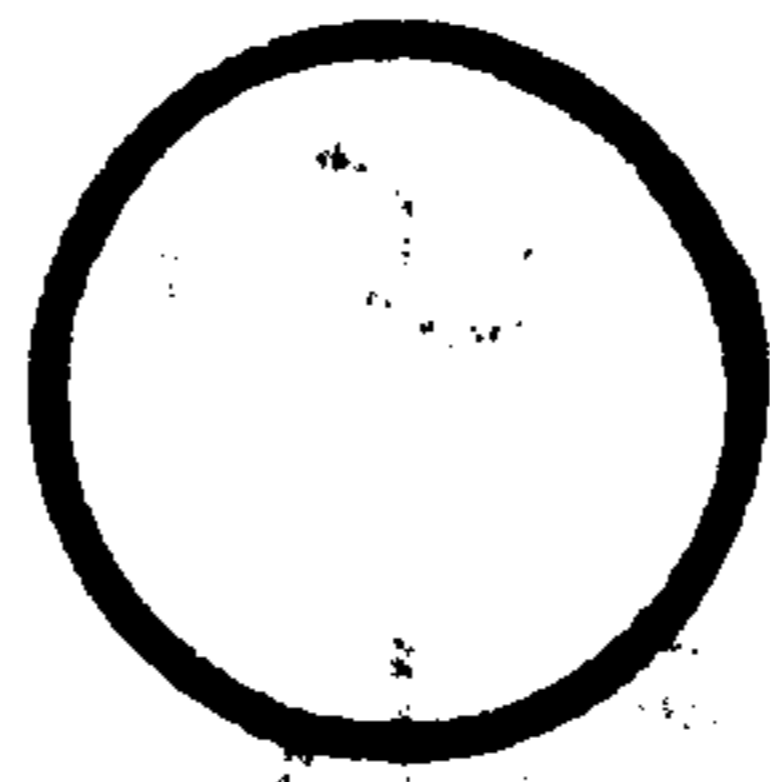
د هر زلاري په درون کې دخپل سترو جودان خوروي
تبع، تنه خانگي کلونه يې هم کلامونه په خپل لوروي

ديکړنگه برید مېرونه نيسي نور نور سنگرونه
د فطرت خواينه لېونه دي که ساره نه شي متونه
لمن څه چې، څادر خور کا د سپرلي ډېر دي کلونه
ته لا مېشت په سر پړاوي شرونه دې شخړې پړاونه
خونې خونې ستور تليزې تازره نه کړه يو خونونه
که تناکووته کښېنې شي کوته به منزلونه
قدم تېر کړه، چې غريزي ستور تلوکې جرسونه

يوه ورځ به درته راشي

ستور کزونه بېلکونه

چي په يو هسته پيوست شي
 ذري غوندي شي تور غر شي
 وړانگه گده شي په وړانگي
 رادبره نوي نر شي
 چي حجري غنبتلي پاخي
 نود هگ خاندر و سحر شي
 ننگ له ننگه چي کوشير شي
 هم لنگر شي، هم سنگر شي
 چي سپنگير سره صف تر شي
 هله الله اکبر شي
 هڅي هڅي چي په گواښ شي
 نوحو غي نوي په سر شي
 شهسواران چي يک جلب شي
 د بړدونو لوي اختر شي
 تور په تور باندي شي پوري
 سترگي سترگي يو نظر شي
 لاري لاري هر آسمان شي
 چي همت همت و زر شي

«ا» بړدونه، ولجې، مال، غنيمت.

دشروندي پته شي مخ لسوڅي

چي شوگيرتېره نشتر شي

چي گټل بڅنبل توره شي

بيا آدم جنت ته ورشي

چي د عقل سپاره وينن شي

پوچ خدايان هله ډبر شي

د وجود تور زيرون دي اود «زه يم» نوښتون دي

نوښتون كره دشروندي شپه نوښت «زه يم» له پاڅون دي

يوغورڅي دي اباسين دي غرونه غرونه دي يونين دي

يوه هڅه دي سپوږمي ده يو يرغل دي ستور تيليز دي

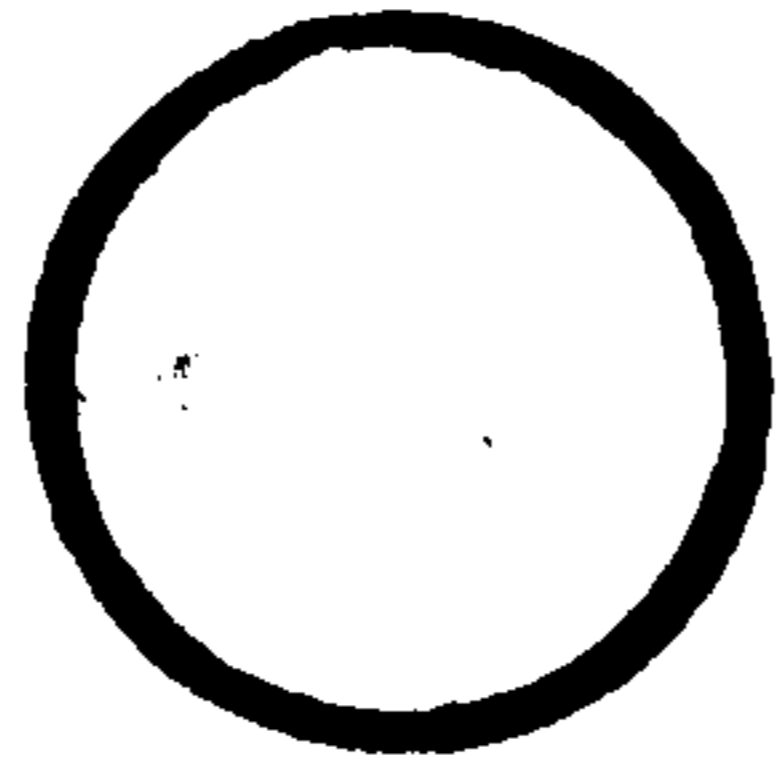
له تش شور لاس اوچت شوي اوس دهوره غوريز دي

ستا دتوري له تڪوره كائنات ټول سندريز دي

غره راغه دي له هسته گل لمني گل مخيز دي

لادشروندي غرمه ده لري

داخو اوس لاسوړ كهين دي

ڪه دٿرونڊ نقشونہ ڊڀردي
ته د واره شرونڊان خوريپ
نور شرونڊون دي همه پلي
هم يو ته بي چي شهسوريپ
واره تويي يو يورنگ دي
ته لدرنگه سپرلي طورپ
دهوسي په سترگه دننه
هم باتور ڪسي د بسوريپ
د ذري په خاندرو نمرپ
په قطره سمندر سپورپ
ته په خيمڪه کي آسمان بي
په سڀرو اوبو کي اوريپ
دلشي سره پياڻه بي
لاشه توره هم تڪوريپ
چي راغونڊ شي موتي خاوري
ڪائنات شي چي ور خوريپ
د حجرو په ارونڊه ڪي
له ظاهر ليده ڇه نورپ

۱- پياڻه = دشانوڊوڪ گبين

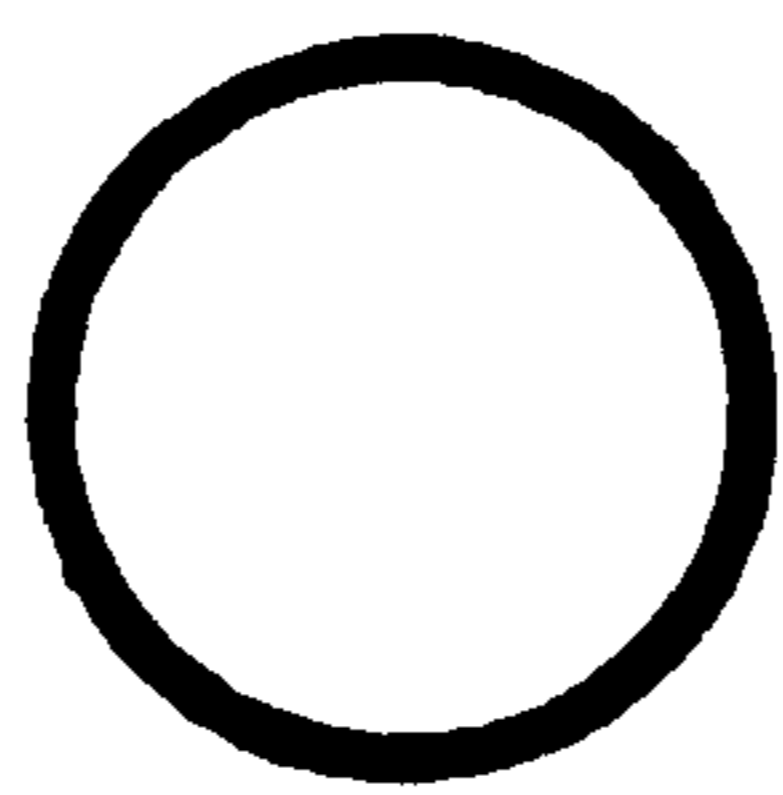

نور کورونه په تاتنگ دي
ته هم سيال د خدای د کور پي

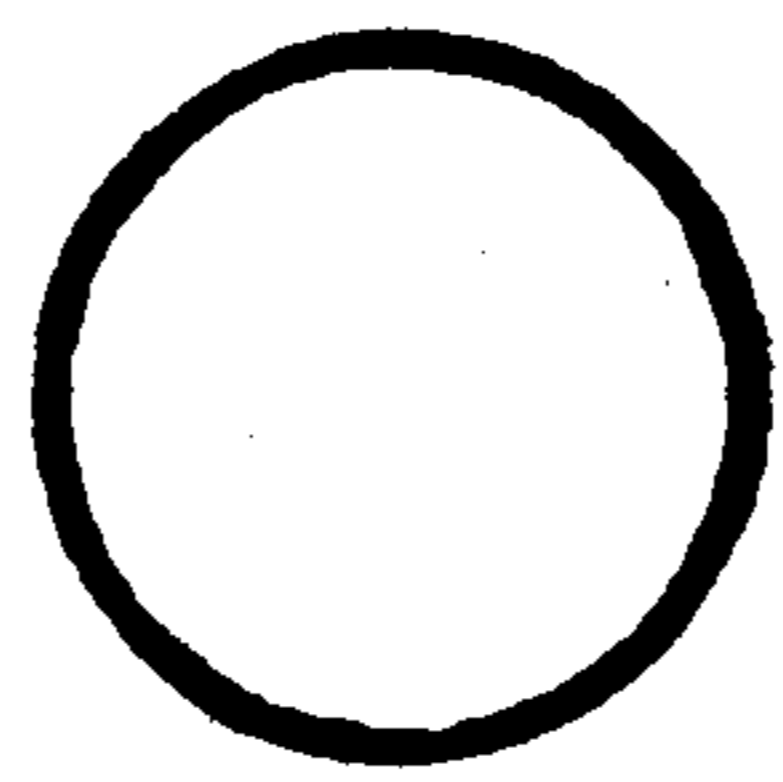

مفکورې به دېرې پوچ شي
ددې يو کليمې وړاندې

چې پي نن سندرې وايي
په صبا پي وايي سا ندې

دا د يوې او مشالونه	په تونرکې نرغونه
د خولو وینو رانگونه	د سرهنگو شاه خلمو دی
اسمانکه سنگرونه	د شاه متو الامې يې
ویر سپرلي شالینزرونه	کښېدی پي د کراو دي
شه علمونه، حکمتونه	د ناغوس تر کوشو کيو پي
خوړي او کړي شولانونه	په نهره د جنګر پزي يې
هڅو بونه، تهذيبونه	د عقلي مینود رښه يې

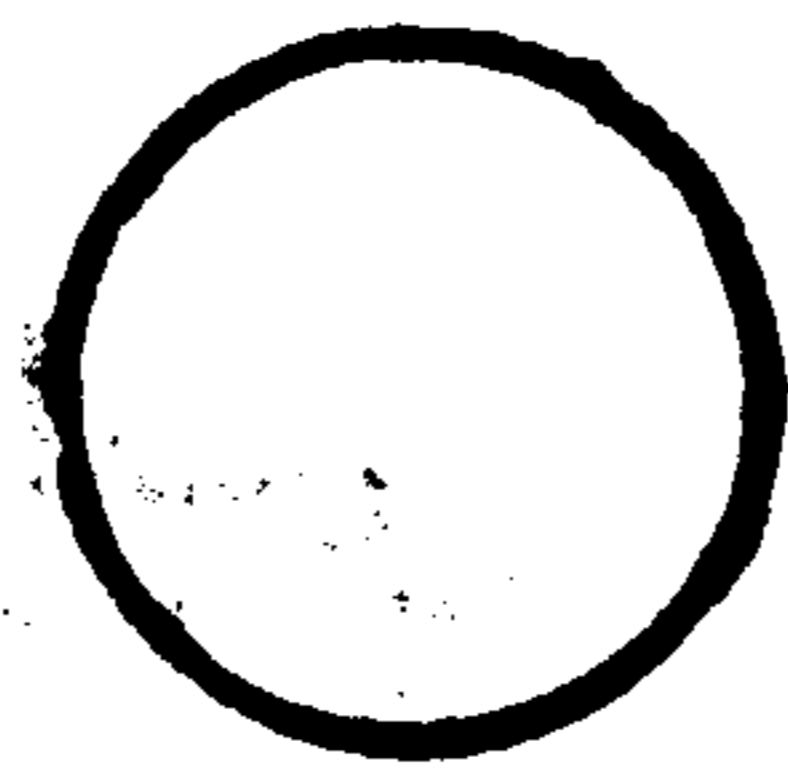

پسرلي پي تانګه راتلی شي	د خلي دنرګس غښ دی
انقلاب زرغونېدی شي	په اړکه چاپېريال هم
مله د لارې ټولېدی شي	عکسمنه پرګڼو نه

مېړه مل که د خښتن دی له خښتن مخکې کېدی شي
د تیرو ازغوله تخرگه نوی شروند را ستر کېدی شي

د فرعون له خپله درنده

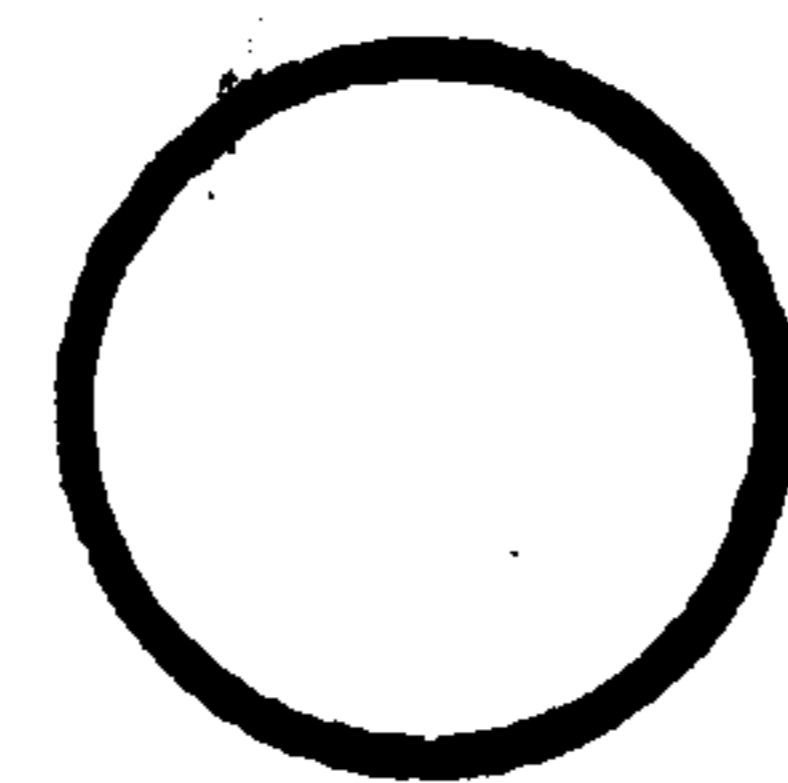
کلیان را پاشېدی شي

آدمزاد لا لښتیک دی لا دېر لږې له خپل دک دی
که په تومنه باتوران دی لا په چاروکې لوک دی
فلسفیان یې هلک فکره لا له زړه یې درک دی
په دې ویرلوی کائنات کې په یو حکمه، نمرتاوک دی
که خپلواکه دېر حاز بولي چې یې گوری لابل وک دی
د شپانه خاریې لانه زرده شرمخان دخپل کندوک دی
لا یې عقل دېر کچبه دی لا په دېر جهلونو کلک دی
د سرښوره نفوتکو په لاسونو کې لیتزک دی

نر بېښا کیان یې په جوش کې

هغه شان په امبولک دی

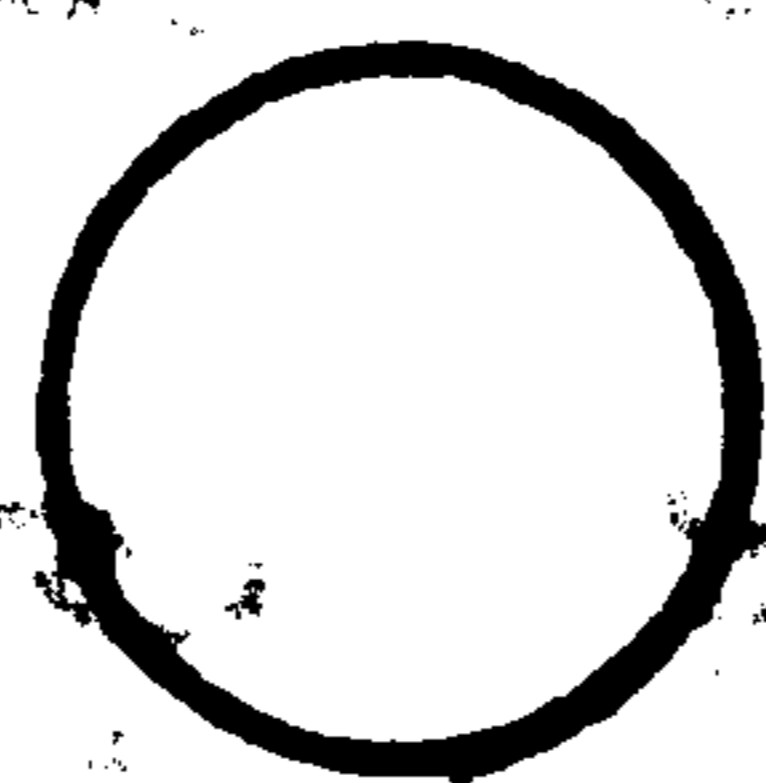

لا په سر یې فرعونان شته لا قارون شته، لاهامان شته
آدمزاد چې ریزکی دی لا دو چې دېر خدا یان شته
دولارې حکه نه شول چې پرې پت سلمان سلمان شته

لا په دار مسیحا خپږي لاند پاري مذهبیان شته
خلیلان شروشي کسږي د آذر لا لښکریان شته
هرنوبت ته کفر وایي لامخ تختی نرناریان شته
قلمونه په اور سوخي لا د علم غلیان شته
آدمتاله لا یو خوب دی لاد قام، خاورې بتان شته

سپېتوب ته لوکامزل دی

لا د دوو پښو حیوان شته

وخت به اخلي، آدمزی چې

له خپل خانه آشنا کېږي

د خښتن او دخپل نزه یم

په اړیکو چې هر سپري

وخت به اخلي دا حیوان چې

د سړي په پښو پاڅېږي

وخت به اخلي پوچ خدایان چې

د برېږي، نسکورېږي

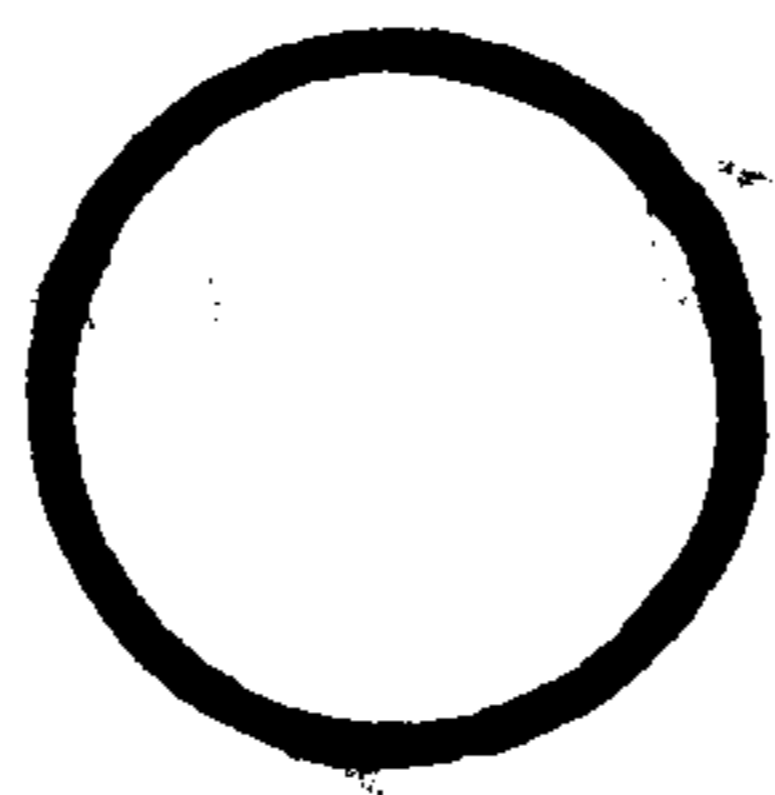
او د جهل کتابونه

د خندا توکي جوړېږي

وخت به اخلي کاسناک چې

ستر آدم ته بیاتیتېږي

د آدم په پاڅېدو کې
 لادېرو پېر وځنډ دی
 د دې دوو پېر وڅاروی ته
 لایه ختې کې لوی کولنډ دی

ته په بتول کائنات بریې	خوله ځانه بې خبریې
ملغلر ویې په زه یم	که سیپې په تن بهریې
په یو څاڅکی کې توپان یې	په ذری دننه غریې
بر سپرنه که لاک بنکاري	چې په جس شي نو سره زریې
ستا توبری توره دې "زه یم"	هر په "زه یم" ولجه کریې
که ورستی راغلی کاروان کې	خود واره کاروان سریې
مینځ هستی ته دې پام نه دی	د بهر هستی په چریې
لانیچه آدم یې ځکه	لاد نیم ځان روزن کریې

انځاره کې حق ته تلیه!
 دنا حقو انځور کریې

منکور وپوچو او خوشو

کوچنی کړې آدم زری دی

که یې ستر کتاب په لاس شي

د خښتن د برش سرې دی

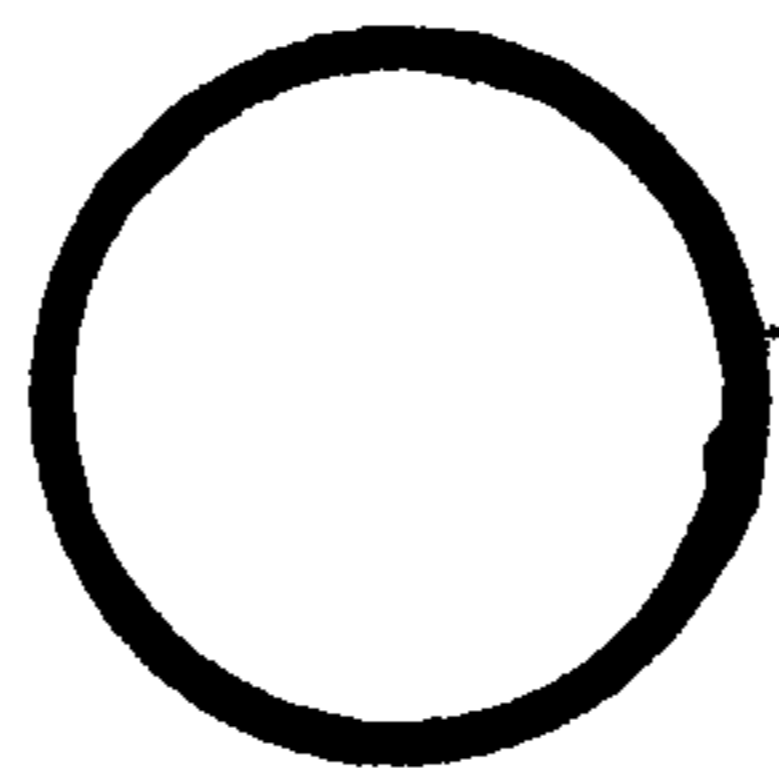

الکتاب په ادم نرونی

لارینودن آخرنی دی

که هر خوره لرغونی دی

خوهرنن کي صبانی دی

حق لا اوس هم ناویلی

که ویلی دندی دی

فرعونی دی په خمار کي

ناز پیره کلیمی دی

چرک پر پوتی سېلاب زوخی

نوح پلوی بی پیره دی

د کعبی سپایان جوت نه دی

آتیوان بیا په غدی دی

یومذهب دکته نه دی

دالیندی وارو بی ژی دی

خلق خبنتی دبتکور دی

خکه بنخا آذری دی

ناپوهی دهر وگری

په وگری په غدی دی

مفکورې پوچې نیمکړې
بکلیکونه، تیزندی دی

چې خوندي دې کړو روږه شه

چې دې و بازه خوندي شه

لاس په ظلم پورته شوی

بپورته شرق په خپل تندي شه

د باتور و جس پي بايلل

چې د چتو و هندي شه

پوپي پاخي آدم و خوري

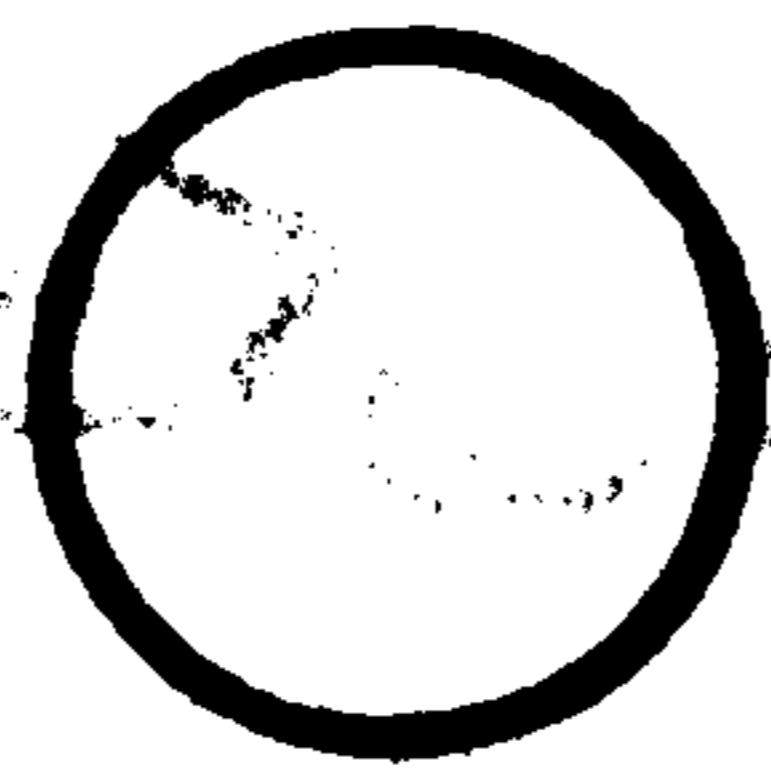
چې د پولو خای بندي شه

د خلیل پري ته وتی

د بتانو و هندي شه

چا تونگ د اسمان و خور

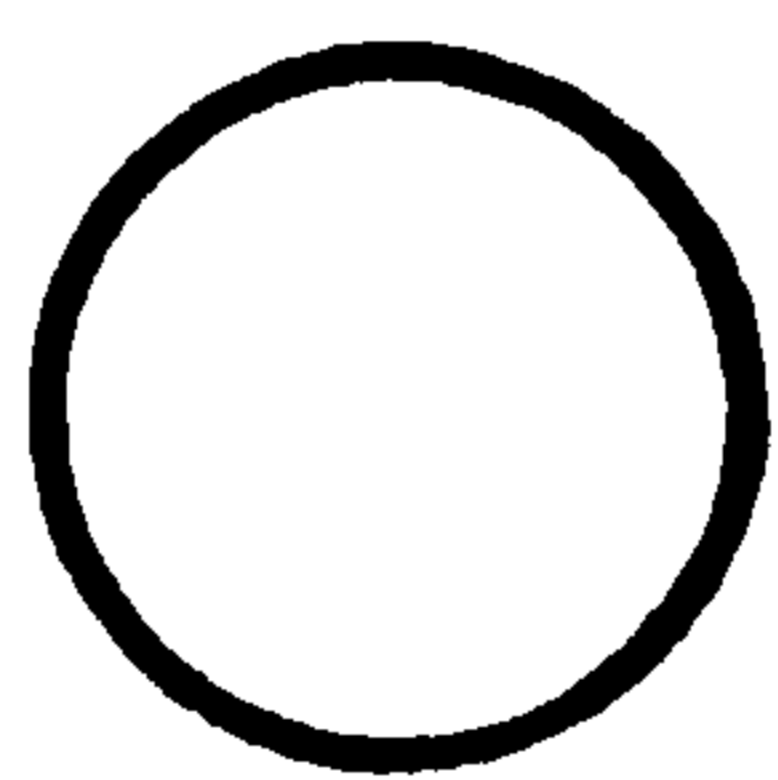
خوک پخلا په کړیندي شه

شوندانه ټول یو خانیز دی

که هر خومره گن رنگیر دی

مخ دتولو په یو مخه
که هر توکی بل مخیز دی
په یو بدم په زیر جبار وځي
دار باب که زرتارینز دی
لارې لارې یوشه لاره
تسل تلی، یوشه تلیز دی
ستور تلیز ستور تلیز کور
کائنات یوشه کورینز دی
پدې دومره هک خاندیره کې
خمکه ناشې غوندې څیز دی
خو خمکزی په شونی تیاو
دهمه شروند د توزینز دی

په تنگومت کیر او کره
شیش بیا واخله ویرجهان ته
چې ذره په ولکه واخلي
متی رابنکه بیا شلمان ته
ستا تقدیر څه خمکه نه ده
لارې ویا سه آسمان ته

له بېلې درياب ته واوړه
له تنگي نه پلن دامان ته
غورکمنه په لينده کسره
بيا ورکښيوزه ښخ کبان ته
له سپرغودي ډېر شروند وکړه
لاس کړه او بډنمره وښان ته
پوهه بوځه خيړکتيا له
خيړکي راښکده ايمان ته
په نړۍ ورڅوړ پدوځي
گرځېدلی اوسه ځان ته

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**